੧.

੧ ੳ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥

ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸਕ

ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ

ਤਰਨ ਸਿੰਘ 'ਵਹਿਮੀ'

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library has been created with the approval and personal blessings of Sri Satguru Uday Singh Ji. You can easily access the wealth of teaching, learning and research materials on Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library online, which until now have only been available to a handful of scholars and researchers.

This new Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library allows school children, students, researchers and armchair scholars anywhere in the world at any time to study and learn from the original documents.

As well as opening access to our historical pieces of world heritage, digitisation ensures the long-term protection and conservation of these fragile treasures. This is a significant milestone in the development of the Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library, but it is just a first step on a long road.

Please join with us in this remarkable transformation of the Library. You can share your books, magazines, pamphlets, photos, music, videos etc. This will ensure they are preserved for generations to come. Each item will be fully acknowledged.

To continue this work, we need your help

Your generous contribution and help will ensure that an ever-growing number of the Library's collections are conserved and digitised, and are made available to students, scholars, and readers the world over. The Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library collection is growing day by day and some rare and priceless books/magazines/manuscripts and other items have already been digitised.

We would like to thank all the contributors who have kindly provided items from their collections. This is appreciated by us now and many readers in the future.

Contact Details

For further information - please contact

Email: NamdhariElibrary@gmail.com

kirpal singh chana

੧ ਓ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ ।।

ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸਕ

ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ

ਤਰਨ ਸਿੰਘ ਵਹਿਮੀ

॥

ਸਮਰਪਣ

ਸੰਤ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਆਲਿਮ) ਸੰਤ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
(ਚਕਰਵਰਤੀ) ਜੀ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਹਾਸਕ ਲਿਖਤਾਂ ਤੇ
ਲਗਨ ਦਿਤੀ ਏ।
ਤੇ ਏਨਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਵਿ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ

— ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ —

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ (ਕਿਸਾਨ) ਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਦੇਵ)

* ਡਾਕਖਾਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਡਾ *

—+ ਜ਼ਿਲਾ ਹਿਸਾਰ +—

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ੫੦੦,

ਕੀਮਤ ੧]

ਕਤਕ ੨੦੨੨ ਬਿ: ਨਵੰਬਰ ੧੯੬੫

— ਮਿਲਣ ਦਾ ਪਤਾ —

ਮੈਨੇਜਰ ਸਤਿਜੁਗ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਜ਼ਿਲਾ [ਹਿਸਾਰ]

ਨਵਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ ਪਹਾੜ ਗੰਜ ੧੬੮੧

ਤੇ ਹਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਹੌਲੇ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਏਨਾਂ ਹੀ ਦਫਤ੍ਰਾਂ ਵਿਚੋਂ

ਤਰਨ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪੁਰ

ਡਾਕਖਾਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਡਾ, ਜ਼ਿਲਾ [ਹਿਸਾਰ]

ਏਸੇ ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ

ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਪੰਜ ਨਿਰਨੇ	੦-੫੦ ਨ. ਪੈ.
ਸੋਰਠ ਬੀਜਾ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਥਾਵਾਂ	੦-੫੦ ਨ. ਪੈ.
ਗੁਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰ ਬੰਸਾਵਲੀ	੦-੨੫ ਨ. ਪੈ.
ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਨਦੇੜੋਂ ਬਾਦ ਦਾ ਜੀਵਨ	੧-੫੦ ਨ. ਪੈ.
ਸਾਫ ਪਾਣੀ	੦-੨੦ ਨ. ਪੈ.
ਸਚਹੁ ਓਰੈ ਸਭ ਕੋ	੧-੫੦ ਨ. ਪੈ.

ਮਿਲਣ ਦਾ ਪਤਾ :–

ਤਰਨ ਸਿੰਘ (ਵਹਿਮੀ)

ਡਾਕਖਾਨਾ ਅਮਰਾਵੱਡਾ,

ਜ਼ਿਲਾ ਹਿਸਾਰ. (ਪੰਜਾਬ)

੧ ੴ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥

ਜੈਸੇ ਸਤਿ ਗੁਰ ਉਡੁਪ ਬਿਨ ਭਏ ਝਨਾਂਉਂ ਪਾਰ ।
ਤੈਸੇ ਪੜ ਸੁਣ ਯਹਿ ਕਥਾ ਤਰੇ ਜਲਧ ਸੰਸਾਰ ।
[ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ]

ਬਿਨ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਬੋਲਨਾਂ ਢੋਲ ਕੇ ਪੋਲ ਸਮਾਨ ।
ਢਕਾ ਬਜੇ ਬਡ ਸਜੇ ਜੋ ਖੁਲਾ ਸੋ ਰੂਪ ਹੋਏ ਹਾਨ ।
ਇਤਿਹਾਸ ਹੀ ਰਾਸ ਏ ਇਤਿਹਾਸ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਏ ।
ਹੈ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹਦੇ ਪਾਸ ਏ ।
[ਤਰਨ ਸਿੰਘ]

ਤਰਨ ਸਿੰਘ

ਨਾਮਧਾਰੀ-ਇਤਹਾਸਕ

ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਤਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਹਿਮੀ ਰਾਮਪੁਰ ਤਸੀਲ ਸਰਸਾ ਜ਼ਿਲਾ ਹਿਸਾਰ ਵਾਲੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਰਖਨ ਵਾਲੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਸਜਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਖਾਸ ਮਹਾਨਤਾ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ ਅਣਥਕ ਲਗਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਕੂ ਆਪ ਦੇ ਪਾਸ ਲਿਖਤੀ ਭੰਡਾਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਹੋਵੇ ਜਿਥੇ ਆਪ ਨੇ ਅਜ ਤਕ ਅਧੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵਧ ਧਾਰਮਕ ਸਮਾਜਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਵਾਈਆਂ ਓਥੇ ਅਜੇ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਖਰੜੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਇਤਹਾਸਕ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਦਰ ਦਾਨ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪੋ ਅਪਣੇ ਖਿਆਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਹਾਸਕ ਕਾਵ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਜਿਥੇ ਅਪਣੀ ਰਚਨਾ (ਕਵਿਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਇਤਹਾਸਤਕ ਝਾਂਕੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਆਪ ਨੇ ਉਨਾਂ

ਬਹੁਤ ਸਜੋਗ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਤਹਾਸਕ ਰਚਨਾਵਾ ਨੂੰ ਭੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਯੋਗ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਉਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਕਾਲੀ ਕਵੀਆਂ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਨੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਅਮਰ ਰਖਣਾ ਹੈ।

ਆਪ ਦੇ ਸਾਮਣੇ ਇਸ ਕਾਵ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੇਵਲ ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਿਤ ਵਖ ਵਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਚੁਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਸਤਕ ਵਿਕ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਨਾਮਧਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ, ਨੌ ਜੁਆਨਾਂ, ਦੀ ਇਤਹਾਸਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਖਾਸ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ 'ਵਹਿਮੀ' ਜੀ ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥਾਂ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਥੋੜੀ ਹੈ।

ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ
ਸਨਸਤਰਵੀ
ਅਹੀਆਪੁਰ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)

(ਇਸ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਵੇਂ ਅਨੁਭਵ ਹੋਈ)

ਵੇਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਲ ਦਿਲ ਇਹ ਕਿਆਸ ਆਈ,
ਢਿਲੇ ਪਏ ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਈ ਖਾਸ ਨੇ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਪੜਨ ਲਈ ਵਸੀਲੇ ਘਟ,
ਦਸਤਕਾਰੀ ਆਦ ਭੀ ਸਕੂਲ ਨ ਨਿਵਾਸ ਨੇ।
ਜਿੰਨਾਂ ਮਿਲੇ ਕੱਠਾ ਕਰਾਂ ਇਤਿਸਾਸ ਜਿਦੂੰ ਸਾਡੇ,
ਰਾਗੀ ਢਾਡੀ ਹੁੰਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਉਦਾਸ ਨੇ।
ਨਿਜੀ ਰਚੇ ਕਿਸੇ ਰਸ ਕਾਵਿ ਦੇ ਮਸਾਲੇ ਥੁੜੋਂ;
ਕਹਿਣੇ ਪੈਂਦੇ ਉਹਨਾਂ ਹੋਏ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ।
ਕਰਨ ਲਈ ਥੁੜ ਪੂਰੀ ਜਾਣ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਕੰਮ,
ਵਹਿਮੀ ਨਾਮ ਪਾਇਆ ਮੇਰਾ ਏਸੇ ਅਭਿਆਸ ਨੇ।
ਫੜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਲਮ ਨੂੰ ਲਿਖ ਧਰਾਂ ਝਾਕੀ ਬਿਕ,
ਬਾਕੀ ਜੇ ਸਲਾਹ ਪੁਛੀ ਮੈਥੋਂ ਆਏ ਪਾਸ ਨੇ।
ਓਸਨੂੰ ਭੀ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਲਿਖ ਉਹਨਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ,
ਲੋਗ ਪ੍ਰਵਾਨ ਸਦਾ ਜੋਗ ਜੋ ਸਾਬਾਸ ਨੇ।

ਇਤਿਹਾਸ ਖਾਸ ਚੀਜ ਲਾਲ ਅਨਮੁਲੇ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਖਾਲੀ ਜੋ ਖਿਆਲ ਵਾਂਗੂੰ ਕੱਚ ਦੇ ਗਲਾਸ ਨੇ।
ਧੰਨਵਾਂਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਰਖਿਆ ਹੈ ਯਾਦ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ,
ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਮੇਰੀ ਆਸ ਨੇ।
ਧੰਨ ਕਵੀ ਮੰਨਾਂ ਉਹਲੇ ਹੋਈਆਂ ਰੂਹਾਂ ਉਚੀਆਂ ਦੇ,
ਹੂ ਬਹੂ ਸ਼ੁਣਾਂਦੇ ਜੋੜੇ ਬੋਲਦੇ ਬਿਲਾਸ ਨੇ।
ਧੰਨ ਪਾਠੀ–ਸੁਣਨਹਾਰ, ਠੋਕਰ ਸਹਾਰ ਭੁਲ,
ਫਲ ਦਾਰ ਰੁਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਂਵਦੇ ਮਿਠਾਸ ਨੇ।
ਵਹਿਮੀ ਸੁਤੇ ਖਾਕ ਉਤੇ ਚਾਂਦਨੀ ਤੇ ਰਸ ਦੇਣ,
ਭਾਵੇਂ ਆਪ ਚੰਦ ਹੋਰੀ ਵੱਸਦੇ ਆਕਾਸ ਨੇ।

ੴ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਬਾਦ ਸਾਡੇ ਇਸ ਦੇਸ ਵਿਚ,
ਰਾਮ ਮ੍ਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਆਏ ਸਮਾਂ ਜਾਗਿਆ।

ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰਹੱਟ ਲੋਕਾਂ ਵਿਥਾਂ ਵਿਚ ਸੱਟ ਦਿਤੇ,
ਓਥੋਂ ਕੱਢ ਚੁੰਮ ਚੱਟ ਗੁਰਾਂ ਦਿਤੀ ਆਗਿਆ।

ਬਾਣੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ ਦੀ ਤੁਸਾਂ ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ,
ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਸੇਵਾ ਲਾ ਗਿਆ।

ਸਾਦਗੀ ਸ੍ਵਦੇਸੀ ਗੁਰਮੱਤ ਸਤ ਪ੍ਰਚਾਰੀ,
ਤਾਂਹਿ ਕਰ ਨਮੋਂ ਨਿਤ ਖਾਲਸਾ ਸੁਭਾ ਗਿਆ।

ਕਾਢ ਕੁਬਾਂਉ ਗੁਰਾਂ ਸਮਾਲੇ।
ਝਾੜ ਸਿਉਕਾਂ ਲਾਹੇ ਜਾਲੇ।
ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ਇਕ ਇਕ ਅੰਗ ਸੰਗ ਦਸਤਾਰੇ।
ਆਪ ਕਰੀਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਵਾਰੇ ॥

ਦਇਆਬਾਨ ਦੂਸਰਾ ਨਹੀ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰਜਿਹਾ

ਨੀਤੀ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਜਿਉ ਰਘਵੰਸ ਤਿਲਕ ਸਾਨਾਂ,
ਸੁਲਹ ਕੁਲ ਨਿਰਪਖ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜਿਹਾ।

ਦਾਸ ਸਤਿਬਚਨੀ ਜਿਉਂ ਦੂਜੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਾਨਾਂ,
ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨ ਪੰਚਮ ਦਇਆਰ ਜਿਹਾ।

ਸਾਬਰ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾ ਸੂਰਾ ਪੂਰਾ,
ਬਲੀ ਬੋਲ ਬਾਣ ਦਾ ਨਾਂ ਦਸਮ ਅਵਿਤਾਰ ਜਿਹਾ।

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਕਲਾ* ਭਲਾ ਸਰਬੱਤ ਕਹਿਆ,
ਦਇਆ ਵਾਨ ਦੂਸਰਾ ਨਹੀਂ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਜਿਹਾ।

---

*ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ। ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ। ਇਹ ਵਾਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਏ। ਇਹ ਗੁਰਮਰਯਾਦਾ ਅਨੰਦ ਤੇ ਮਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਛਹਿਰੇ ਪਵਾਣ ਦੀ ਤਰਾਂ ਸਭ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਤੇ ਪੜਿਆ ਤੇ ਛਾਪੀਂ ਚੜਿਆ।

ਮੈਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਸੁਣ ਸਤਿਜੁਗ ਤੇ ੧੧ ਅਸੂ ੧੯੯੭ ਤੋਂ ਲੈ ਹੁਣ ਤਕ ਕਈ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਨੇ ਮੰਨਿਆਂ ਹੈ।

ਬਸੰਤ ਦਾ

ਸ਼ਿਵਜੀ ਜਿਉਂ ਹਾਥ ਜੋੜ ਮਾਥ ਕੋ ਨਿਵਾਏ ਪਹਿਲੇ,
ਪੂਜਿਆ ਥਾ ਆਂਨਾਂ ਔ ਠਿਕਨਾਂ ਸੁਭ ਸੰਤ ਦਾ।
ਬਾਲਮੀਕ ਬਹੁਤ ਠੀਕ ਪਹਿਲੇ ਲਿਖ ਠੀਕ ਪਤਾ,
ਪੂਜਿਆ ਜਿਉਂ ਰੋਜ ਅਵਤਾਰ ਭਗਵੰਤ ਦਾ।
ਜਿਵੇਂ ਸੁਕਦੇਵ ਮੁਨੀ ਗੁਨੀਉਂ ਕੇ ਸਿਰਤਾਜ,
ਨਾਮ ਸਤਕਾਰਾ ਗੁਰਨਾਨਕ ਅਨੰਤ ਦਾ।
ਵਹਿਮੀਂ ਕਹੇ ਤੈਸੈ ਗੁਰ ਦਸਮ ਮਨਾਇਉ ਹੋਲਾ*,
ਸਭ ਗੁਰਾਂ ਜੱਸ ਗਾਇਆ ਪੁਰਬ ਬਸੰਤ† ਦਾ।
ਬਾਪ ਬਾਗ ਮੱਲ ਘਰ ਜੰਮਿਆਂ ਸਿਆਲ ਕੋਟ,
ਪੜਨੇ ਮਸੀਤ ਪਿਆ ਪਾਸ ਮੁਲਵਾਣੇ ਦੇ।
ਲੜਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇਵੀ ਕੋ ਨਕਾਲੀ ਗਾਲ,
ਝਾਲੀ ਨ ਦੱਈ ਫਾਤਮਾਂ ਕੋ ਤਿਸ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦੇ।
ਸਾਫ ਇਨਸਾਫ ਕੁਛ ਕਰਿਆ ਨ ਕਾਜੀ ਕਿਸੇ,
ਗੁਸੇ ਸੋਂ ਤਸੀਹੇ ਤਿਸੇ ਦੀਏ ਥਾਣੇ ਥਾਣੇ ਦੇ।
ਮਾਤ ਕੋਰਾਂ ਬਾਗਮੱਲ ਨਾਰ ਸੂਰੇ ਰੋਏ ਹਾਰੇ,
ਚਲਿਆ ਨ ਚਾਰਾ ਸਾਖ ਸਖਤੀ ਧਿਙਾਂਣੇ ਦੇ।
ਮਿਲਿਆ ਮਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮੌਜਾਂ ਬਾਦ ਦਿੱਲੀ ਰਾਤ,
ਘਾਤ ਕੀਤਾ ਸੂਬਿਆਂ ਲਾਹੌਰ ਉਸ ਮੰਤ ਦਾ।

---

*ਪ੍ਰਕਾਸ ਦਿਵਸ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੧ਵੀਂ । †ਪ੍ਰਕਾਸ ਦਿਵਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾ: ੧੨ਵੀਂ ।

ਨਾਮ ਰਾਏ ਹਕੀਕਤ, ਹਕੀਕਤ ਸਵਾਰੀ ਠੀਕ,
ਸੋਹਣਾਂ ਰੋਜ ਮੱਲਿਆ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇ ਬਸੰਤ ਦਾ।

*ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਭੇਦੀ ਭਾਵੀ ਦੇ ਜਾਨੀ ਜਦ,
ਹਦੋਂ ਵਧ ਊਧਮ ਹਾਂ ਸਾਂਹਚੀ ਨੇ ਮਚਾਇਆ ਏ।
ਘਾਲ ਚਲੀ ਝਾਲ ਝਲੀ ਜਾਂਵਦੀ ਨ ਖਾਲਸੇ ਤੋਂ,
ਹੱਲਿਆ ਤੋਂ ਹੱਲੇ ਦਿਲ ਹੌਸਲਾਹੀ ਢਾਇਆ ਏ।
ਭੇਖ ਲਾਜ ਦੇਸ ਰਾਜ ਕਾਜ ਦੇ ਨਮਿਤ ਚਿਤੋਂ,
ਮਿਟ ਜਾਵਾਂ ਜਿਤ ਪਾਵਾਂ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਇਆ ਏ।
ਸੰਗ ਚੰਗੇ ਸੰਗੀਆਂ ਲੈ ਜੰਗ ਕਰ ਤੁਰਕਾਂ ਨੂੰ,
ਮਾਰ ਕੇ ਭਜਾਯਾ ਖ਼ੂਬ ਤੇਜ ਖੰਡਾ ਵਾਇਆ ਏ।
ਜਿਤ ਪਹਿਲੋਂ ਕਿਤਨਾਂ ਹੀ ਚਿਰ ਸਿਰ ਤਲੀ ਧਰ,
ਦੀਪ ਹਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਜੁਧ ਅਤਿਅੰਤ ਦਾ।
ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਨਮ, ਰਾਏ ਹਕੀਕਤ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ,
(ਵਹਿਮੀਂ) ਜੋਧੀ ਜੋਧੇ ਰੋਜ ਮੱਲਿਆ ਬਸੰਤ ਦਾ।

ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਨੀਤ ਸੀਤ ਸਾੜ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤ,
ਪਤ ਪ੍ਰੀਤ ਰੀਤ ਰੇਤ ਜਾਂ ਰੁਲਾਈ ਸੀ।
ਦਿਸਦੀ ਨ ਕਿਤੇ ਪ੍ਰਫੁਲਤਾ ਪਰੇਮ ਕਾਰ,
ਇਲਤਾਂ ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਹੀ ਸਾਰੇ ਖਿਜ਼ਾਂ ਛਾਈ ਸੀ।
ਥਾਈਂ ਹਰਔਲ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਹਾਲ ਹਾਲ ਹੋਂਵਦੀ ਸੀ,
ਪਈ ਹੋਈ ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੁਹਾਈ ਸੀ।

---

*ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਦੀ ਕੋਟਲੀ ਜਿਲਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬੇਦੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਧ ਪੜੋਪੀਆਂ ਨਾਂਗਰਿਆਂ ਪਾਸਸੀ।

ਪਾਲੀ ਦਸਮੇਸ ਪੈਲੀ ਪਾਣੀ ਪ੍ਵਾਰ ਪਾਏ,
ਖੋਰੂ ਕੱਢ ਖੋਤਿਆਂ ਸੋ ਖੋਹ ਮੈਂ ਮਿਲਾਈ ਸੀ।
ਵੇਖ ਕੇ ਅਨੀਤ ਏਤੀ ਹੇਤੀ ਖੇਤੀ ਖਾਲਸੇ ਦੇ,
ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਫਿਰ ਭੇਸ ਭਗਵੰਤ ਦਾ।
ਧਾਰ ਆਏ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਹੋਏ ਅਨੀਤ ਟਾਰੀ,
ਭਾਰੀ ਜੱਸ ਜਗ ਮੈ ਫਲਾ ਦਇਓ ਬਸੰਤ ਦਾ।

੨੨ ਮਾਘ ੧੯੯੬ ਬਸੰਤ ਨੂੰ: ਸਤਿਜੁਗ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ
ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਛਪੀ।

ਵਲੋਂ—ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲ਼ਾਸ ਵਾਲੀਏ
ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

(ਚੱਲਕੇ ਕੁਪੰਥ ਪੰਥ ਰਾਜ ਭਾਗ ਹਾਰਾ ਸੀ)

ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੁਚਾਲ ਨੇ ਭੁਚਾਲ ਆਂਦਾ ਦੇਸ ਵਿਚ,
ਸਿੰਘ ਨ ਸੰਭਾਲ ਸਕੇ ਰਾਜ ਸਾਜ ਭਾਰਾ ਸੀ।
ਭਾਰਾ ਹੈ ਸੀ ਰੋਗ ਸੋਗ ਫੁਟ ਮਾਰੇ ਕੁਟ ਕੁਟ,
ਪੁਟ ਪੁਟ ਬਾਘ ਸਤਲੁਜ ਬੀਚ ਡਾਰਾ ਸੀ।
ਡਾਰਾ ਸੀ ਗਵਾਂਢੀਆ ਨੇ ਜਾਲ ਆ ਬਿਸਾਲ ਸਾਰੇ,
ਘਰ ਘਰ ਪੈਰ ਆ ਪਖੰਡ ਨੇ ਪਸਾਰਾ ਸੀ।

ਸਾਰਾ ਸੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਕਾਜ ਕੋਈ,
ਚੱਲ ਕੇ ਕੁਪੰਥ ਪੰਥ ਰਾਜ ਭਾਗ ਹਾਰਾ ਸੀ।
ਹਾਰਾ ਸੀ ਨਸੀਬ ਜਦੋਂ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਆਲਸੇ ਹੋ,
ਮਨ ਮੱਤ ਚੰਦ੍ਰੀ ਕੂ ਪੇਚ ਆਏ ਡਾਰਾ ਸੀ।
ਡਾਰਾ ਸੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਆਪ ਚੌੜ ਕਰ ਰੌੜ ਬੀਚ,
ਪੰਥ ਗਾੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਸੁਤਾ ਜਾਗ ਨ ਸੰਭਾਰਾ ਸੀ।
ਭਾਰਾ ਸੀ ਬੇਸਾਰਾ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਬਾਣੀ ਭੁਲਾ,
ਛਡ ਗੁਰ ਰੀਤੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਸੀ।
ਚਾਰਾ ਸੀ ਨ ਕੋਈ ਤਦੋਂ ਦਿਸਦਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ,
ਡਾਂਵਾਂ ਡੋਲ ਹੋਏ ਰਿਹਾ ਬੇੜਾ ਬੇ ਸਹਾਰਾ ਸੀ।
ਕਲਾ ਵਰਤਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜਗਾਈ ਜੋਤਿ,
ਭੈਣੀ ਪਿੰਡ ਬੀਚ ਭਇਓ ਭਾਂਨ ਉਜੀਆਰਾ ਸੀ।
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਨਾਮ ਜਾਪੀ ਥਾਪੀ ਸਿਖੀ ਸਾਖ,
ਸਿਦਕ ਭਰੋਸੇ ਤੋਸੇ ਬੋਲ ਤੋਲ ਭਾਰਾ ਸੀ।
ਭਾਰਾ ਸੀ ਜਮਾਲ ਤੇ ਕਮਾਲ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਭਾਰੀ,
ਨਾਮ ਦਾ ਬਜਾਇਆ ਸਾਰੇ ਜਗ ਤੇ ਨਗਾਰਾ ਸੀ।
ਗਾਰਾ ਸੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਬਾਬੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ,
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਦੁਸਟ ਹੰਕਾਰਾ ਸੀ।
ਟਾਰਾ ਸੀ ਕੁਚਾਲਾਂ ਤੇ ਖਿਆਲਾਂ ਭੈੜੇ ਗੰਦਿਆਂ ਨੂੰ,
ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਸਿਖੀ ਰਾਸਤਾ ਦਿਖਾਰਾ ਸੀ।
ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਚੱਕਰ ਲਗਾਇਕੇ ਵਧਾਈ ਸਿਖੀ,
ਤਿਖੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਮਨ ਮਤ ਤਾਈਂ ਗਾਰਾ ਸੀ।

ਗਾਰਾ ਸੀ ਜੋ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਡਾਕਿਆਂ ਦਾ,
ਨਾਮ ਦੀ ਨਦੀ ਚਲਾਏ ਸਾਰਾ ਧੋਏ ਡਾਰਾ ਸੀ।

ਡਾਰਾ ਸੀ ਵਿਟਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਸਬਦਾਂ ਦਾ,
ਸੈਇਆਂ ਜੀਆਂ ਭੁਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਸੁਧਾਰਾ ਸੀ।

ਧਾਰਾ ਸੀ ਚਲਾਈ ਸੋਹਣੀ ਨਾਮ ਦੀ ਫੜਾਈ ਮਾਲਾ,
ਆਹਲਾ ਕਾਮ ਕੀਨਾਂ ਨਾਮ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਥਾਰਾ ਸੀ।

ਸੈਂਕੜੇ ਸਜਾਇ ਸਿੰਘ ਜਿਥੇ ਜਾਏ ਪੈਰ ਧਰੇ,
ਬੜੇ ਰੋਹਬ ਦਾਬ ਵਾਲਾ ਸੁੰਦਰ ਦੀਦਾਰਾਂ ਸੀ।

ਜਿਥੇ ਜਾਏ ਬਹਿੰਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਡਾਈ ਭਾਰੀ,
ਨਾਮ ਬਿਨਾਂ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨ ਪਿਆਰਾ ਸੀ।

ਸਾਰਾ ਸੀ ਇਹ ਭੇਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ,
ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਆਪ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਨੇਤ੍ਰੀਂ ਨਿਹਾਰਾ ਸੀ।

੨੨ ਮਾਘ ੧੯੮੭ ਸਤਿਜੁਗ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ।
ਬਸੰਤ ਨੰਬਰ ਵਲੋਂ–ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਕਲਾਸ ਵਾਲੀਏ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ। ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮ ਰਮਾਯਾ

ਚਾਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਟੇਢੀ ਚਲਦੀ,
ਰਹਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸਦਾ ਇਕ ਸਾਰ।
ਕਦੇ ਛਾਉ ਤੇ ਕਦੇ ਧੁਪ ਹੋਏ,
ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਰੁਤ ਅਨੁਸਾਰ।
ਰਹਿੰਦਾ ਰੰਗ ਨ ਇਕੋ ਜਿਹਾ,
ਕਰਕੇ ਡਿਠਾ ਖੂਬ ਵਿਚਾਰ।
ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਪੰਥ ਸਜਾਯਾ,
ਸਭ ਮਜ਼ੁਬਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਸਰਦਾਰ।
ਧਰਮ ਰੱਖਯਾ ਮੁਲਕੀ ਸੇਵਾ,
ਪਾਪ ਦੂਰ ਕਰਨੇਂ ਦੀ ਕਾਰ।
ਸੌਂਪੀ ਸਿੰਘ ਸਜਾਏ ਸਜੀਲੇ,
ਧਾਂਕ ਪਈ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ।
ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ,
ਪੰਥ ਤਾਈਂ ਭਰ ਦਏ ਭੰਡਾਰ।
ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਉਪਰ,
ਚਲਦੇ ਰਹੇ ਸਿੰਘ ਬਲ ਭਾਰ।
ਤਦ ਤਕ ਰਹੀ ਪੰਥ ਦੀ ਦਿਨ ਦਿਨ,
ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨ ਆਈ ਹਾਰ।

ਫਸਿਆ ਪੰਥ ਮਾਇਆ ਦੀ ਜਾਲੀਂ,
ਗੁਰ ਸਿਖਯਾ ਦੇ ਤਈਂ ਵਿਸਾਰ।
ਸਿਖ ਰਾਜ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ,
ਖੋਹ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਗਵਾਰ।
ਮਨ ਮਤ ਫੈਲੀ ਘਰ ਘਰ ਅੰਦਰ,
ਗੁਰ ਮਤ ਉਕਾ ਹੋਈ ਉਡਾਰ।
ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਅਤੇ ਈਸਾਈ,
ਲਗੇ ਫਾਹੁਨ ਜਾਲ ਪਸਾਰ।
ਰਾਜ ਤੇਜ ਦਾ ਇਕ ਧਿਰ ਘਾਟਾ,
ਤਰਫ ਦੂਸਰੀ ਮਜ਼ਬੀ ਮਾਰ।

ਜਾਂਦਾ ਪੰਥ ਰਸਾਤਲ ਵੱਲੇ,
ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨ ਲੈਂਦਾ ਸਾਰ।
ਐਨ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭੈਣੀ ਅੰਦਰ,
ਸੂਰਜ ਸਿਖੀ ਹੋ ਚਮਕਾਰ।
ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ਼ ਫੈਲਾਈਆਂ ਰਿਸ਼ਮਾਂ,
ਲਗਾ ਦੂਰ ਹੋਣ ਅੰਧਕਾਰ।
ਬਰਖਾ ਹੋਣ ਨਾਮ ਦੀ ਲਗੀ,
ਹਰੀ ਭਰੀ ਦਿਸੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ।
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮ ਰਮਾਯਾ,
ਫੈਲੀ ਚਰਚਾ ਦੇਸ ਮਝਾਰ।
ਸਾਧ ਸੰਤ ਖੁਸ਼ ਥਾਂ ਥਾਂ ਹੋਏ,
ਦੋਖੀ ਦੁਸ਼ਮਨ ਹੋਏ ਲਾਚਾਰ।

ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਰ ਦੌਰੇ,
ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ ਨਾਮ ਅਪਾਰ।
ਚੋਰੀ ਡਾਕੇ ਠਾਕੇ ਕਰਨੋਂ,
ਕੀਤਾ ਫਿਰਕੇ ਦੇਸ ਸੁਧਾਰ।

ਲਹਿਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕਰ ਜ਼ਿੰਦਾ,
ਸ੍ਵੈਦੇਸੀ ਦਾ ਕਰ ਪ੍ਰਚਾਰ।
ਕਾਂਯਾਂ ਪਲਟੀ ਵਿਚ ਦਿਨਾਂ ਦੇ,
ਗੁਰ ਮਤ ਫੈਲੀ ਘਰ ਘਰ ਬਾਰ।
ਬੇੜਾ ਪੰਥ ਬਚਾਇਆ ਬਾਬੇ,
ਡੁਬਣ ਦਿਤਾ ਨ ਮੰਝ ਧਾਰ।
ਐਸੇ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣ ਕਹਿਣ ਅਨੇਕਾਂ,
ਕੀਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹੈਣ ਦੀਦਾਰ।
ਵਰਨਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨ ਸਾਰੇ,
ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਉਪਕਾਰ।

"ਉਚਾਰਸੀ"

ਬਾਲਕ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਜੂ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ਸਾਰ ਜਪ,
ਤਪਕਰ ਤੇਜ ਕੀਨੀ ਸਬਦ ਕਟਾਰ ਜਬ।
ਏਕ ਬੰਕੇ ਸੇਵਕ ਪੈ ਜੌਹਰ ਅਜਮਾਵਨੇ ਕੋ
ਸਬਦ ਕਟਾਰ ਕੇਰਾ ਕੀਨਾਂ ਉਨ ਵਾਰ ਤਬ।
ਲਾਗਤ ਸੋ ਲਬਾ ਲਬ ਲਬਾ ਲਬ ਕਹਿਣੇ ਲਗਾ,
ਕਬੀ ਖੂਬ ਕੂਦ ਕਹੇ ਅੰਬਰ ਖਲਾਰ ਫਬ।
ਬੈਠੋ ਗੁਰ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ, ਬੈਠੋ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ,
ਬਾਬਾ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਈਹਾਂ ਬੈਠੋ ਸਰਕਾਰ ਅਬ।
ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਸੇ ਕਰ ਕਈ ਬਾਰ,
ਮਸਤ ਹੋ ਹੁਬ ਬੰਕਾ ਕਰਦਾ ਜੁਹਾਰ ਸੀ।
ਤਰਨ ਸਿੰਘਾ ਪਹਿਲੋਂ ਜਾਹਰ ਚੀਨੀਂ ਅਸਵਾਰ ਗੁਰੋਂ
ਬਾਬਾ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਉਚਾਰ ਸੀ।
ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਨਹੀਂ ਗੁਰੂ ਜੋੜੇ,
ਨੇੜੇ ਹੋ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਗਲ ਬਾਤ ਏ।
ਗੰਗਾ ਤੇ ਜੋ ਚੰਗਾ ਅਤਿ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਚੋਜ ਕੀਤਾ,
ਓਸ ਵਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨ ਪਾਈ ਕਦੀ ਝਾਤ ਏ।
ਅਗ ਇਕ ਗੇਲੀ ਨੂੰ ਲਾ ਇਕ ਵਲੋਂ ਚੁਕੀ ਆਪ,
ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਲਗ ਹਾਰੀ ਸਾਰੀ ਹੀ ਜਮਾਤ ਏ।
ਹਿਲੀ ਨਾਂ ਜਾਂ ਕਿਹਾ ਆਪ ਭਾਈ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਤਾਈਂ,
ਚੁਕ ਏਹ ਤਾਂ ਕੰਮ ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਈ ਭਰਾਤ ਏ।
ਭਾਈ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੁਝਾਈ ਅਗ ਲਗ ਨਾਲ,

ਚੁਕਕੇ ਵਗਾਈ ਗੋਲੀ ਗੰਗਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ।
ਗੋਲੀ ਨ ਸੀ ਉਹ ਤਾਂ ਜਾਣੋਂ ਕਾਰ ਗੁਰਆਈ ਦੀ ਸੀ,
ਜੇਹੜੀ ਪ੍ਰਦੇਸ ਜਾਣੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗਏ ਓਚਾਰ ਸੀ।
ਰੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸੋਮੈ ਸੌਹੇਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਏਕ ਸਮੈ,
ਨਵੇਂ ਸੋਹਣੇਂ ਆਪ ਜਹੇ ਪੁਸ਼ਾਕੇ ਨੂੰ ਪਹਿਨਾਏਕੇ।
ਅੰਦਰ ਲੰਗਰ ਪਾਸ ਭਾਈ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਤਾਈਂ,
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬ ਉਤੇ ਆਸਣ ਬੈਠਾਏਕੇ।
ਉਪਮਾਂ ਅਨੂਪ ਜਿਹਾ ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਦੇਕੇ,
ਨੇੜੇ ਖੜੇ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੁਨਾਏਕੇ।
ਵੇਖੋ ਦਸੋ ਮੇਰੇ ਤੇ ਹੈ ਇਹਦੇ ਚਿ ਫ਼ਰਕ ਕੋਈ,
ਹੋਈ ਵੇਖੀ ਕੱਹੀ ਜੋ ਭਵਿਖਤ ਲਖਾਏਕੇ।
ਬਾਬੇ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹਥੀਂ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਨਾਮਾਂ,
ਆਇਆ ਜੋ ਰੰਗੂਨੋਂ ਲਿਆ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿਹਾਰ ਸੀ।
ਬੁਧ ਸਿੰਘੋਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਹੋਇਆ ਹੁਣ ਨਾਮ ਇਹਨਾਂ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਰਿਆ ਉਚਾਰ ਸੀ।
ਸਾਬ ਗਏ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਨੇ,
ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਭਾਰੀ ਕਾਰ ਗੁਰ ਦੁਆਰੇ ਦੀ।
ਕਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਸੰਭਾਰੇ ਹੁਣ ਪਿਛੇ ਕੌਣ,
ਰਖੇਗਾਂ ਆਬਾਦ ਸਿਖੀ ਸੂਰਤ ਸਹਾਰੇ ਦੀ।
ਸਹਾਰੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਭਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁਛ ਆਪ,
ਕਿਹਾ ਇਹ ਹੈ ਕਾਰ ਉਸ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ ਦੀ।
ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਪਤ੍ਰ ਰੰਗੂਨੋਂ ਆਈ,
ਬੁਧ ਸਿੰਘੋਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰਤਾ ਇਸ਼ਾਰੇ ਦੀ।

ਇਸ਼ਾਰੇ ਦੀ ਹਾਂ ਇਸ ਜਿਵੇਂ ਲਹਿਣਉਂ ਅੰਗਦ ਕੀਤਾ,
ਬੁਧ ਸਿੰਘੋਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੀਤਾ ਸੋਂਪਕਾਰ ਸੀ।
ਕਾਰਸੀ ਪਈ ਹਿਰ ਜਿੰਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਪੁਛੀਏ ਜੇ,
ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਰਖਦੇ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਉਚਾਰ ਸੀ।
ਕਾਰ ਗੁਰਆਈ ਦੀ ਇਹ ਪੰਡ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਭਾਰੀ,
ਧਰ ਦਿਤੀ ਸਿਰ ਮੇਰੇ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਨੇ।
ਵਾਰਨੇ ਜਾਂ ਤਾਨ ਨ ਸੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਸਕਿਆ ਨਹੀ,
ਦਬ ਦਿਤੀ ਧੌਣ ਮੇਰੀ ਓਸ ਭਾਰੇ ਭਾਰ ਨੇ।
ਮੇਰੇ ਧਕੇ ਫਿਟਕੇ ਨੂੰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਰਖ ਸਕੇ,
ਸੁਣ ਇਹ ਵਹੀਰ ਪਾਈ ਸੰਗਤ ਅਪਾਰ ਨੇਂ।
*ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਧਾਰ ਆਇਆ ਹਥੀਂ ਜੇ ਪਿਉਣ ਦੁਧ,
ਅਗੋਂ ਮਿਲ, ਮੰਨਾਂ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਕਲਾ ਧਾਰ ਨੇਂ।
ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਆਇਆ ਦੁਧ ਮਿਲਆਗੋਂ,
ਖੂਹ ਸਾਰਾ ਦੁਧ ਵੇਖ ਹੋਯਾ ਬਲਹਾਰ ਸੀ।
ਆਪ ਕਰਤਾਰ ਇਹੋ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਉਸ,
ਉਚੀ ਉਚੀ ਮਸਤ ਹੋ ਕਰਿਆ ਉਚਾਰ ਸੀ।
ਸੰਮਤ ਅਠਾਰਾਂ ਸੋ ਛੇਹਤ੍ਰ ਅਸੂ ਚਿ ਬੁਧ ਵਾਰ।
ਤੀਏ ਨਰਾਤੇ ਜੋਤ ਕੇ ਜਾਂਮੇਂ ਦਾ ਅਵਤਾਰ।
ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਨਾਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਚੀਨੀ ਦੇ ਅਸਵਾਰ।
ਉਨੀ ਸੌ ਇਕਤੀਸ ਵਿਚ ਲਿਖ ਸਭ ਸੌਖੀ ਕਾਰ।
ਰਮਜ਼ ਸੈਨਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਆਕਲ ਤੇ ਇਰਾਕ।
ਵਾਕ ਨ ਜਿਸਦਾ ਮੰਨੀਏਂ ਨਾਬ ਉਹਦੇ ਕੀ ਸ਼ਾਕ।

---

*ਵਲਟੋਹੇ ਵਾਲੇ ਲਾਸਾਨੀ ਪਹਿਲਵਾਨ।

ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਤਾਰਨੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੱਗ ਵਿਚ ਆਇਆ

ਸਿਖਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਦਾ ਜਦ ਸਬਕ ਭੁਲਾਇਆ।
ਰਹਿਣੀਂ ਰਹਿਣਾਂ ਛੱਡਕੇ ਗੰਦ ਵਹਿਣ ਵਧਾਇਆ।

ਆਪੋ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਜ ਲਾਹ ਰੱਜ ਖ਼ੂਨ ਵਗਾਇਆ।
ਰਾਜ ਭਾਗ ਰਣਜੀਤ ਦਾ ਲਾ ਲੀਕ ਗਵਾਇਆ।

ਅਣਖੀ ਦੇਸ ਅਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਧੀਨ ਬਨਾਇਆ।
ਨਾਰੀ ਦਾ ਸੂਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰਵਾਇਆ।

ਪਰ ਸੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਜੋ ਵਾਕ ਅਲਾਇਆ।
ਖ਼ੇਤੀ ਮੇਰੀ ਖਾਲਸਾ ਫਿਰ ਕਰੋਂ ਸਹਾਇਆ।

ਜੋਤਿ ਉਹਾ ਜੁਗਤਿਸਾਇ ਕਾਇਆਂ ਪਲਟਾਇਆ।
ਸੂਰਜ ਬੰਸੀ ਸੋਢੀਉ ਬਾਢੀ ਸਦਵਾਇਆ।

ਰਘੂ ਕੁਲ ਰਾਮੋਂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਹਾਇਆ।
ਉਨੀ ਸੌ ਚੌਦਾਂ ਬਿਕਰਮੀ ਉਹੋ ਦਿਨ ਅਪਨਾਇਆ।

ਗੋਬਿੰਦਗੁਰੂ ਹਿੰਦਰਖਣ ਲਈ ਸਿੰਘ ਪੰਥ ਸਜਾਇਆ।
'ਤਿਵੇਂ'ਰੀਤ ਰਖਨਲਈ ਖਾਲਸੇਦੀ ਰਾਮਸਿੰਘ ਕਹਾਇਆ।

ਸੂਰਜ ਬੰਸ ਵੈਸਾਖੀਉਂ ਜਾਏ ਸਾਲ ਚੜ੍ਹਾਇਆ।
ਦਸਮ ਦੁਆਦਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਾਪ ਜਨਾਇਆ।

*ਅਠਵੰਜਾ ਤੇ ਇਕ ਸੌ ਵਿਚ ਪਾੜਾ ਪਾਇਆ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਖਸ਼ਿਆ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਕੰਨ ਸਬਦ ਸੁਣਾਇਆ।
ਰਹਿਣੀ ਬਹਿਣੀ ਦੱਸਕੇ ਸਹਿਣੀ ਸਮਝਾਇਆ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਮੁਖ ਨਾਮ ਟਿਕਾਇਆ।
ਗਊ ਗ੍ਰੀਬ ਤੇ ਦੇਸ ਦਾ ਦਿਲ ਦਰਦ ਵਸਾਇਆ।
ਰੁੜਦੀ ਸਿਖੀ ਦਸਮ ਦੀ ਨੂੰ ਰੱਖ ਵਖਾਇਆ।
ਕਲਿਜੁਗ ਕਾਰਾ ਬੀਤਿਆ ਸਹੀ ਸਤਿਜੁਗ ਆਇਆ।
ਵੈਸਾਖੀ ਗੁਰ ਵੇਖਿਆ ਉਹਨਾਂ ਇਹੋ ਗਾਇਆ।
ਪਾਪੀਆਂਦੇਤਾਰਨੇਨੂੰ ਗੁਰੂਰਾਮਸਿੰਘਜਗਵਿਚਆਇਆ।

---

*੧੫੮ ਸਾਲ ਬਾਦ ਉਸੇ ਵੈਸਾਖੀ ਦਿਵਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ੧੯੧੪ ਬਿ: ਨੂੰ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਏਨਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ।

੧. ਕਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿਹੰਗ। ਚੱਕ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੀ। ਤੇ ਬਦੇਸ ਭੀ ਗਏ। ਬਰੀ ਹੋ ਆਏ ਸੀ। ੨ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਰਾਗੀ। ੩. ਆਤਮਾਂ ਸਿੰਘ ਆਲੋਮਹਾਰ ਜ਼ਿਲਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਦੇ ਭਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀ। ੪. ਨੈਣਾਂ ਸਿੰਘ ਵਰਿਆਹ ਜ਼ਿ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ੫. ਬਾਬਾ ਸੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਰਗਾਪੁਰ ਜ਼ਿ: ਜਲੰਧਰ ਦੇ।

ਇਸ ਤੇਰੇ ਪੰਥ ਬਗੀਚੇ ਦੀ

ਵਲੋਂ–ਸੰਤ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਾਇਲਪੁਰੀ

ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਬੂਟੇ ਬਾਗ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਾਲਮ ਨੇ ਆਕੇ ਪੁਟੇ ਸੀ।
ਇਹ ਬਾਗ ਵਿਰਾਨ ਕਰਨ ਖਾਤਰ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਗੋਲੇ ਸੁਟੇ ਸੀ।
ਉਕਾਹੀ ਜੜੋਂ ਪੁਕਾਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹੀਰਲ ਮਿਲ ਜੁਟੇ ਸੀ।
ਪਰ ਸਿਦਕ ਵੇਖ ਇਕ ਨੰਨੇ ਦਾ ਕਾਵਨ ਦੇ ਤਕੇ ਛੁਟੇ ਸੀ।
ਫਿਰ ਭੀ ਨ ਦਿਸਦਾ ਸਾਨੀ ਕੋ ਮੈਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀ ਭਾਲੀ ਏ।
ਇਸ ਤੇਰੇ ਪੰਥ ਬਗੀਚੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਾਨ ਨਿਰਾਲੀ ਏ।

ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਝੱਖੜ ਝੁਲੇ ਸਨ ਅਤਿ ਜਬਰ ਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਦੇ।
ਕਈ ਫਾਂਸੀ ਉਤੇ ਲਟਕੇ ਸਨ ਸੋਹਣੇ ਜਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਵਾਂ ਦੇ।
ਕਈ ਤੋਪਾਂ ਅਗੇ ਉਡੇ ਸਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋ ਵਤਨ ਤੇ ਗਾਵਾਂ ਦੇ।
(ਪਰ)ਆਸ਼ਕ ਕਦੇ ਰੁਕਦੇ ਨੇਇਹ ਵਹਿਣ ਵਾਂਗਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ।
ਭਾਵੇਂਕਈ ਚਿਰਤਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਤੇਰੇਦਰ ਤੇ ਪੁਲਸ ਬਹਾਲੀ ਏ।
ਫਿਰ ਭੀ ਇਸ ਪੰਥ ਬਗੀਚੇ ਦੀ ... ...

ਹੁਣ ਭੀ ਇਸ ਬਾਗ ਦੇ ਮਾਲੀ ਨੇ,
ਹਵਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਝੜੀਆਂ ਨੇ।
ਖਾਤ੍ਰ ਇਕ ਆਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ,
ਹਥਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਾਂ ਫੜੀਆਂ ਨੇ।
ਸੋਹਣੇ ਜਹੇ ਹਾਰ ਪਰੋ ਪ੍ਰੀਤਮ,
ਸੁਆਗਤ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਖੜੀਆਂ ਨੇ।
ਹੁਣ ਹੋਰ ਨ ਕੋਈ ਘਾਟਾ ਏ,
ਇਕ ਤੇਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਬੜੀਆਂ ਨੇ।

ਆਸ਼ਕ ਤੇਰੇ ਪਰਤਾਪ ਹਰੀ,
ਕੈਸੀ ਕੀਤੀ ਰਖਵਾਲੀ ਏ।
ਤਾਹੀਉਂ ਇਸ ਪੰਥ ਬਗੀਚੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ... ... ...।
ਕਿਤੇ ਆਤਮਾਂ ਲੀਲ੍ਹਾ ਲਾਈ ਏ,
ਆਲਿਮ ਦੀ ਜਗ ਰੁਸ਼ਨਾਈ ਏ।
ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ,
ਇੰਦਰ ਨੇ ਛਹਿਬਰ ਲਾਈ ਏ।
ਜੋ ਸਬਕ ਸਿਖਾਵੇ ਸੇਵਾ ਦਾ,
ਉਹ ਜੀਵਨ ਸਾਡੀ ਮਾਈ ਏ।
ਲਾ ਮੰਗਲ ਜਿਨਾਂ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ,
ਜੇਹਲਾਂ ਦਾ ਡਰ ਨ ਰਾਈ ਏ।
ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਬੋਸ ਜਵਾਹਰ ਜਿਹਾਂ,
ਤੇਰੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸੇਵ ਸੰਭਾਲੀ ਏ।
ਇਸ ਤੇਰੇ ਪੰਥ ਬਗੀਚੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ... ...।

"ਸੋਹਣੀ ਆਣ ਰਖੀ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੇ"

ਵਲੋਂ ਸ੍ਰ. ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਇਨਸਾਫ)

ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜੋਤਿ ਅਲੋਪ ਹੋਈ,
ਬਾਦ ਵਰਤ ਗਈਆਂ ਧੁੰਧੂ ਕਾਰੀਆਂ ਸਨ।
ਬਚਨ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਭ ਭੁਲਾ ਬੈਠੇ,
ਸਿੰਘਾਂ ਮਲੀਆਂ ਆਨ ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਸਨ।
ਸੂਟ ਬੂਟ ਤੇ ਕੋਟ ਪਤਲੂਨ ਪਹਿਨੇ,
ਪੱਗਾਂ ਢੇਡੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਸਵਾਰੀਆਂ ਸਨ।
ਲਗੇ ਮਾਸ ਸ਼ਰਾਬ ਉਡਾਨ ਨਿਸ ਦਿਨ,
ਨਾਲ ਕੰਜਰਾਂ ਪਾ ਲਈਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਸਨ।
ਐਸੇ ਵੇਖ ਅਧਰਮ ਤੇ ਪਾਪ ਭਾਰੇ,
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਰਵੀਂ ਵੇਰ ਆਏ।
ਖੇਤੀ ਆਪਣੀ ਹੁੰਦੀ ਵੈਰਾਨ ਵੇਖੀ,
ਕਰਨ ਰਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਫੇਰ ਆਏ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਧਾਰ ਅਵਤਾਰ ਆਏ,
ਹੋਈਆਂ ਜਗ ਅੰਦਰ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੀਆਂ ਨੇ।
ਛੱਟਾ ਨਾਮ ਦਾ ਦਿਤਾ ਬੇਅੰਤ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਫੇਰ ਸਾਜੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਨੇ।
ਕੁਟ ਕੱਢਿਆ ਕੁਲ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ,
ਰਹਿਤਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ।
ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ,

ਨਾਮ ਜਪਨ ਲਗੇ ਨਰ ਨਾਰੀਆਂ ਨੇ।
ਚੜ ਗਏ ਬੇੜੇ ਜਿੰਨਾਂ ਭਾਗ ਚੰਗੇ,
ਰਹਿ ਗਏ ਨਸੀਬਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਵਾਲੇ।
ਵਰਖਾ ਨਾਮ ਦੀ ਕਰੀ ਦਾਤਾਰ ਸਤਿਗੁਰ,
ਟਿਬੇ ਖੁਸ਼ਕ ਹੀ ਰਹੇ ਹੰਕਾਰ ਵਾਲੇ।
ਗਊ ਘਾਤ ਦਾ ਦੁਖ ਸੀ ਬੜਾ ਡਾਢਾ,
ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਛੱਟਾਂ ਭਾਰੀਆਂ ਸਨ।
ਹਿੰਦੂ ਸਿਖ ਸਭੇ ਦੱਬੇ ਗਏ ਹੈਸਨ,
ਕਰ ਸਕਣ ਨ ਕੁਝ ਲਾਚਾਰੀਆਂ ਸਨ।
ਅਰਜ ਦਾਦ ਫਰਯਾਦ ਨ ਸੁਣੇ ਕੋਈ,
ਸਭਨਾਂ ਹਾਕਮਾਂ ਸੁਸਤੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਸਨ।
ਆਖਰ ਗਊ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ,
ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸਨ।
ਕੁਦੇ ਆਨ ਮਦਾਨ ਮਹਾਨ ਯੋਧੇ,
ਬੁਚੜ ਵਢ ਕਾਨੂੰਨ ਵੈਰਾਨ ਕੀਤੇ।
ਕਾਰਨ ਗਊਆਂ ਤੇ ਦੇਸ ਦੀ ਰਖਿਆ ਦੇ,
ਲੈ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਸੀਸ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੇ।
ਨਿਤਰ ਵਿਚ ਮੈਦਾਨ ਵਖਾਲ ਦਿਤਾ,
ਅਤੇ ਕਟੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਭਾਰੀਆਂ ਨੇ।
ਗਜੇ ਲਾਲ ਸੋਹਣੇ ਚੀਨੀ ਵਾਲੜੇ ਦੇ,
ਪਈਆਂ ਜਗ ਉਤੇ ਧੁੰਮਾਂ ਭਾਰੀਆਂ ਨੇ।
ਖੜੇ ਤੋਪਾਂ ਅਗੇ ਚੜੇ ਫ਼ਾਂਸੀਆਂ ਤੇ,

ਜਾਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਨੇ
ਕਰਕੇ ਅਦਲ ਇਨਸਾਫ ਵਿਖਾਲ ਦਿਤਾ,
ਸੋਹਣੀ ਆਣ ਰਖੀ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੇ

'ਵਹਿਮੀ' ਰਹਿੰਦਾ ਟਿੱਕਾ ਕਲੰਕ ਦਾ ਕੌਮ ਮਥੇ,
ਜਾਂਦਾ ਤਦੋਂ ਜੇ ਵਕਤ ਸੰਭਾਲਿਆ ਨਾ
ਸਿੰਘ ਪੰਥ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ਔਤ ਜਾਣਾ,
ਜੇਕਰ ਆਵਦੋਂ ਤੂੰ ਚੀਨੀ ਵਾਲਿਆ ਨਾ

ਵਲੋਂ–ਵਿਧਾਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਤੀਰ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਸਤਿਜੁਗ ਬਸੰਤ ਨੰਬਰ ੧੦ ਮਾਘ ੧੯੯੨

ਲੇਸ ਏਸ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਨਹੀਂ

ਧਰਤੀ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਖਾਣ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ,
ਰਾਣੀ ਉਹਦੀਆਂ ਕੁਦਰਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀ
ਚਰਨ ਰਾਮ ਦੇ ਸਿਦਕ ਵਿਚ ਪਰਸ ਰਹੀ ਸੀ,
ਦਿਲੋਂ ਭਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂਘਾਂ ਭਾਰੀਆਂ ਦੀ
ਵਗਦੀ ਪਈ ਸੀ ਸਰਸੇ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ,
ਖੁਲੀ ਨਾਮ ਧਾਰਾ ਨਾਮ ਧਾਰੀਆਂ ਦੀ

ਠੰਢ ਪਾਉਂਦੀ ਪਈ ਸੀ ਸੜਦਿਆਂ ਨੂੰ,
ਰੂਹ ਰਬ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਦੀ।
ਹਰ ਇਕ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਦਰਦ ਦੇਸ ਦਾ ਸੀ,
ਹਰ ਇਕ ਅੱਖ ਅੰਦਰ ਰਾਮ ਵੱਸਦਾ ਸੀ।
ਹਰ ਇਕ ਜੀਭ ਤੇ ਰਾਮ ਸੀ ਰਾਜ ਕਰਦਾ,
ਹਰ ਇਕ ਰੂਪ ਅੰਦਰ ਰਾਮ ਹੱਸਦਾ ਸੀ।
ਹਥਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਾ ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਬਿਰਤੀ,
ਬਿਰਤੀ ਵਿਚ ਰਬੀ ਲਹਿਰ ਵੱਗ ਰਹੀ ਸੀ।
ਪੈਰ ਜਾਪਦੇ ਪਏ ਸੀ ਪੰਧ ਕਰਦੇ,
ਸੁਰਤ ਸਿਦਕ ਰੰਗ ਰਤੜੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ।
ਕਿਲੇ ਪਏ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਢੱਠਦੇ ਸਨ,
ਨਾਮੀ ਤੋਪ ਸਤਿਨਾਮ ਦੀ ਦੱਗ ਰਹੀ ਸੀ।
ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਸਨ ਝੁੰਡ ਪ੍ਰਵਾਨਿਆਂ ਦੇ,
ਵਿਚ ਰਾਮ ਰੂਪੀ ਜੋਤ ਜਗ ਰਹੀ ਸੀ।
ਪਾਈ ਗੂੰਜ ਚੁਫੇਰੇ ਸੀ ਭੌਰਿਆਂ ਨੇ,
ਮਹਾਰਾਜ ਲਗਦੇ ਵਾਂਗ ਫੁਲਦੇ ਸਨ।
ਮਾਲਾ ਵਾਂਗ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਚਲਦੀ ਸੀ,
ਉਸ ਚੋਂ ਬੰਦਗੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਖੁਲ੍ਹਦੇ ਸਨ।
ਰੰਗ ਰਤੜੇ ਏਸ ਵਹੀਰ ਅੰਦਰ,
ਝਾਕੀ ਇਕ ਐਸੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ।
ਲਗਨ ਲੀਨ ਇਕ ਮਾਈਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਵੀ,
ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ ਪੰਧ ਮੁਕਾ ਰਹੀ ਸੀ।
ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਸਿਖ ਵੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ,

ਜਿਨੂੰ ਸਾਦਗੀ ਸੀਸ ਨਿਵਾ ਰਹੀ ਸੀ।
ਐਪਰ ਓਸਦੀ ਤੋਰ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੂੰ,
ਕਿਸੇ ਗੰਦਲੇ ਭਰਮ ਵਿਚ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ।
ਓਹਨਾਂ ਆਖਿਆ ਵੇਖ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘਾ,
ਸਾਡੀ ਹਿਕ ਉਤੇ ਅੱਗ ਬਾਲ ਨ ਤੂੰ।
ਹੋਕੇ ਵਖਰਾ ਆਪਣਾ ਕੱਟ ਪੈਂਡਾ,
ਤੁਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨਾਲ ਨ ਤੂੰ।
ਓਹਨੇ ਆਖਿਆ ਕਮਲਿਉ ਰਹੋ ਠੱਪੇ,
ਮੇਰੀ ਰਮਜ਼ ਨੂੰ ਤੁਸਾਂ ਨ ਲਖਿਆ ਏ।
ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਭਰਮ ਕੋਈ,
ਤੁਸਾਂ ਭੁਲ ਅੰਦਰ ਲਖ਼ਨ ਲਖਿਆ ਏ।
ਜਿਥੋਂ ਤੁਸਾਂ ਹੈ ਆਬਹਯਾਤ ਪੀਤਾ,
ਮੈਂ ਭੀ ਓਸੇ ਸਰੋਵਰੋਂ ਚਖਿਆ ਏ।
ਐਵੇਂ ਮੂਰਖੋ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਚੜ ਗਏ ਓ,
ਤੁਸਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਅਦਬ ਨ ਰਖਿਆ ਏ।
ਨਿਰਛਲ ਸਿਖ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਹ ਅੰਦਰ,
ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋ ਚਾਰ ਸੁਣਾ ਦਿਤੀਆਂ।
ਪਾਰਾ ਚੜ ਗਿਆ ਝੱਟ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਦਾ,
ਉਹਨਾਂ ਪਕੜ ਕੇ ਖ਼ੂਬ ਟਿਕਾ ਦਿਤੀਆਂ।
ਬਸ ਫੇਰ ਕੀ ਝੱਟ ਸ਼ਕਾਇਤ ਹੋ ਗਈ,
ਵੇਲਾ ਤਾੜਿਆ ਠੀਕ ਬਹਾਨਿਆਂ ਨੇ।
ਕਹਿਆ ਸੂਬਿਆਂ ਸ਼ਾਹਿਨਸ਼ਾਹ ਅੱਤ ਚੁਕੀ,
ਏਹਨਾਂ ਆਪ ਦੇ ਮੋਏ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੇ।

ਰੱਬੀ ਜੋਤਿ ਜੀ ਸਾੜਿਆ ਜੀਅ ਸਾਡਾ,
ਏਹਨਾਂ ਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਨੇ।
ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੰਨਦੇ ਨਹੀਂ,
ਲਾਇਆ ਆਪਣਾ ਟਿਲ ਹੈ ਦਾਨਿਆਂ ਨੇ।
ਗੱਲ ਕੱਲ ਦੀ ਏਹਨਾਂ ਦਾ ਦੱਲ ਵੇਖੋ,
ਇਕ ਸਿਖ ਇਕੱਲੇ ਤੇ ਟੁਟਿਆ ਏ।
ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੋ ਕੁਝ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ,
ਉਹਨੂੰ ਛਲੀਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗੂੰ ਕੁਟਿਆ ਏ।
ਦਰਦ ਪ੍ਰੁੰਜ ਬੋਲੇ ਹਛਾ ਦੇਰ ਕੀ ਏ,
ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਹੀ ਲੇਖਾ ਮੁਕਾ ਦਿਆਂਗੇ।
ਸਾਡੇ ਸਿਖ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਏ,
ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾ ਚਖਾ ਦਿਆਂਗੇ।
ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਤੇ ਵਰੇ ਜੋ ਗੜੇ ਹੋ ਕੇ,
ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗ ਵਿਖਾ ਦਿਆਂਗੇ।
ਪਕੇ ਹੋਏ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਟਿਆਂ ਤੇ,
ਅਸੀਂ ਡਾਂਗ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਸਾ ਦਿਆਂਗੇ।
ਏਨਾਂ ਆਖ ਕੇ ਚਲ ਪੈ ਰਮਜ਼ ਅੰਦਰ,
ਕੌਤਕ ਅਜਬ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।
ਭਰਿਆਂ ਉਛਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ,
ਅਤੇ ਸਖਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲ ਵਿਚ ਭਰਨ ਵਾਲੇ।
ਓਧਰ ਮਸਤਿਆ ਝੁੰਡ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਦਾ,
ਹੈਸੀ ਨੰਗਲੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਢਾਬ ਉਤੇ।
ਜਾਪੇ ਖੁਸ਼ੀ ਅਗੰਮੀ ਦੇ ਵਿਚ ਖਿੜਿਆ,

ਭਖਨ ਲਾਲੀਆਂ ਚੇਹਰੇ ਗੁਲਾਬ ਉਤੇ।
ਕੋਈ ਗਾਂਵਦਾ ਸੀ ਕੋਈ ਝੂਮਦਾ ਸੀ,
ਕੋਈ ਮਸਤ ਸੀ ਤਾਰ ਰਬਾਬ ਉਤੇ।
ਕੋਈ ਲੇਖ ਅਲੱਖ ਦਾ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਪਾਕ ਕਤਾਬ ਉਤੇ।

ਕਿਸੇ ਆਣ ਕੇ ਆਖਿਆ ਸੁਣੋ ਸਿਖੋ,
ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਨੇ ਆਪ ਵਲ ਔਣ ਲੱਗੇ।
ਬੱਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਆਕੇ ਰੰਗ ਅੰਦਰ,
ਨਚਣ ਡਹੇ ਪਏ ਘੁੰਮਰਾਂ ਪੌਣ ਲੱਗੇ।

ਏਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਆ ਕੇ,
ਬੋਲੇ ਉਠ ਕੇ ਜਾਉ ਖਲੋ ਸਾਰੇ।
ਖਬਰਦਾਰ ਅਗੇ ਪਿਛੇ ਹੋਵਣਾਂ ਨ,
ਜਾਉ ਇਕੋ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਹੋ ਸਾਰੇ।

ਤੋਬਾ ਤੁਸਾਂ ਸਤਾਇਆ ਏ ਬੜਾ ਮੈਨੂੰ,
ਕੰਡੇ ਦਿਤੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚਬੋ ਸਾਰੇ।
ਹੋਕੇ ਏਕੂਤਾ ਦੇ ਫੁਲ ਖਾਲਸਾ ਜੀ,
ਫੇਰ ਰਖੋ ਕਿਉਂ ਦੂਈ ਦੀ ਬੋ ਸਾਰੇ।

ਝੱਟ ਬੰਨ ਲਈ ਪਾਲ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੇ,
ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਜੀ ਡਾਂਗ ਵਰਤਾਉਣ ਲਗੇ।
ਜਾਣ ਏਧਰੋਂ ਮਾਰਦੇ ਓਸ ਪਾਸੇ,
ਅਤੇ ਓਧਰੋਂ ਏਧਰ ਨੂੰ ਆਉਣ ਲਗੇ।

ਮਾਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪਵੇ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੂੰ,
ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਆਖਣ ਰੰਗਣ ਚਾੜ ਜਾਇਉ।
ਖਾਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਮੁੜਨ ਦੂਏ ਪਾਸੇ,
ਆਖਣ ਏਧਰ ਦੇ ਪਾਪ ਭੀ ਝਾੜ ਜਾਇਉ।
ਮੂੰਹ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜਪਦਾ ਵਰੋ ਇਸ ਤੇ,
ਅਜ ਇਹਦਾ ਭੀ ਭੰਨ ਬੁਥਾੜ ਜਾਇਉ।
ਹੱਥ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਨਾਮ ਲੈਂਦੇ,
ਮਾਰ ਗੁਟ ਉਤੇ ਕਾੜ ਕਾੜ ਜਾਇਉ।
ਨਿਵਦੇ ਨਹੀਂ ਸਿਰ ਭਰੇ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਇਹ,
ਡਾਂਗ ਮਾਰ ਕੇ ਏਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਜਾਇਉ।
ਸਾਡੇ ਸੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਰਦ ਰਿਹਾ,
ਕੋਈ ਦਰਦ ਵਾਲਾ ਕੰਡਾ ਪੋੜ ਜਾਇਉ।

ਲੋਕੀ ਵੇਖ ਦੇਸੀ ਕੌਤਕ ਇਹ ਜੇਹੜੇ,
ਪਏ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਉਂਗਲਾਂ ਪਾਂਵਦੇ ਸਨ।
ਨਾਲੇ ਸ਼ਾਹਿਨਸ਼ਾਹ ਕੁਟਨ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੂੰ,
ਨਾਲੇ ਦਰਦ ਵਿਚ ਨੈਣ ਵਹਾਂਵਦੇ ਸਨ।
ਅਜਬ ਹਾਲ ਸੀ ਏਧਰ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਦਾ,
ਨਾਲੇ ਨੱਚਦੇ ਸਨ ਨਾਲੇ ਗਾਂਵਦੇ ਸਨ।
ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਹੋ ਭੁਖੇ,
ਸ਼ੁਕਰ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਕੇ ਡਾਂਗਾਂ ਖਾਂਵਦੇ ਸਨ।
ਲਿਆ ਡਾਂਗ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ,
ਮਹਾਰਾਜ ਵਰਤਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ।

ਅੰਨ ਜਲ ਨ ਦੇਣਾ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੂੰ,
ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਫੁਰਮਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ।

ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਏਸੇ ਹਾਲ਼ ਅੰਦਰ,
ਐਪਰ ਭੁਖਿਆਂ ਹੀ ਸਿਦਕੀ ਰੱਜਦੇ ਰਹੇ।
ਬੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬੇ ਖੌਫ ਬੇ ਚਿੰਤ ਹੋ ਕੇ,
ਦਿਲੋਂ ਰਾਮ ਜੀ ਰਾਮ ਜੀ ਭੱਜਦੇ ਰਹੇ।
ਧੂੜੀ ਵਿਚ ਲੁੜ੍ਹੰਦੜੇ ਸੌਂਵਦੇ ਰਹੇ,
ਬਿਨਾਂ ਸੋਹਜ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਤੋਂ ਸੱਜਦੇ ਰਹੇ।
ਉਹਨਾਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਕੈਦ ਕੱਟੀ,
ਅਟੱਲ ਫੈਸਲੇ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਜੱਜਦੇ ਰਹੇ।

ਏਧਰ ਰੰਗ ਸੀ ਇਹ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਦਾ,
ਪਿਆ ਪੇਟ ਅੰਦਰ ਭੋਰਾ ਅੰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ।
ਓਧਰ ਕਹੇ ਜੇ ਕੋਈ ਕੁਝ ਛਕੋ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ,
ਆਖਣ ਮਨ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਨਹੀਂ।
ਪੁਛੇ ਕੋਈ ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੜਪ ਆਖਣ,
ਮੈਨੂੰ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਤੱਤੀਆਂ ਨੇ।
ਮੈਥੋਂ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਸਜਣੋਂ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ,
ਮੇਰੇ ਗਲ ਅੰਦਰ ਪਈਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਨੇ।
ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਅੰਦਰ ਵਸੇ ਦਰਦ ਕੋਈ,
ਇਕੋ ਤੁਲਦੀਆਂ ਸਿਦਕ ਦੀਆਂ ਰੱਤੀਆਂ ਨੇ।
ਉਹਨਾਂ ਹੱਥ ਹੈ ਸੋਹਣਿਉ ਡੋਰ ਮੇਰੀ,
ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਣੀਆਂ ਜਿੰਨਾਂ ਨੇ ਕੱਤੀਆਂ ਨੇ।

ਏਸ ਰਮਜ਼ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਮਝ ਲੀਤਾ,
ਇਹ ਤਾਂ ਪਲ ਰਹੀ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਵਾਨਿਆਂ ਦੀ।
ਤਦ ਤਕ ਭੁਖ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਲਗਣੀ ਨਹੀਂ,
ਜਦ ਤਕ ਮਿਟੇ ਨ ਭੁਖ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਦੀ।

ਆਖਰ ਰੋਕੇ ਕਿਹਾ ਇਕ ਲਾਡਲੇ ਨੇ,
ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ।
ਕਿਹਾ ਪਹਿਲੇ ਛਕਾਉ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੂੰ,
ਸਿਖੀ ਜਿੰਨਾਂ ਨੇ ਹੈ ਨੂਰੋ ਨੂਰ ਕੀਤੀ।
ਸਿਦਕੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਸਿਦਕ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਨੇ,
ਉਹਨਾਂ ਪੰਥ ਵਿਚ ਗਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀਤੀ।
ਰਹਿ ਕੇ ਭੁਖਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰ,
ਮੇਰੀ ਭੁਖ ਹੈ ਸਜਣੋਂ ਦੂਰ ਕੀਤੀ।

ਤੀਰ ਇਹ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਉਚ ਝਾਕੀ,
ਲੋਸ ਏਸ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਨਹੀਂ।
ਸਿਖ ਅੰਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਰਹੇ ਭੁਖਾ,
ਬੁਰਕੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਲੰਘਦੀ ਨਹੀਂ।

੨੯ ਮਾਘ ੧੯੯੮ ਬਸੰਤ ਨੰਬਰ

(ਜੀਵੇਂ ਚੰਨ ਹੈ ਤੂੰ ਕੌਮਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਾ)

ਨਿਰਾਪੁਰਾ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦਾ,
ਸਾਂਝਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦਾ।
ਭਾਰਤ ਮਾਤ ਦੀ ਅੱਖ ਦੇ ਤਾਰਿਆ ਵੇ,
ਜੀਵੇਂ ਚੰਨ ਹੈ ਤੂੰ ਕੌਮਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਾ।

ਹੈ ਸੀ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਗਨ ਤੈਨੂੰ,
ਤਾਹੀਉਂ ਦੇਸ਼ ਉਤੋਂ ਗਿਉਂ ਵਾਰਿਆ ਤੂੰ।
ਪੂਰਾ ਉਤਰਿਉਂ ਸਾਥੀਆਂ ਸਣੇ ਆਖਰ,
ਕਰਕੇ ਟਾਕਰਾ ਔਕੜਾਂ ਭਾਰੀਆਂ ਦਾ।
ਅੰਦਰ ਹਿੰਦੀਆਂ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਮਚ ਰਹੇ ਨੇ,
ਅੱਗ ਤੇਰੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੇ ਲਾਈ ਹੋਈ ਏ।
ਚੜ੍ਹਿਆ ਮਰਨ ਦਾ ਚਾਅ ਹੈ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ,
ਗਲੇ ਖਫਣੀ ਬਹੁਤਿਆ ਪਾਈ ਹੋਈ ਏ।

ਬੱਦਲ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਪਛਮੋਂ ਚੜ੍ਹੇ ਜਾਪਣ,
ਬਿਜਲੀ ਲੋਹੜੇ ਦੀ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਕੜਕਦੀ ਏ।
ਫੁਲ ਖਿੜਨਗੇ ਫੇਰ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ,
ਫੇਰ ਰੁਤ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਆਈ ਹੋਈ ਏ।
ਬਾਬਾ ਆ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਜਾ,
ਇਸ ਦੇਸ ਭਗਤਾਂ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ।
ਆਜਾ ਪਿਆਰਿਆ ਫਿਰੀ ਬਸੰਤ ਰੁਤੇ,

ਹੱਥੀਂ ਸਿੰਜਦੇ ਫੇਰ ਕਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ।
ਆਪਣੇ ਸਿਦਕ ਵਿਚੋਂ ਸਿਦਕ ਕਣੀ ਦੇ ਕੇ,
ਫੌਜਾਂ ਡੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਖੜਾ ਕਰਦੇ।
ਤੀਰ ਨਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕਰਨ ਖੁਢਾ,
ਪੜਛੇ ਲਾਹ ਰਹੀਆਂ ਪਛਮੀ ਆਰੀਆਂ ਨੂੰ।

ਜਿਵੇਂ ਤੋਪਾਂ ਅਗੇ ਤਦ ਗੱਜ ਗੱਜ ਕੇ,
ਡਾਹੀਆਂ ਸੀ ਹਿੱਕਾਂ ਭੱਜ ਭੱਜ ਕੇ।
ਤੇਰੀ ਬਰਕਤ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ਦੀ।
ਹੁਣ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੀ।

[ਵਹਿਮੀ]

ਦਰਸ਼ਨ ਬਖਸ਼ਨੇ ਉਚੜੀ ਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ

ਵਲੋਂ:—ਡਾ: ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਾਹਨੇ ਵਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ

ਲਿਖੇ ਸਿਫਤ ਕੀ ਤੇਰੀ ਅਨਜਾਨ ਬਾਬਾ,
ਰਿਤੂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਗਾਣ ਵਾਲੇ।
ਪਾਮਰ ਪਾਜੀਆਂ ਤਾਂਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ,
ਨਾਮਧਾਰਨੀ ਸੰਤ ਬਨਾਣ ਵਾਲੇ।
ਸਿਖੀ ਰਹਿਤ ਦਾ ਸਿਖ ਬਨਾਣ ਵਾਲੇ,
ਬਾਣੀ ਪੜਨ ਦੀ ਜਾਚ ਸਖਾਨ ਵਾਲੇ।
ਡਿਗਦੇ ਢਹਿੰਦਿਆਂ ਤਾਂਈ ਉਭਾਰ ਕਰਕੇ,
ਹੋਣਾਂ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜਾ ਸਖਾਨ ਵਾਲੇ।
ਫੁਟ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਨ ਤਕ ਸਕਿਉਂ,
ਐ ਏਕਤਾ ਨਾਦ ਬਜਾਨ ਵਾਲੇ।
ਮਨ ਮਤ ਦੇ ਜਾਲ ਚੋਂ ਕਢ ਕੇ ਤੇ,
ਮੁੜ ਸਿਖੀ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਆਨ ਵਾਲੇ।
ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਰਤਣੇ ਦਾ,
ਲਾਹ ਵਾਲੜਾ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾਨ ਵਾਲੇ।
ਝਗੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਬੇੜਨੇ ਦੀ,
ਸੋਹਣੀ ਫਬਦੀ ਰੀਤ ਚਲਾਨ ਵਾਲ਼ੇ।
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੂਹ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਾ ਕੇ,
ਸਾਰੇ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਚਮਕਾਨ ਵਾਲੇ।
ਲਈ ਗਊ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸੂਰੇ,

ਪੂਰੇ ਧਰਮੀਆਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਾਨ ਵਾਲੇ।
ਗਿਉਂ ਦੇਸ ਖਾਤਰ ਪਰਦੇਸ ਬਾਬਾ,
ਬਨਬਾਸੀਆ ਭੇਸ ਸਜਾਨ ਵਾਲੇ।
ਕਦੇ ਆਣਕੇ ਫੇਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ,
ਦਰਸ਼ਨ ਬਖਸ਼ਨੇ ਉਚੜੀ ਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ।

ਤੇਰੇ ਹੀ ਸਭ ਉਪਕਾਰ ਨੇ

ਸ: ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜੱਟ) ਜੀਆ ਬਗਾ (ਲਾਹੌਰ)

ਪਾਈ ਖਿਜ਼ਾਂ ਨੇ ਤਕਿਆ ਹਰ ਤਰਫ ਢਾਡੀ ਲੁੱਟ ਸੀ।
ਦਿਤੀ ਜੋ ਆਯਾ ਹਥ ਵਿਚ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਮਿਟੀ ਪੁੱਟ ਸੀ।

ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ ਲੁਕਮੇਂ ਕਰ ਗਈ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਕਰਮੋਂ ਕਾਂਡਦੇ।
ਬਚਿਆ ਨ ਕੋਈ ਇਕ ਵੀ ਆਇਆ ਜੋ ਹਥ ਇਸ ਰਾਂਡਦੇ।

ਲਗੇ ਨਚਾਵਨ ਰੰਡੀਆਂ ਭੰਡਾਂ ਦੇ ਬਣ ਗਏ ਯਾਰ ਸਨ।
ਲਾਂਹਦੇ ਕਛਹਿਰੇ ਸੀ ਤਦੋਂ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਸਿਖ ਸਰਦਾਰ ਸਨ।

ਪੀ ਪੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕਬਾਬ ਨੂੰ ਖਾਂਦੇ ਸੀ ਮੁਛ ਮਰੋੜ ਕੇ।
ਬਹਿੰਦੇ ਸੀ ਸਿਖੀ ਧਰਮ ਦੀ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਬੇੜੀ ਬੋੜ ਕੇ।

ਸੁਚ ਸੋਧ ਜਤਸਤ ਰੁੜ ਗਿਆ ਵਿਚ ਕਾਂਮ ਵਾਲੀ ਨਹਿਰਦੇ।
ਉਠਕੇ ਜੋ ਪੜਦੇ ਬਾਣੀਆਂ ਸਨ ਸਿਖ ਤੜਕੇ ਪਹਿਰਦੇ।

ਦੀਵਾਨ ਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨ ਝੰਡੇ ਨ ਸਿਖੀ ਝੁਲਦੇ।
ਦਾਹੜੀ ਤੇ ਮੁਛਾਂ ਪੁਟਨਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਹੈਸਨ ਕੁਲਦੇ।
ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਰਹਿਤ ਤੋਂ ਉੱਕਾ ਹੀ ਸਾਰੇ ਭੁੱਲ ਗਏ।
ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਦੇ ਹੀ ਬੂਹੇ ਖੁਲ ਗਏ।
ਭੈਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੂਰ ਦਾ ਉਸ ਵਕਤ ਸੋਮਾਂ ਫੁੱਟਿਆ।
ਸਤਿਜੁਗ ਦਾ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਪਿਆ ਕਲਿਜੁਗ ਦਾ ਤਾਰਾ ਟੁੱਟਿਆ।
ਭੌਰੇ ਗੁੰਜਾਰਾਂ ਕੱਢਦੇ ਕਲੀਆਂ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਮੁੱਖੜੇ।
ਜਾਪੀ ਖਿਜ਼ਾਂ ਨ ਨੱਸਦੀ ਦਿਸੇ ਨ ਜਾਂਦੇ ਦੁੱਖੜੇ।
ਰਾਏਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵਾਹ ਵਾਹ ਛੁਡਾਵਨ ਵਾਲਿਆ।
ਬੁਢੀ ਦੇ ਮੋਏ ਪੁਤ ਨੂੰ ਵਾਹ ਵਾਹ ਜੁਵਾਵਨ ਵਾਲਿਆ।
ਘਰ ਘਰ ਖੁਲੇ ਦਰਬਾਰ ਨੇ ਤੇਰੇ ਇਹ ਸਭ ਉਪਕਾਰ ਨੇ।
ਧੀਆਂ ਬਚਾਈਆਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਤੇਰੇ ਹੀ ਵਿਹਾਰ ਸਧਾਰ ਨੇ।
ਵਾਹ ਪਰੇਮ ਤੇਰੇ ਨੇਮ ਵਾਹ ਵਾਹ ਸਾਦਗੀ ਦੇ ਕਰਮ ਨੇ।
ਵਾਹ ਸੁਚ ਤੇਰੀ ਸੋਧ ਵਾਹ ਇਤਫਾਕ ਦੇ ਵਾਹ ਧਰਮ ਨੇ।
ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਲਾ ਲਿਆ ਵਾਹ ਪਰੇਮ ਸੋਮਾਂ ਸੁੰਮਿਆਂ।
ਭੈਣੀ ਦੀ 'ਜੱਟਾ' ਰੇਤ ਨੂੰ ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਆ ਆ ਚੁੰਮਿਆਂ।

ਕਰ ਬੰਦ ਦਿਤੇ ਮੰਦ ਵਾਹ ਅਨੰਦ ਦਿਤੇ ਟੋਰ ਤੈਂ।
'ਵਹਿਮੀ' ਨੇ ਵੇਖਕੇ ਆਖਿਆ ਅਕਾਲ ਹੈਂ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਤੈਂ।

ਨਾਨਕ ਬਾਰਵਾਂ ਧਾਰ ਅਵਤਾਰ ਆਇਆ

ਸੰਤ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰੇਮੀ । ਸੇਖਮਾਂ ਵਾਲੇ, ਬੈਂਕੋਕ ਸਿਆਮ

ਜੱਸ ਫੈਲਿਆ ਆਨ ਜਹਾਨ ਸਾਰੇ,
ਨਾਨਕ ਬਾਰਵਾਂ ਧਾਰ ਅਵਤਾਰ ਆਇਆ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਿਆਂ ਚਿਤ ਨੂੰ ਸਾਂਤ ਆਵੇ,
ਕਲਾ ਲੈ ਅਨੰਤ ਕਰਤਾਰ ਆਇਆ ।
ਖਾਨ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਸੋਮਾਂ ਸਾਦਗੀ ਦਾ,
ਰਾਜਕ ਰਹਿਮਤਾਂ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰ ਆਇਆ ।
ਕਾਰਣ ਕਰਨ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਜਾਣ ਲੈਂਦਾ,
ਇਕ ਵਾਰ ਜੋ ਕਰਨ ਦੀਦਾਰ ਆਇਆ ।
ਮੋਹਨ ਮੂਰਤੀ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਦੇਂਦਾ,
ਦਰ ਉਸਦੇ ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਕੋਈ ਨਾਂ ।
ਓਥੇ ਦਸਦੇ ਏਸ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ,
ਬਿਨਾਂ ਨਾਮ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦਾ ਫੱਲ ਕੋਈ ਨਾਂ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪੁੰਨ ਦਰਸਨਾਂ ਨੂੰ,
ਸੰਗਤ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡਿਉਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ।
ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਉਚਾਰਦੀ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ,
ਕਹਿੰਦੀ ਸਾਖੀਆਂ ਪੰਦ ਮੁਕਾ ਰਹੀ ਸੀ ।
ਸੁਰਾਂ ਉਚੀਆਂ ਮਿਠੀਆਂ ਅਸਰ ਭਰੀਆਂ,
ਸਬਦ ਨਾਲ ਪਰੇਮ ਦੇ ਗਾ ਰਹੀ ਸੀ ।
ਡਾਰ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਛਡਕੇ ਛਪੜੀਆਂ ਨੂੰ,
ਮਾਨੋ ਮਾਨਸਰ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ।

ਸਾਧੂ ਇਸ ਤਰਾਂ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਜੱਸ ਗਾਂਦੇ,
ਮਜਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਜਾਂ ਇਕ ਨਗਰ ਆਏ।
ਓਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਪਰੇਮੀਆਂ ਨੇ,
ਕੁਤੇ ਛੇੜਕੇ ਸਾਧੂਆਂ ਮਗਰ ਲਾਏ।
ਜਥਾ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ,
ਰਾਮ ਦਾਸ ਪੁਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਆਨ ਓਦੋਂ।
ਚਹਿਲ ਪਹਿਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ,
ਨਾਲੇ ਸੱਜ ਸੀ ਰਿਹਾ ਦੀਵਾਨ ਓਦੋਂ।
ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ,
ਦਰਸਨ ਦੇ ਕਰ ਰਹੇ ਕਲਿਆਨ ਓਦੋਂ।
ਭਲਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਭਸ ਦਾ ਲੋਚਦਾ ਏ,
ਰਾਗੀ ਉਚੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਲਗਾਨ ਓਦੋਂ।
ਮੰਜਲ ਮੁਕ ਗਈ ਯਾਤਰਾ ਸਫਲ ਹੋਈ,
ਸੰਸੇ ਦੂਰ ਹੋਏ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ।
ਹੌਲਾ ਫੁਲ ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਾਰ ਹੋਇਆ,
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਚਰਨ ਧਰਦਿਆਂ ਹੀ।
ਪਿਆ ਭੋਗ ਦੀਵਾਨ ਦਾ ਫਤੇ ਬੋਲੀ,
ਬੈਠੇ ਤਖਤ ਤੇ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਰਾਸ ਸਤਿਗੁਰ।
ਆਇਆਂ ਸਾਧੂਆਂ ਜਾਏ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕੀਤੀ,
ਦੱਸੀ ਹੱਡ ਬੀਤੀ ਸਾਰੀ ਪਾਸ ਸਤਿਗੁਰ।
ਸਾਹਨਸ਼ਾਹ ਅਮੁਕੇ ਨਗਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ,
ਕੀਤਾ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਸ ਸਤਿਗੁਰ।

ਸੰਗਤ ਸ਼ਬਦ ਪੜਦੀ ਮਗਰ ਲਾਏ ਕੁਤੇ,
ਪਾੜੇ ਕੁਤਿਆਂ ਕਪੜੇ ਮਾਸ ਸਤਿਗੁਰ।
ਓਹਨਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਪਾਪ ਦੀ ਹੱਦ ਕੀਤੀ,
ਕੀਤਾ ਦੁਖੀ ਬੇਦੋਸੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ।
ਓਹਨਾਂ ਅਕਲ ਦਾ ਕੰਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ,
ਰਖ ਸ੍ਹਾਮਣੇ ਆਪਣੀ ਹੰਗਤਾਂ ਨੂੰ।
ਤਾਂ ਤੇ ਦਿਉ ਸਰਾਪ ਕੇ ਪਿੰਡ ਐਸਾ,
ਢਹਿ ਪਲ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਦਾਨ ਹੋ ਜੈ।
ਐਸੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਏ,
ਦੂਰ ਜਗਤ ਤੋਂ ਪਾਪ ਦੀ ਖਾਨ ਹੋ ਜੈ।
ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸੰਥਾ,
ਅਗੋਂ ਵਾਸਤੇ ਭੀ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਜੈ।
ਹਾਸੀ ਕਰੇ ਨ ਸਾਧੂਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ,
ਪਕਾ ਜਗਤ ਦੇ ਵਿਚ ਬੰਧਾਨ ਹੋ ਜੈ।
ਕਿਤੇ ਅਤਿਯਾਚਾਰ ਨ ਕਰਨ ਲਿਖਿਆ,
ਉਹਨਾਂ ਕਾਸਤੇ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕੀਤਾ।
ਐਸੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਥਾ ਜਰੂਰ ਚਾਹੀਏ,
ਰਬ ਭਲੇ ਲਈ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੁਖੀ ਕੀਤਾ।
ਸੁਣ ਕੇ ਅਰਜ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ,
ਸੁਣੋ ਪਿਆਰਿਉ ਤੁਸੀਂ ਕਲਿਆਨ ਦੇ ਲਈ।
ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹੀ ਮਿਲ ਬਦਲਾ,
ਤੁਸੀਂ ਆਏ ਨਹੀਂ ਵੈਰ ਵਧਾਨ ਦੇ ਲਈ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਰੂਪ ਨਿਰਮਾਨਤਾ ਦਾ,
ਧਰਮ ਜਗ ਦੇ ਵਿਚ ਵਰਤਾਨ ਦੇ ਲਈ।
ਜੀਆਂ ਭੁਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹੇ ਪਾਣ ਦੇ ਲਈ,
ਅਤੇ ਢੱਠਿਆਂ ਤਾਂਈਂ ਉਠਾਨ ਦੇ ਲਈ।
ਜੇਹੜਾ ਲੱਤ ਮਾਰੇ ਲੱਤ ਮਾਰਨੀ ਨਹੀਂ,
ਸਗੋਂ ਪੈਰ ਉਹਦੇ ਅਸਾਂ ਚੁੰਮਣੇ ਨੇ।
ਭਲੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਏਸ ਜਗਤ ਅੰਦਰ,
ਪੱਕੇ ਇਹ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਨੁੰਮਣੇ ਨੇ।
ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਕਰੋ ਅਰਦਾਸ ਸਾਰੇ,
ਉਹ ਪਿੰਡ ਹੀ ਦੇਵ ਸਰੂਪ ਹੋ ਜੈ।
ਰਸਤਾ ਉਹੋ ਭੀ ਤੁਸਾਂ ਦਾ ਕਰੇ ਧਾਰਨ,
ਲੱਖ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜੈ।
ਵਗੇ ਗਿਆਨ ਵੈਰਾਗ ਦੀ ਨੈਹਿਰ ਭਾਰੀ,
ਦਇਆ ਦਾਤ ਪਾਕੇ ਭੂਪਨ ਭੂਪ ਹੋ ਜੈ।
ਕਰੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਪਿਆਸਿਆਂ ਭੁਖਿਆਂ ਨੂੰ,
ਠੰਡਾ ਠਾਰ ਐਸਾ ਜਲਦਾ ਕੂਪ ਹੋ ਜੈ।
ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਿੰਨਾਂ ਦੇ ਵਲ ਪਰੇਮਾਂ,
ਕੁਲ ਜੱਗ ਦੇ ਮੁਸ਼ਕਲੇ ਹੱਲ ਹੋ ਗਏ।
ਪੂਰਨ ਸੰਤ ਹੋ ਗਏ ਕੰਤ ਕੰਠ ਲਾਇਆ,
ਰੋਸ਼ਨ ਨਾਮ ਜਹਾਨ ਅਟੱਲ ਹੋ ਗਏ।

ਸੁਧ ਮਨ ਹੋ ਅਰਦਾਸ ਜਾਂ ਕੀਤੀ।
ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਪਛੁ ਤਾ ਲਾਇਆ ਬੀਤੀ।

ਅਗਲੇ ਰੋਜ ਜਥਾ ਇਕ ਆਇਆ।
ਉਹਨਾਂ ਚਰਨੀਂ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ।
ਭਜਨ ਦਸ ਸੋ ਸਾਥ ਲਿਆਏ।
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਲਾਏ।
ਬੁਰਿਆਂ ਦਾ ਕਰ ਭਲਾ ਵਿਖਾਇਆ।
ਵਹਿਮੀਂ ਜਿਹਾਂਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ।

[ਵਹਿਮੀਂ]

ਸਿੱਖ ਦੀ ਰਖਿਆ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੰਵਰ, ਪੀਰੋ ਚੱਕ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ

ਦੈਸੋਂ ਦਸ ਮੋ ਕੋਹ ਤੇ ਵਿਚ ਦਖਨ,
ਭਾਂ ਭਾਂ ਕਰਦਾ ਬੀਆ ਬਾਨ ਜੰਗਲ।
ਕਾਹਈਆਂ ਸਰਾਂ ਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ,
ਕੋਹਾਂ ਵਿਚ ਸੀ ਘੋਰ ਸੁਨਸਾਨ ਜੰਗਲ।
ਸ਼ੂਕ ਰਿਹਾ ਡਰਾਵਨਾਂ ਦੇਉ ਜਿਸ ਤੋਂ,
ਜਾਨ ਵਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਲੁਕਾਨ ਜੰਗਲ।

ਆਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਨਿਰਾਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਾਗੂੰ,
ਸਾਰੇ ਸੁੰਵ ਮੁਸੁੰਵ ਹੈਰਾਨ ਜੰਗਲ।
ਓਥੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਖਿਆ ਪਾਂਧੀਆਂ ਲਈ,
ਚੌਂਕੀ ਪੁਲਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।
ਰਾਏ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਓਧਰੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਐਪਰ ਯਾਤ੍ਰੀ ਦੀ ਕਜ਼ਾ ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ।
ਡਰਦਾ ਚਲਨੋਂ ਦੇਖ ਕੇ ਯਾਤ੍ਰੀ ਨੂੰ,
ਪਿਆ ਅਟਕਨਾਂ ਸਿੰਘ ਦਲੇਰ ਨੂੰ ਭੀ।
ਪਿਆ ਵਿਛਨਾਂ ਧਰਤ ਤੇ ਆਸਣਾਂ ਨੂੰ,
ਅਤੇ ਜਾਗਣਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਫੇਰ ਨੂੰ ਭੀ।
ਲੈ ਕੇ ਮੁਸ਼ਕ ਅਛੋਪਲੇ ਵਾਰ ਕਰਦਾ,
ਨਜ਼ਰ ਆ ਗਿਆ ਸ਼ੇਰ ਹਨੇਰ ਨੂੰ ਭੀ।
ਏਸ ਛੇੜ ਵਾਲਾ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ,
ਟੈਲੀਫੋਨ ਹੋਇਆ ਰਬੀ ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਭੀ।
ਸੁਣ ਕੇ ਚੀਕ ਤ੍ਰਿਬਕਿਆ ਸਿੰਘ ਸੁਤਾ,
ਜਦੋਂ ਯਾਤ੍ਰੀ ਕੂਕ ਫਰਆਦ ਕੀਤੀ।
ਚੌਂਕੀ ਤੀਕ ਅਵਾਜ਼ ਨ ਪਹੁੰਚਦੀ ਸੀ,
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਤਲਬ ਇਮਦਾਦ ਕੀਤੀ।
ਚੀਨੀ ਵਾਲਿਆ ਕੀ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੋਇਆ,
ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਕਿਉਂ ਗੜਕਦਾ ਏ।
ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਯਾਦ ਕਰਤੱਬ ਦਾਤਾ,
ਤੀਰ ਜਿਗਰ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਰੜਕਦਾ ਏ।

ਮੂਜ਼ੀ ਕਿਉਂ ਗ਼ਰੀਬ ਤੇ ਕੜਕਦਾ ਏ,
ਏਧਰ ਦੇਖ ਬੇਦੋਸ ਪਿਆ ਫੜਕਦਾ ਏ।
ਸੁਣਦਾ ਹੋਵਸੇਂ ਏਸਦੀ ਕੂਕ ਤੂੰ ਭੀ,
ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਜੋ ਕਾਲਜਾ ਧੜਕਦਾ ਏ।
ਪਤਾ ਲਗਾ ਨ ਕਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ,
ਆਈ ਦਾਦ ਫਰਯਾਦ ਦੇ ਭੇਖ ਦੀ ਸੀ।
ਕੂਕ ਭੈਣੀ ਵਿਚ ਭਗਤ ਦੀ ਸੁਣੀ ਗਈ ਆ,
ਭੈਣੀ ਵਾਲੀ ਹੀ ਜੋਤਿ ਪਈ ਵੇਖ ਦੀ ਸੀ।
ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਜਦੋਂ ਪਰਨਾਮ ਕੀਤੀ,
ਜਾਪੇ ਵੱਜਦੇ ਧਰਤ ਤੇ ਮੁੰਬ ਉਸ ਨੂੰ।
ਸਿੰਘਾ ਛਡ ਨਿਰਾਸਤਾ ਉਠ ਛੇਤੀ,
ਕਿਹਾ ਕਿਸੇ ਅਵਾਜ਼ ਨੇ ਟੁੰਬ ਉਸ ਨੂੰ।
ਖੁਲੀ ਅੱਖ ਦਿਸੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਓਹੀ,
ਓਹੀ ਜੋਤਿ ਦਿੱਸੀ ਚਿਟੀ ਖੁੰਬ ਉਸ ਨੂੰ।
ਓਹੀ ਸ਼ੇਰ ਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਨਮਸਕਾਰਾਂ,
ਗਿੱਦੜ ਵਾਂਗ ਦਬਾਇਕੇ ਦੁੰਬ ਉਸ ਨੂੰ।
ਕਿਹਾ ਹੱਸ ਕੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿਦਕ ਪੂਰਾ,
ਫੇਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਾਸਨੂੰ ਝੋਰਨਾਂ ਸੀ।
ਭਲਾ ਬੀੜ ਤੇਰੀ ਜੇ ਨ ਕੱਟਣੀ ਸੀ,
ਤੈਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਹਥਿਆਰ ਕਿਉਂ ਟੋਰਨਾਂ ਸੀ।
ਦੁਖ ਸੁਖ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ,
ਐਸਾ ਕੌਣ ਜਿਸਨੂੰ ਮੌਤ ਆਂਵਦੀ ਨਹੀਂ।

ਧੀਰਜ ਸਿਖ ਦੀ ਕਦੇ ਨ ਡੋਲਦੀ ਏ,
ਮਹਰ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਭੁਲਾਂਵਦੀ ਨਹੀਂ ।
ਏਨੀ ਆਖ ਉਹ ਜੋਤ ਅਲੋਪ ਹੋਈ,
ਰਾਏ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਮਾਂਵਦੀ ਨਹੀਂ ।
ਤੜਕਾ ਜਾਣਕੇ ਕਰ ਲਿਆ ਕਮਰ ਕੱਸਾ,
ਔਕੜ ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਗੇ ਆਂਵਦੀ ਨਹੀਂ ।
ਸ਼ਕੀ ਵੇਖ ਚੀਨੀ ਚਰਚਾ ਕੌਤਕਾਂ ਦਾ,
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦਰੋਗੇ ਨੇ ਛੇੜਿਆ ਸੀ ।
ਰਾਏ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਣਕੇ ਕੰਵਰ ਪਿਛੋਂ,
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦਾ ਭਰਮ ਨਬੇੜਿਆ ਸੀ ।

ਮਰਤਬਾ ਬੁਲੰਦ ਬੜਾ ਬਾਹਰਵੇਂ ਉਤਾਰ ਦਾ

ਸੰਤ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਿੱਲੀ

ਭੁਲੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕੀ ਜਾਨਦੇ ਨੇ,
ਹੌਲੇ ਵਿਚ ਪੁਤ ਮੋਇਆ ਜਦੋਂ ਘੁਮਿਆਰ ਦਾ।
ਖੁਸ਼ੀ ਦਿਆਂ ਸਾਗਰਾਂ ਚਿ ਦਿਲ ਬੇੜੇ ਡਲ ਗਏ,
ਜਗ ਵਿਚ ਉਠਿਆ ਤੂਫਾਨ ਹਾਹਾਕਾਰ ਦਾ।
ਮਸਿਆ ਤੋਂ ਵਧ ਉਹਦੇ ਭਾ ਦਾ ਹਨੇਰ ਪਿਆ,
ਚੰਨ ਪੁਤ ਡੁਬਾ ਜਿਸ ਮਾਂ ਦੁਖਿਆਰ ਦਾ।
ਖੁਲੇ ਵਾਲ ਬੁਰੇ ਹਾਲ ਮਮਤਾ ਦੀ ਮਾਰੀ ਹੋਈ,
ਵਾਹੋਦਾਹੀ ਪੁਜੀ ਪੁਛ ਪਤਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ।
ਭੁਬਾਂ ਮਾਰ ਰੋਵੇ ਆਖੇ ਰਖ ਭੈਣੀ ਵਾਲਿਆ ਵੇ,
ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਟੁਟਾ ਕੋਈ ਕਹਿਰ ਹੈ ਕਹਾਰ ਦਾ।
ਆਸਾਂ ਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਾਲਾ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਿੰਜ ਸਿੰਜ,
ਬੂਟਾ ਜੋੜਾ ਵਾਲੀਆ ਸੀ ਪਾਲਿਆ ਪਿਆਰ ਦਾ।
ਮੌਤ ਦੇ ਤੂਫਾਨ ਨੇ ਜਹਾਨ ਵਿਚੋਂ ਪੁਟ ਦਿਤਾ,
ਵਾਸਤਾ ਈ ਰਖ ਲਵੀਂ ਕਖ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਦਾ।
ਪੁਤ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਹਾਨ ਮੇਰਾ ਪੁਤ ਨਾਲ,
ਪੁਤ ਰੂਹ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਸਮ ਕਿਸੇ ਕਾਰ ਦਾ।
ਝੋਲੀ ਅਡ ਆਸ ਦੀ ਮੈਂ ਆਈ ਤੇਰੇ ਦਰ ਉਤੇ,
ਸੁਣਿਆਂ ਏ ਜੱਸ ਤੇਰੇ ਸਚੇ ਦਰਬਾਰ ਦਾ।
ਜੋੜਾ ਤੇਰੇ ਦਰ ਢਠਾ ਮੱਖਣ ਲਬਾਣੇ ਤਰਾਂ,
ਡੁਬਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਪੀਰਾ ਰਿਹਾ ਏਂ ਓਹਦੇ ਤਾਰ ਦਾ।

ਕਲ ਦੀ ਏ ਗਲ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਰਾਏ ਸਿੰਘ ਤਾਈਂ,
ਕਾਲ ਵਾਂਗੂ ਟੁਟ ਪਿਆ ਸ਼ੇਰ ਭਭੁਕਾਰ ਦਾ।
ਤਾਰ ਬਿਨਾਂ ਤਾਰੋਂ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ ਸਕਿੰਟ ਵਿਚ,
ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਪੁਜ ਪਿਉ ਮੰਜਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਾ।
ਪਰੇ ਕੀਤਾ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਬਚਾਇਆ ਸਿਖ ਆਪਣੇ ਨੂੰ,
ਕਿੰਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਆਨ ਤੇਰੇ ਏਸ ਚਮਤਕਾਰ ਦਾ।
ਅਗ ਤੇਰੀ ਕੰਬਲੀ ਦਾ ਲੂੰ ਵੀ ਨ ਲੂਹ ਸਕੀ,
ਦਸਦੇ ਨੇ ਸੀਨ ਜਿਨਾਂ ਡਿਠਾ ਹਰਦੁਆਰ ਦਾ।
ਰਹਿਮਤਾਂ ਦੇ ਬਦਲਾ, ਪਿਆਰ ਤੇਰੇ ਵੱਸ ਵੱਸ,
ਸੁਕੇ ਦਿਲ ਹਰੇ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਗੁਲਜਾਰ ਦਾ।
ਤੇਰੇ ਦਰ ਉਤੇ ਲਗੀ ਭੀੜ ਰਹਿੰਦੀ ਜਾਚਕਾਂ ਦੀ,
ਵੰਡ ਵੰਡ ਦਾਤਾਂ ਦਾਤਾ ਥੱਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹਾਰ ਦਾ।
ਤੇਰੇ ਦਰ ਆਇਆ ਕਦੇ ਖਾਲੀਕੋਈ ਪਰਤਿਆ ਨਹੀਂ,
ਸਦਾ ਦਰ ਖੁਲਾ ਤੇਰਾ ਨਾਨਕੀ ਭੰਡਾਰ ਦਾ।
ਚਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤੇ ਉਠਾਲ ਮੇਰੇ ਬਚੜੇ ਨੂੰ,
ਤੇਰੇ ਅਗੇ ਕਾਲ ਬਾਬਾ ਦਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਦਾ।
ਸਾਰੀ ਦੁਖੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਮਾਈ ਨਾਲ ਟੁਰ ਪਿਆ ਰੂਪ ਕਰਤਾਰ ਦਾ।
ਉਠ ਬੈਠਾ ਬਚਾ ਜਾਂ ਹਜੂਰ ਦਾ ਚਰਨ ਛੋਹਿਆ,
ਟੁਟ ਗਿਆ ਨਸ਼ਾ ਉਹਦਾ ਮੌਤ ਦੇ ਖੁਮਾਰ ਦਾ।
ਮਣੀ ਮਿਲੀ ਸਪ ਨੂੰ ਪਪੀਏ ਨੂੰ ਸ਼ਵਾਂਤ ਬੂੰਦ,
ਰਿਹਾ ਨ ਟਕਾਣਾਂ ਕੋਈ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਦਾ।
ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਚਿ ਜੈਕਾਰੇ ਤੇ ਜੈਕਾਰਾ ਲਾਇਆ,
ਮਰਤਬਾ ਬੁਲੰਦ ਬੜਾ ਬਾਰਵੇਂ ਉਤਾਰ ਦਾ।

ਮਾਲਾ ਏ

ਕਿਸੀ ਖਾਦੀ ਚੁਗਲੀ ਲਾ ਉਂਗਲੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗੋਰਾ,
ਤੋਰਾ ਰਾਜ ਤੋੜਨੇ ਕੋ ਭੈਣੀ ਗਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ।
ਤੋਪੇਂ ਬਨਵਾਵਤਾ ਬਨਾਵਤਾ ਅਘਾਵਾਤਾ ਨਹਿ,
ਦੇਖੇਂ ਜਬ ਰੋਜ ਸ਼ਬ ਜੋਰੇ ਉਨ ਆਮ ਸਿੰਘ।

ਕਹੇ ਲਗ ਪਹੁੰਚ ਗੁਰ ਗਾਮ ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰੇ,
ਦੇਖਾ ਗੋਰੇ ਲੇਖਾ ਨਹਿ ਹੈਂ ਕਿਤਨੇ ਤਮਾਮ ਸਿੰਘ।
ਇਤ ਉਤ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਭਾਸੇ ਤਿਸ,
ਖਾਸੇ ਮਤਵਾਰੇ ਥੀਏ ਭਾਰੇ ਪੀਏ ਜਾਮ ਸਿੰਘ।

ਹੋਇਕੇ ਮਾਯੂਸ ਲਾਟ ਡਾਟ ਕੇ ਜਸੂਸੇ ਕਹਿਓ,
ਕਹਾ ਕਾਰਤੂਸ ਤੋਪੇਂ ਬਹੁਤ ਹਮ ਭਾਲਾ ਹੈ।
ਦੀਸਤ ਨ ਕਹੂੰ ਕਾਜ ਸਾਜ ਰਾਜ ਲੂਟਨੇਂ ਕਾ,
ਕਹਿਓ ਤੁਮ ਝੂਠ ਇਨ ਸਭੀ ਗਲ਼ ਮਾਲਾ ਹੈ।

ਹੂਈ ਜਾਂਕੀ ਹਾਲ ਫਿਰ ਕਰਿਓ ਬਿਆਨ ਤਿਸ,
ਪੂਛੋ ਮਿਹਰਬਾਨ ਇਨ ਸਭ ਕੇ ਮਹੰਤ ਸੋਂ।
ਐਸੋ ਇੰਤਜਾਮ ਭਾਰੀ ਕੀਉ ਤਿਸ ਰਾਮ ਸਿੰਘ,
ਮਿਲੇ ਨ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂਕਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਜੋਤ ਸੋਂ।
ਆਏ ਕੇ ਨਿਵਾਏ ਸੀਸ ਬੈਠ ਗੋਰੇ ਬਾਤ ਕਰੀ,
ਖੋਜ ਕੀ ਖੁਮਾਰੀ ਮਾਹਿ ਨਾਮਧਾਰੀ ਕੰਤ ਸੋਂ।
ਸੁਨਾਂ ਹਮ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਪੇਂ ਤੁਮ ਢਾਲ ਤੇ ਹੋ,
ਔਰ ਢਲਵਾਵਤੇ ਹੋ ਸਭੀ ਸਿਖ ਮੰਤ ਸੋਂ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਰਸ ਭਿੰਨੇ ਮੁਖੋਂ,
ਕਹਾ ਅਰੇ ਗੋਰੇ ਤੁਮੇਂ ਕਿਸ ਨੇ ਸਿਖਾਲਾ ਹੈ।
ਭਾਲ ਤੇ ਜੋ ਔਰ ਤੋਪ ਦੇਖੋ ਕਹੀਂ ਔਰ ਠੌਰ,
ਹਮਰੀ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਤੋਪ ਦੇਖੋ ਯਹੀ ਮਾਲਾ ਹੈ।
ਮਾਲਾ ਦੇਖ ਕਿਹਾ ਗੋਰੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਪ ਇਸ,
ਪਰੇ ਗੋਲਾ ਕਿਤਨਾ ਔ ਰਾਖੈ ਬਲ ਕਿਤਨਾਂ।
ਕੌਣ ਹੈ ਚਲਾਤਾ ਇਸੇ ਕਰਤੀ ਹੈ ਕਬ ਫ਼ੈਰ,
ਪਹੁੰਚੇ ਦੂਰ ਕਿਤਨੀ ਔ ਘਾਵੈ ਦਲ ਕਿਤਨਾਂ।
ਬੋਲੇ ਸਾਹਿਬ ਸੁਣ ਗੋਰੇ ਗੁਣ ਹੈਂ ਬਿਅੰਤ ਇਸ,
ਕਰੇਂ ਫ਼ੈਰ ਸੰਤ ਬਲ ਬੁਧਿ ਸੰ ਬਿਸਾਲਾ ਹੈ।
ਇਕ ਸੌਂ ਹੈ ਆਠ ਗੋਲਾ ਚਲਤੀ ਹੈ ਆਠੋ ਜਾਮ,
ਵਹਿਮੀਂ,. ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਹ ਅਚੂਕ ਤੋਪ ਮਾਲਾ ਹੈ।

ਚੜ ਕੈ ਨਗੀਨੀ ਚੀਨੀ ਹਰ ਕੈ ਨਬੀਨੀ ਬੁਧਿ

ਬੰਦਗੀ ਜੋਧ ਤੱਪ ਕਰਤ ਬੱਪ ਬਾਂਰਵ ਕੋ,
ਭਈ ਨੱਭ ਬਾਣੀ ਕੋਈ ਬਾਰਯੋਂ ਲਖਾਏਕੈ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਸਮ ਕੀ ਰਸਮ ਬਢਾਵੋ ਜੱਗ,
ਮਗਨ ਗੁਰਿੰਦ ਰਹੇਂ ਲਗਨ ਮਨ ਲਾਏਕੈ।
ਬਹੁਤ ਬੁਰਹਾਲੀ, ਹੋਇ ਸੁਚਾਲੀ ਕੈਸ ਵਾਲੀ ਤੱਬ,
ਸ਼ਕਲ ਦਿਖਾਲੀ ਅਸ ਆਲੀ ਸ਼ਬ ਪਾਏਕੈ।
ਪਾਗ ਗੋਲ ਡੋਲ ਕਰ ਕੱਛ ਸੱ੍ਛ ਊਨ ਮਾਲ,
ਕਹਿਉ ਬੋਲ ਕਰੋ ਪੁੰਨਰੋਲ ਸੋਚ ਭਾਏਕੈ।
ਚੜ ਕੈ ਨਗੀਨੀ ਚੀਨੀ ਹਰ ਕੈ ਨਬੀਨੀ ਬੁਧਿ,
ਦੀਨੀ ਮਸਕੀਨੀ ਭੀਨੀ ਕਰਿਆ ਸੁਧਾਰ ਪੰਥ।
ਜੱਪ ਤੱਪ ਸਚ ਸੁਚ ਸਬਦ ਕੀ ਮਸਤੀ ਦੇ,
''ਮੜ੍ਹੀ ਗੋਰ ਗਿਰਾਯੇਂ'' ਦਸਮ ਵਿਤਾਰ ਸੰਥ।
ਸਭ ਕਰੀ ਮੜ੍ਹੀ ਗੋਰ ਬੜੀ ਗਿਰਵਾਈ ਕਹੇ,
ਹੈ ਕੁਛ ਨਾਹਿ ਬੀਚ ਭਰਮ ਭੂਤ ਕਾਰ ਅੰਥ।
ਪਾਂਚ ਸਿਖ ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਧਕੇਂ ਗਿਰੇ ਗੋਰ,
ਟੱਲ ਲਿੰਙ ਤੋੜੇ ਘਨੇਂ ਲਿਖੂੰ ਬਨੇ ਭਾਰ ਗ੍ਰੰਥ।
ਜਦ ਚੀਨੀ ਤੇ ਉਹ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ।
ਅਗੇ ਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅੜਿਆ ਸੀ।
ਜਿਸ ਜਿਸ ਉਸਦਾਲੜ ਫੜਿਆ ਸੀ।
ਉਸ ਉਚੀ ਆਖ ਸੁਨਾ ਦਿਤਾ।
ਕਲਜੁਗ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਨੇ,
ਸਤਿ ਜੁਗ ਮੁੜ ਆਕੇ ਲਾ ਦਿਤਾ। [ਵਹਿਮੀ]

ਗੁਰ ਕੇ

ਸਵੱਈਆ

ਗੁਰ ਕੇ ਜੱਸ ਹੇਤ ਦੀਵਾਨ ਰਚਾ,
ਗੁਰ ਸਿੱਖਨ ਜੌ ਜੁੜਕੇ ਰੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਤੋ ਅਨਾਦਰ ਕੋ ਨਿਕਲੇ,
ਖਲ ਬ੍ਰਹਿਮਨ ਰੁੜਕੇ ਕੇ ਜੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਵਾਕਫ ਵੈ,
ਬਿਖ ਬਿਆਜਤ ਭਏ ਭਲਵੇ ਗੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਹਿਤ ਹੁਕੇ ਕੇ ਨੀਰ ਸਿਉ,
ਧੋਏ ਬਾਸਨ ਭੇਟ ਧਰੀ ਕੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਮਨ ਆਏ ਵਸੀ ਉਨਕੀ,
ਗੁਰ ਨਾਂਹਿ ਲਖੀ ਮੱਤ ਕਹੋਂ ਮੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਕਰ ਸੋਹੇ ਛਟੀ ਤਿਸ ਸੋਂ,
ਗੁਰ ਬਾਹਰ ਸਟੀ ਵਬ ਵੈ ਬੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਹਿਤ ਭੇਟ ਲਿਆਏ ਹਮੇਂ,
ਹਛ ਦਾਤ ਮਿਲੀ ਹਮ ਹੀਅ ਕੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਨਿਕਸਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ,
ਅਬ ਰਹੋ ਤੁਮ ਹੋਂ ਪਸ ਜਿਉਂ ਬੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਸੰਗ ਤਿਨੀਂ ਹਿਮਾਇਤ ਅੜਾ,
ਤਿਹ ਨੰਬਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾ ਭੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਨਿਕਸਾ ਤੂੰ ਭੀ,
ਜੜ ਆਇਉ ਪੁਟਾ ਮਿਲਕੇ ਰੁੜ੍ਹਕੇ।

ਗੁਰ ਕੇ ਮੁਖ ਵਾਕ ਤੇ ਵਾਧਨ ਕੋ,
ਪੰਜ ਵਿਆਹੋ ਕਰੇ ਨ ਲਿਖੇ ਤੁੜਕੇ।
ਗੁਰ ਕੇ ਦਰ ਤੇ ਰਹੇ ਬੇਮੁਖ ਜੋ,
ਕਹੇ 'ਵਹਿਮੀ' ਮਰੇ ਰਿਸਕੇ ਲੁੜਕੇ।

(ਅੜਿਲ)

(ਸਾਹਿਬੇ ਨੂੰ) ਤਿਸੇ ਧੌਂਕਲ ਸਿੰਘ ਜੀਆਦ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਪੱਕੜ ਕੇ ਕਿਲੇ ਆਲਿਮਗੀਰ ਕੇ ਪਾਸ ਬੇਰ ਸੰਗ ਜਕੜ ਕੇ। ਬੀ ਸੌਂ ਪਨ ਹੀ ਸਿਰ ਮਾਰੀ ਭੇਦ ਜਨਾਏ ਕੇ। ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਗੁਰਸੰਗ ਅੜਾ ਜੂਤ ਤਿਸ ਭਾਇਕੇ।

ਸੰਤ ਟਹਿਲਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਵਲੋਂ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ੇਖਮ ਹਾਲ ਬੈਂਕੋਕ ਸਿਆਮ

ਬੈਠੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਿਚ ਬੰਗਲੇ ਦੇ,
ਨਾਨੂੰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੋਭਾ ਪਾਂਵਦੇ ਨੇ।
ਮਿਠੀ ਸੁਰ ਦੇ ਵਿਚ ਗੁਰ ਸਬਦ ਗਾਵਨ,
ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਗਲਾਸ ਵਜਾਂਵਦੇ ਨੇ।
ਭਿੰਨੀ ਰੈਨ ਤੇ ਚਮਕਦੇ ਹੈਨ ਤਾਰੇ,
ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚ ਵੈਰਾਗ ਹੋ ਜਾਂਵਦੇ ਨੇ।

ਕਹਿੰਦੇ ਸ਼ੇਰ ਗੱਜਨ ਹੋਵੇ ਵਾੜ ਨਾਗਾਂ,
ਪ੍ਰੇਮੀ ਫਿਰ ਭੀ ਮਿਲਨ ਨੂੰ ਆਂਵਦੇ ਨੇ।
ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਏ,
ਸਿਖ ਪੂਰਾ ਸੋ ਕਰ ਵਖਾਂਵਦੇ ਨੇ।
ਉਹ ਤੇ ਚੀਰ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਖਾਰਿਆਂ ਨੂੰ,
ਆਹਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਖ਼ੌਫ ਨ ਖਾਂਵਦੇ ਨੇ।
ਬੇੜਾ ਸਿਦਕ ਦਾ ਪਾਰ ਹੈ ਨਾਨੂੰ ਸਿੰਘਾ,
ਹੋਰ ਕਚੜੇ ਪਰੇਮ ਅਖਵਾਂਦਦੇ ਨੇ।
ਬਾਹਰ ਖਲੇ ਸੀ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਬੰਗਲੇ ਦੇ,
ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਘੋਲ ਘੁਮਾਂਵਦੇ ਨੇ।
ਸੁਣੋ ਸਿਖੋ ਰੰਗੂਨ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਿ,
ਬੂਟਾ ਅੰਬ ਦਾ ਵਡੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਸੀ।
ਮੂਹਲੇਦਾਰ ਦਾ ਮੀਂਹ ਪਿਆ ਬਰਸਦਾ ਸੀ,
ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਤੇ ਬੱਦਲ ਗੁੰਜਾਰ ਦਾ ਸੀ।
ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਖੜਾ ਹੇਠ ਅੰਬ ਉਦੋਂ,
ਤੇ ਸਲੋਕ ਫਰੀਦ ਉਚਾਰਦਾ ਸੀ।
ਗਲੀਆਂ ਚਿੱਕੜ ਤੇ ਘਰ ਹੈ ਦੂਰ ਤੇਰਾ,
ਉਚੀ ਸੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਦਾ ਸੀ।
ਸੁਣੀ ਸੁਰ ਜਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ,
ਸਿਖ ਮੰਗਦਾ ਖੈਰ ਦੀ ਦਾਰਦਾਸੀ।
ਅਗੋਂ ਆਖਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘਾ,
ਧੰਨ ਆਂਵਣਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹਾਂ ਐਸਿਆਂ ਸੇਵਕਾਂ ਤੋਂ,
ਕੀਤਾ ਦਰਸ ਜਿਨਾਂ ਦਿਲਦਾਰ ਦਾ ਸੀ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਖੜੇ ਸੀ ਬਾਹਰ ਹੋ ਬੰਗਲੇ ਤੋਂ,
ਸਜਲ ਨੇਤਰੀ (ਸੇਵਕ) ਨਿਹਾਰ ਦਾ ਸੀ।

ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾ
ਲਿਆ ਸੰਤ ਜੀ ਪੇਚ ਵਲਾ।
ਹੋਈ ਤਲਾਸੀ ਕੀਤਾ ਯਾਦ।
(ਗੁਰ) ਰਖਿਆ ਪੜਦਾ ਸੁਣ ਫਰਯਾਦ।

'ਵਹਿਮੀ'

ਸਿਟਾ ਸਿਦਕ

ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਗੁਰ ਸੰਗਤ ਅਪਾਰ ਵਿਚ,
ਰੰਗ ਕਰਤਾਰ ਸੰਗ ਰੰਗਿਆ ਅਲਾਇਆ ਸੀ।
ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਨਿਰਾ ਨਾੜ ਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਏ,
ਸੁਣ ਮਨ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਸੰਸਾ ਜਿਹਾ ਛਾਇਆ ਸੀ।
ਫਿਰ ਇਕ ਰੋਜ ਗੁਰਾਂ ਆਏ ਉਸੀ ਮੌਜ ਵਿਚ,
ਨਾਮ ਨੂੰ ਭੀ ਨਾਲ ਚਾਏ ਤੋਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ।

ਰੋਏ ਸੰਤ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਮੱਥੇ ਹਥ ਮਾਰ ਕਿਹਾ,
ਕੀਤਾ ਜੇ ਖੁਵਾਰ ਏਡਾ ਅਸਾਂ ਕੀ ਗਵਾਇਆ ਸੀ ।
ਬਾਣੀ ਦੇ ਹਾਂ ਬੰਦੇ ਅਸੀਂ ਨਾਮਦੇ ਹਾਂ ਨਾਮਧਾਰੀ,
ਸਿਰ ਮਥੇ ਮੰਨਿਆ ਜੋ ਮੁਖੋਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜੇ ।
ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਨਾੜ ਨਾਮ ਨੂੰ ਅਲਾਇਆ ਤੋਹ,
ਸਿਟਾ ਦਸੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਕਿਥੇ ਸੋ ਲੁਕਾਇਆ ਜੇ ।
ਤੈਸੇ ਇਕ ਸਮੇਂ ਗੁਰਾਂ ਲੰਮੀਂ ਭੁਜਾ ਕਰ ਕਿਹਾ,
ਆਉ ਭਾਈ ਤੁਸਾਂ ਤਾਈਂ ਸਿਟਾ ਸਮਝਾਈਏ ।
ਜਿਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨਾਮਬਾਣੀ ਸੇਵਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਇਆ,
ਪਵੇ ਨ ਕੋਈ ਲੇਖੇ ਰਵੇ ਕੀਤੀ ਨ ਕਮਾਈ ਏ ।
ਨਿੰਦਨੇ ਕਿਉਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿੰਦੇ ਪਲ ਰਹਿਨ ਨਾਹੀ,
ਬਾਣੀ ਨਾਮ ਵਿਚ ਤਾਂ ਭਲਾਈ ਹੀ ਭਲਾਈ ਏ ।
ਨਾੜ ਤੋਹ ਢੇਰ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸ ਕੰਮ ਆਖਿਆ ਮੈਂ,
ਪੱਲੇ ਜੇ ਨ ਪਵੇ ਇਹਦੇ ਸਿਟਾ ਇਕ ਰਾਈਏ ।
ਸਿਟਾ ਸੋ ਸਿਦਕ ਭਾਈ ਬਣਿਆਂ ਜੇ ਰਵੇ ਇਹਦਾ,
ਸੁਣਿਆਂ ਜੇ ਮੰਨਿਆਂ ਜੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਜੇ ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਮਾਨਕ ਅਮੋਲ ਵਾਕ,
ਕਿਹਾ ਇਹ ਅਜਿਤੇ ਭਾਈ ਸਿਟਾ ਨ ਲੁਕਾਇਆ ਜੇ ।
ਸਿਟਾ ਸਿਦਕ ਨਿਭੇ ਜਿਦਾ ਭਾਈ,
ਸਿਦਕੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨ ਲੇਖੇ ਰਾਈ ।
(ਵਹਿਮੀਂ) ਸਿਦਕ ਜੇ ਛਡਿਆ ਸਿਖੀਉਂ ਖਾਰਜ ਹੋਏ ।
ਜੋ ਫਿਰ ਸਿਦਕ ਜਮਾ ਮਰੇ ਮੁਕਤੇ ਕਹੇ ਗੁਰ ਸੋਏ ।

ਉਹ ਮਨਸੂਰ ਹੋਰੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਨ

ਮਾਰ ਬੁਚੜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੋਂ ਸੂਰੇ,
ਪੁੱਜੇ ਪਾਸ ਜਾਂ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਦੇ ਸਨ।
ਤੰਗ ਪੁਲਸ ਪੁਜਾਰੀ ਨਿਹੰਗ ਕੀਤੇ,
ਬੀਤੇ ਬਚਨ ਦਸੇ ਸਚੇ ਹਾਲਦੇ ਸਨ।
ਸਾਹਿਬਾਂ ਮੱਤ ਦਿਤੀ ਸਚ ਧਰਮ ਪਾਲੋ,
ਸੁਣਦੇ ਸਿੰਘ ਆਏ ਨਾਲ ਕਾਲੂ ਦੇ ਸਨ।
ਮਿਲ ਹਾਕਮਾਂ ਮੰਨ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੇ,
ਜਦੋਂ ਫਾਹੇ ਰਸੇ ਗਲੀਂ ਡਾਲ ਦੇ ਸਨ।
ਲੋਕੀ ਪੁਛਦੇ ਮਿਲੀ ਇਹ ਘਾਲ ਕਿਥੋਂ,
ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲਦੇ ਨਾਲ ਜਲਾਲ ਦੇ ਸਨ।
ਜਿੰਨਾਂ ਸੂਲੀਆਂ ਦੇ ਉਤੇ ਲੈ ਝੂਟੇ,
ਉਹ ਮਨਸੂਰ ਹੋਰੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਨ।
ਰਾਏ ਕੋਟ ਸਾਕਾ ਗਊ ਰਖਿਆ ਦਾ,
ਕੀਤਾ ਵੱਜ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਸਵਾਰਿਆਂ ਨੇ।
ਕਾਂਨ੍ਹੇਂ ਦਲੂ ਚੁਗਲਾਂ ਭਾਰਾ ਖੋਟ ਕੀਤਾ,
ਲੀਤਾ ਮੰਨ ਕਾਰਾ ਸਾਰਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ।
ਲਗਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪਤਾ, ਕੁਚੱਜ ਕੀਤਾ,
ਮੰਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਗੰਦੇ ਕਾਰਿਆਂ ਨੇ।
ਗਿਆਨੀ ਸਿੰਘ ਅਨਦੋਸ ਫਸਾ ਦਿਤਾ;
ਕੀਤੀ ਹੱਤਿਆ ਹੈ ਧੜੇ ਹਾਰਿਆਂ ਨੇ।
ਓਸ ਕਿਹਾ ਗਿਆਨੀ ਸਿੰਘਾ ਛਡ ਦੇਨਾਂ,

ਤੈਂਡੇਂ ਸੁਖਨ ਸਮਾਨ ਸੁਪਾਰਿਆਂ ਨੋਂ।
ਜੋ ਤੂੰ ਮੁਕਰ ਜੈਂ ਉਤਰ ਜੈਂ ਫਾਹੇ ਉਤੋਂ,
ਚਾਹੇ ਕੁਫਰ ਕੀਤਾ ਪੁਲਸ ਮਾਰਿਆਂ ਨੋ।
ਜੋਧੇ ਕਿਹਾ ਹੁੰਦੇ ਵਨਜ ਲਾਹ ਵੰਦੇ,
ਕਦੇ ਮਨੁਖ ਦਨਾ ਨ ਟਾਲ ਦੇ ਸਨ।
ਨ ਹਜਾਰੇ ਗਏ ਸੀ ਸੱਦੇ ਭਾਬੀਆਂ ਦੇ,
ਬਧੇ ਚਾ ਹਾਰੇ ਜੋ ਸਿਆਲ ਦੇ ਸਨ।
ਰਖ ਹੱਦ ਸਾਈਂ ਸਿਰ ਸੱਧ ਵਾਂਗੂ,
ਆਸ਼ਕ ਵੱਧ ਫਿਰ ਵਹਿਦਿਆਂ ਪਾਲਦੇ ਸਨ।
(ਵਹਿਮੀ) ਮਰਕੇ ਜਿਊਣ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਾਨੂੰ,
ਉਹ ਮਨਸੂਰ ਹੋਰੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਨ।

ਹੱਸ ਹੱਸ ਤੋਪਾਂ ਅਗੇ ਗਏ ਨਾਮ ਧਾਰੀਏ

ਗਊਆਂ ਜਾਂ ਪੁਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਅਗੇ,
ਵਗੇ ਗਲ ਛੁਰੀ ਸਾਡੇ ਡਾਢੀ ਹੀ ਲਾਚਾਰੀ ਏ
ਕਰਦੇ ਨ ਗੌਰ ਗੋਰੇ ਡਰਦੇ ਨ ਤੁਰਕ ਤੈਥੋਂ,
ਸਾਥੋਂ ਭੀ ਇਹ ਸਹੀਂਦੀ ਨ ਜੁਲਮ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਏ
ਸੀਨੇ ਚੋਂ ਜਨਮਿਆਂ ਸੁਬੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਯਾ ਗੁਰਾਂ,

ਸੂਰਮੇ ਦੀ ਦੀਨਾਂ ਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਜਿੰਦ ਵਾਰੀ ਏ।
ਪਿਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਦਾ ਕਿਹਾ ਸਤ ਮਾਨ ਲੀਤਾ,
ਪੀਤਾ ਗੁਰ ਮਤ ਪਿਆਲਾ ਕੀਤੀ ਚਾ ਤਿਆਰੀ ਏ।
ਗਊਆਂ ਦੇ ਦਰੇਗ ਵਾਲਾ ਹਉਕਾ ਭਰ ਹੌਕਾ ਦਿਤਾ;
ਮੌਕਾ ਜਿਨਾਂ ਜਾਨ ਨਾਲੋਂ ਧਰਮ ਕਾਰ ਪਿਆਰੀ ਏ।
ਗੁਰਧਾਮੋਂ ਟੂਰ ਤੁਰਕ ਘੁਰਨਿਆਂ ਚੋਂ ਬੁਰੇ ਹਾਲ,
ਸੂਰਿਆਂ ਸੰਭਾਲ ਮਾਰੇ ਸੰਗ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਏ।
ਮਲਿਆ ਮਦਾਨ ਮੱਲਾਂ ਤੋੜਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਗੜ,
ਵੇਖਦੇ ਦੋਇ ਲੋਕ ਖੜ ਸ਼ੌਕ ਦੀ ਖਮਾਰੀ ਏ।
'ਵਹਿਮੀ' ਜੱਸ ਕਹੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਵਨ ਦੇ ਨੱਸ ਨੱਸ,
ਹੱਸ ਹੱਸ ਤੋਪਾਂ ਅਗੇ ਗਏ ਨਾਮ ਧਾਰੀਏ।
ਨੂਰਿਆਂ ਧਰਮ ਕੀਤਾ ਗੋਰਿਆਂ ਬੇ ਸਮਝਾਂ ਨੇ,
ਊਰਿਆਂ ਦੇ ਆਖੇ ਲਗ ਉਲਟੀਆਂ ਵੀਚਾਰੀਆਂ।
ਵੇਚਾਰੀਆਂ ਗ੍ਰੀਬਾਂ ਗਊਆਂ ਵਾਸਤੇ ਨ ਕੁਝ ਕੀਤਾ,
ਸੂਰਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਸਗੋਂ ਤੋਪਾਂ ਬੀੜ ਡਾਰੀਆਂ।
ਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੂਤ ਦੂਤੀ ਦੇਖਣੇ ਨੂੰ ਭੂਤ ਆਏ,
ਜੀਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬੇਜਾਰੀਆਂ।
ਜਾਰੀਆਂ ਪਤੰਗਾਂ ਦਹਾਂ ਤੋਪ ਦੀ ਸ਼ਬ੍ਹਾਤ ਉਤੇ,
ਜ਼ੇੜੇ ਰਹੇ ਰਹੀਆਂ ਰੈਣ ਉਹਨਾਂ ਇੰਤਜਾਰੀਆਂ।
ਤਜਾਰੀਆਂ ਕਰਨ ਹਿਤ ਬਿਸ਼ਨ ਹਰਿ ਹਰਨਾਮ ਹਰੀ,
ਖਿਚ ਦਾੜੀ ਕਾਵਨ ਦੀ ਦਿਕਤਾਂ ਵਸਾਰੀਆਂ।
ਸਾਰੀਆਂਹੀਕੌਮਾਂ ਵਹਿਮੀ ਤਾਈਯੌਂ ਅਜਕਹਿਣਉਹਨਾਂ,
ਸੋਹਣੀ ਆਨ ਰਖੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ।

ਚੰਗਾ ਜਾਣ ਦਾ ਸਿਧਿਆਂ ਸਾਦਿਆਂ ਨੂੰ

ਪਖੀ ਵਾਸ ਰੋਵੇ ਬਾਬਾ ਤੁਧ ਡੇਰੇ,
ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਆਇਆਂ ਕੜਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨੇ ਮਾਰ ਅਜੇਹੀ ਕੀਤੀ,
ਮੇਰਾ ਸਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਧਕੇ ਲਤਾਂ ਗ੍ਰੀਬ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨ,
ਕਰ ਛਡਦੋਂ ਨਾਂਹ ਸੁਬਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਨ ਮੈਂ ਮੰਗਦਾ ਸਬਰ ਕਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ,
ਹੁੰਦੀ ਖਬਰ ਤ੍ਰਭੌਂਤ ਜੇ ਆਹ ਮਿਲਦਾ।
ਗੁਰਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਾਸੀ ਤੁਧ ਕਰਨੀ,
ਅਸਾਂ ਬੇਤਾਨਾਂ ਖੋ ਇਮਦਾਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਸੁਣਕੇ ਅਸੀਂ ਆਏ ਸੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਾ,
ਚੰਗਾ ਜਾਣਦਾ ਸਿਧਿਆਂ ਸਾਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੱਸ ਬੋਲੇ,
ਮੁਹਿੰਗਾ ਬੁਢਿਆ ਸਾਡਾ ਕੜਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਜਾਂ ਇਹ ਮਿਲੇ ਤਲਵਾਰ ਤੇ ਕਦਮ ਧਰਿਆਂ,
ਜਾਂ ਮਰਿਆਂ ਮਰ ਮਿਲਿਆਂ ਸੁਆਹ ਮਿਲਦਾ।
ਜਾਂ ਇਹ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਵਹਿਣ ਰੁੜ੍ਹਿਆਂ,
ਜਾਂ ਇਹ ਜੁੜਿਆਂ ਹੈ ਤਾਰੂ ਮਲਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਜਾਂ ਇਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪੀਤਿਆਂ ਘੋਲ ਮੌਹਰਾ,
ਜਾਂ ਇਹ ਕੀਤਿਆਂ ਆਪ ਤਬਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਮਿਲੇ ਮੁਫਤ ਜੋੜੇ ਮੁਫਤ ਔਣ ਏਧਰ,

ਮਿਲੇ ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਖਾਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਬੁਢੇ ਸਚ ਜਾਣੀ ਜਾਂ ਇਹ ਮਿਲੇ ਫਾ ਗੱਫਾ,
ਚੰਗਾ ਜਾਣ ਕੇ ਸਿਧਿਆਂ ਸਾਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਕਰ ਹੌਸਲਾ ਭਲਾ ਲਿਲਾਟ ਤੇਰਾ,
ਤੈਨੂੰ ਹੁਣੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਮਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਹੋਯਾ ਤੁਰਤ ਝਲੌਤ ਤਿਆਰ ਅਮਰੋਂ,
ਮਿਲਿਆ ਰੱਜ ਨ ਜਿਨਾਂ ਗਰਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਨਦਰਾਂ ਨਿਮਖ ਦੇ ਵਿਚ ਨਿਹਾਲ ਹੋਇਆ,
ਨਾਲ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਦਾ ਸਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਕੌਣ ਜੰਮਿਆਂ ਜਰਾ ਜੋ ਰੋਕ ਪਾਵੇ,
ਜਿਨੂੰ ਧੁਰੋਂ ਬਖਰਾ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਮਿਲਦਾ।
ਕਹਿੰਦਾ ਮਸਤ ਹੋ ਜੀਆਂ ਨ ਸਿਦਕ ਆਵੇ,
ਪੂਰਾ ਕਰੇਂ ਤੂੰ ਗੁਰਾਂ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਸਾਧੂ ਸਚ ਆਖਣ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਾ,
ਚੰਗਾ ਜਾਣਦਾ ਸਿਧਿਆਂ ਸਾਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਵੇਖ ਕਾਰ ਅਭੇਤ ਇਹ ਸਾਧੂਆਂ ਨੇ,
ਭੇਤ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ ਜਾਂ ਭਾਲ ਕੀਤੀ।
ਲਗਾ ਪਤਾ ਸਵੇਰ ਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ,
ਹੈਸੀ ਹਾਂਅ ਇਸ ਬਿਰਦ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ।
ਏਸੇ ਹੇਤ ਚੁਬਾਰੇ ਚ ਘੁਟ ਵਖੀ,
ਪੀੜ ਪੀੜ ਕਹਿ ਕੇ ਹਾਲ ਹਾਲ ਕੀਤੀ।
ਘਿਉ ਦੁਧ ਪੀਤਾ ਮੰਗ ਆਖ ਉਠੇ,
ਬਾਹਰ ਖਿਚ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕਮਾਲ ਕੀਤੀ।

ਲਖ ਚੋਜ ਸਾਧਾਂ ਕਿਹਾ ਜ਼ਰੇਂ ਲਤਾਂ,
ਪੂਰਾ ਕਰੇਂ ਐਪਰ ਗੁਰਾਂ ਵਾਹਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਤੇਡਾ ਧੰਨ ਜੇਰਾ ਸਾਧੂ ਕਹਿਣ ਵਹਿਮੀ,
ਚੰਗਾ ਜਾਣ ਦਾ ਸਿਧਿਆਂ ਮਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ।

ਇਸੇ ਸਮਸਿਆ ਵਿਚ ਭੀਲਨੀ, ਬਿਦਰ ਦੀ ਘਰਨੀ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਦਰਯੋਧਨ, ਤੇ ਤ੍ਰਲੋਚਨ ਤੇ ਠਾਕਰ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਸੋਰਠ ਬੀਜੇ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ। ਵਹਿਮੀ (ਕ੍ਰਿਤ)

ਲੈਜਾਣ ਵਾਲਾ

ਉਨੀ ਸੌ ਅਠਾਈ ਦੀ ਮਾਘ ਸਤਵੀਂ,
ਵਾਂਗ ਅਤਿ ਦੀ ਕਾਂਗ ਹੋ ਬੁਰੀ ਆਈ।
ਭਰਥ ਗੋਪੀਆਂ ਜਿਉਂ ਸਾਦਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ,
ਲਗੀ ਹੋਣ ਪੂਰੀ ਰੀਤ ਟੁਰੀ ਆਈ।
ਸਾਬਰ ਸੂਰਿਆਂ ਦਾ ਕਦਰ ਪੂਰਿਆਂ ਦਾ,
ਪੂਰਾ ਪਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਰਾ ਘੁਰੀ ਆਈ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਰੇਮੀਆਂ ਵਿਚ ਜਰੂਰ ਜੇੜੀ,
ਦੂਰੀ ਦਰਦ ਲੈ ਕੇ ਬਿਰਹਾ ਛੁਰੀ ਆਈ।
ਭਾਣਾਂ ਵਰਤਨਾਂ ਅਸਾਂ ਬਦੇਸ ਜਾਣਾਂ,

ਸਮਾਂ ਆਣ ਵਾਲਾ ਫੁਰਮਾਣ ਵਾਲਾ।
ਪੌਣ ਜਲ ਅਗਨੀ ਜੈਂਦਾ ਅਮਰ ਸੈਨੈਂ,
ਉਹਨੂੰ ਕੌਣ ਸੀ ਕਿਤੇ ਲੈਜਾਣ ਵਾਲਾ।
ਸ੍ਰੀ ਭਰਥ ਜਿਉਂ ਆ ਭਰਾ ਛੋਟੇ,
ਹਥ ਜੋੜ ਜਾਂ ਰੋਇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ।
ਆਪ ਰਹੋ ਜੀ ਦਿਹੋ ਬਨਬਾਸ ਮੈਨੂੰ,
ਪਕੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਧਰਵਾਸ ਕੀਤੀ।
ਮੁਖੀਏ ਬਣ ਜਿਉ ਮੁਖ ਸ੍ਰੀਰ ਸੰਗਤ,
ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਰਖੋ ਰਸ ਰਾਸ ਕੀਤੀ।
ਇਹ ਦੀ ਨੀਵ ਅਕਾਲ ਪਤਾਲ ਰਖੀ,
ਹੋਵੇ ਨਾਸ ਨ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਾਸ ਕੀਤੀ।
ਡੇਰੋਂ ਅਕਣਾਂ ਨ ਤਕਦੇ ਰਾਹ ਰਹਿਣਾਂ,
ਚਾਰਾ ਰਖਣਾਂ ਲਾਈ ਨਿਭਾਣ ਵਾਲਾ।
ਟਾਪੂ ਵਾਸੀ ਜਗ ਆਸੂਆਂ ਹਿਤ ਸੈਲੇ,
ਮੈਲੇ ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਿਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ।
ਦਇਆ ਧਰਮ ਧਰਤੀ ਕਰ ਵਿਜੋਗ ਰੁੰਨੇ,
ਟੁਰੇ ਰਾਮ ਜਦ ਵਰਤਿਆ ਸੋਗ ਸਾਰੇ।
ਆਸਾਂ ਮਨ ਹੈਸਨ ਜੋ ਅਕਾਸ਼ ਜਿਡੀਆਂ,
ਉਹਨਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਦੇ ਪੈ ਗਏ ਭੋਗ ਸਾਰੇ।
ਸੁਧਾਂ ਭੁਲੀਆਂ ਡੁਲ੍ਹਨ ਅਵੱਸ ਆਂਸੂ,
ਸੰਗੀ ਸੰਗ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿਜੋਗ ਸਾਰੇ।
ਗਡੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਵਡੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ,
ਵੇਖ ਛਡ ਕਾਰਾਂ ਆਏ ਲੋਗ ਸਾਰੇ।

ਬੈਠਾ ਵਿਚ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਮਗਨ ਹੋਕੇ,
ਮੋਮਨ ਕਾਫਰਾਂ ਤਾਈਂ ਬਨਾਣ ਵਾਲਾ।
ਹੋ ਗਏ ਗੁੰਮ ਟੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਘੁੰਮਨ ਗੋਰੇ,
ਚਾ ਲਹਿ ਗਿਆ ਕਿਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ।
ਨਠ ਹਾਰ ਡਿਠਾ ਪਿਆ ਦਿਸ ਓਥੋਂ,
ਢਠੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਢਾਰਸ ਬੰਧਾਨ ਵਾਲਾ।
ਬੈਠਾ ਰੇਲ ਤੇ ਡਿਠੋ ਸੂ ਸਿਖ ਬੁਢਾ,
ਨਠਾ ਆਂਵਦਾ ਸਿਕ ਮਹਾਨ ਵਾਲਾ।
ਚਲੇ ਰੇਲ ਨ ਵੇਲਨ ਬਰੇਕ ਮੁੜ ਮੁੜ,
ਗੋਰੇ ਤਾਨ ਲਾ ਥਕੇ ਲੁਕਮਾਨ ਵਾਲਾ।
ਰੋ ਰੋ ਕਰਨ ਅਰਜ਼ਾਂ ਪਰੇਮੀ ਕਦੋਂ ਹੋਸੀ,
ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ ਫਿਰ ਉਚੜੀ ਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ।
ਬੋਲੇ ਭੋਲਿਉ ਲਿਆ ਹੈ ਵੇਖ ਸਭਨਾਂ,
ਬਿਲੇ ਲਾ ਹਾਰੇ ਤਾਨ ਮਾਨ ਵਾਲਾ।
ਦਿਤਾ ਦੱਸ ਹੈ ਜਿਤ ਕੋਈ ਸਕਦਾ ਨਹੀਂ,
ਚਿਤ ਆਈ ਹਾਂ ਕਰਨ ਕਰਾਨ ਵਾਲਾ।
ਧਰਮ ਹੇਤ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਧਰਾਂ ਜਦ ਭੀ,
ਦੁਖ ਸੁਖ ਜਰਾਂ ਹੋ ਸਾਂਗ ਨਿਭਾਣ ਵਾਲਾ।
ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਆਵਾਂ ਜਾਵਾਂ ਕਰ ਪੂਰਾ,
ਊਰਾ ਕੰਮ ਰਹੇ ਊਰਾ ਚਲਾਨ ਵਾਲਾ।
ਆ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਂਗਾ ਕੰਮ ਸਾਰੇ,
ਪੂਰਾ ਵਾਕ ਕਰ ਭਾਣਾਂ ਵਰਤਾਨ ਵਾਲਾ।
ਹੋਰ ਵਹਿਮੀ ਛਡ ਚਾਹੀਦੈ ਸਿਦਕ ਥੋਨੂੰ,
ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਿਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ।

ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਅੰਦਰ

ਭੂੰੜਾਂ ਭੌਰੇ ਬਨਾਣ ਲਈ ਦੇਸ ਅੰਦਰ,
ਦੌਰੇ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਜੀ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ।
ਦਰਸ ਪਰਸ ਸੋ ਸਰਸ ਸੁਭਾ ਹੋਇ,
ਜੋਹੜੇ ਉਲਟੀਆਂ ਪਟੀਆਂ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ।
ਮੋਏ ਹੋਏ ਜਿੰਦਾ ਸੁਕੇ ਹਰੇ ਹੋਏ,
ਨਸ਼ੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਜੋ ਸੜੇ ਹੋਏ ਸਨ।
ਚਰਨ ਕਮਲਾਂ ਦੀ ਮੌਜ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋਏ,
ਸੌਰੇ ਵਿਗੜੇ ਆਦ ਦੇ ਅੜੇ ਹੋਏ ਸਨ।
ਸਜ ਧਜ ਰੈਂਦੀ ਗੜ ਗਜ ਪੈਂਦੀ,
ਵਜ ਵਜਿਆ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ।
ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਤੋਂ,
ਵਧ ਕੁਦਰਤਾਂ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਅੰਦਰ।
ਕਾਰੀਗਰ ਗ਼ਰੀਬ ਘਰ ਹੋ ਪਰਗਟ,
ਖਟੇ ਜੱਸ ਵਡੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਵਾਲੇ।
ਵੇਖ ਕੰਮ ਕੌਤਕ ਲੈ ਕੇ ਦੰਮ ਭੇਟਾ,
ਡਿਗਨ ਚਰਨੀਂ ਆ ਵਡੇ ਜਰਾਂ ਵਾਲੇ।
ਤਕ ਕੰਬ ਦੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਿਲੇ,
ਬਾਹਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਮਹਾਂ ਬਲ ਪਰਾਂ ਵਾਲੇ।
ਲਿਆਏ ਕਾਬਲੀ ਭੇਟ ਦਰ ਮੱਲਿਆ ਭੀ,
ਹਰਜ ਰਾਜਿਆਂ ਕੰਮ ਕਰ ਘਰਾਂ ਵਾਲੇ।
ਮੁਠੇ ਬੀਜ ਉਠੇ ਮੂਧੀ ਹੋ ਖੇਤੀ,

ਏਤੀ ਸਕਤ ਅਨੋਖੀ ਦੀਦਾਰ ਅੰਦਰ।
(ਵਹਿਮੀ) ਗੰਡੂ ਬ੍ਰਹਿਮਣ ਦੇ ਮਨ ਆਈ,
ਸਿਫਤਾਂ ਸੁਣ ਇਹ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਅੰਦਰ।
ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਲੋਈਆਂ ਉਹਨਾਂ ਆਵਨਾਂ ਏ,
ਮੰਨਾਂ ਪਰਖ ਕੇ ਜਦੋਂ ਦੀਦਾਰ ਹੋਇਆ।

ਝਮਕਨ ਅੱਖ ਨ ਤਨ ਭੀ ਬਿਨਾਂ ਗੰਢੇ,
ਨ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹੋਵੇ ਜੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਇਆ।
ਲਗਾਂ ਭੱਜ ਚਰਨੀਂ ਲਗੇ ਜਨਮ ਲਖੇ,
ਵੇਖੇ ਵਲ ਜਾਣਾਂ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੋਇਆ।

ਜੇਕਰ ਨ ਤਾਂ ਤਿਵੇਂ ਦੇ ਕਹਾਂ ਕੂਕੇ,
ਭੇਡਾਂ ਚਾਲ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਹੋਇਆ।
ਰੀਝ ਵਾਲਿਆਂ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਨੀਝ ਲਾਈ,
ਪਾ ਵਹੀਰ ਆਦਰ ਇੰਤਜਾਰ ਅਗੋਂ।
ਮਨ ਦੀ ਮਨ ਲੈ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਟੁਰਿਆ,
ਗੰਡੂ ਬ੍ਰਹਿਮਣ ਭੀ ਕਰਨ ਦੀਦਾਰ ਅਗੋਂ।

ਦਰਸ ਚੜਤ ਅਪੂਰਬ ਸਤਾਰਿਆਂ ਦੀ,
ਜੀਨ ਜਗਤ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਆਏ।
ਸੋਮੇਂ ਰੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਣੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ,
ਹੰਸ ਪੰਗਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀਦਾਰ ਆਏ।

ਸਤ ਧਰਮ ਸੂਰੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੀਆਂ ਦੇ,
ਬਿਨਾਂ ਕੂੰਣ ਦੇ ਕਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਆਏ।
ਕਰਨ ਕਿਰਤ ਪਾਵਨ ਧਰ ਚਰਨ ਧਰਤੀ,

ਭਗਤੀ ਪਰੇਮ ਦੇ ਭਰਨ ਭੰਡਾਰ ਆਏ।
ਚੀਨੀ ਹਿਣਕਦੀ ਛਿਣਕਦੀ ਪਿਆਰ ਸ਼ਰਧਾ,
ਕਰੇ ਦਰਸ ਜੋੜਾ ਧਾਰ ਪਿਆਰ ਅਗੋਂ।
ਉਹਦੇ ਰਿਤ ਔਂਦੀ ਕਿਉਂ ਨ ਨਿਤ ਕੀਤਾ,
ਮਿਤ੍ਰ ਮਾਹੀ ਦਾ ਹਿਤ ਦੀਦਾਰ ਅਗੋਂ।
ਸੰਗਤ ਪਰੇ ਚੋਂ ਜਰਾ ਕੁ ਲੰਘ ਅੱਗੇ,
ਰੰਗੂ ਗੁਰਾਂ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਭਾਲਿਆ ਜਾਂ।
ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਦਾ ਕੀ ਨ ਚੀਨੀ ਦਾ ਭੀ,
ਹੈਸੀ ਭਾਲਿਆ ਭਲਾ ਨਿਹਾਲਿਆ ਨਾਂ।
ਮਨ ਕਿਹਾ ਦਾਤੇ ਕੀਤੀ ਮਿਹਰ ਜਾਂ ਤੇ,
ਤਪ ਜਨਮ ਅਨੇਕ ਤੂੰ ਘਾਲਿਆ ਹਾਂ।
ਰਖਣ ਨਾਮ ਪ੍ਰਚਲਤਾ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ,
ਕੀਤਾ ਚਲਿਤ ਜਾਂ ਦਰਸ ਦਿਖਾਲਿਆ ਤਾਂ।
ਝੁਕਿਆਂ, ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ,
ਪਰੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਪਰੇ ਰਹਿਣਾ।
ਔਂਦੀ ਹੁਕੀ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ ਹੈ ਤੁਸਾਂ ਕੋਲੋਂ,
ਸੋਭੇ ਬ੍ਰਹਿਮਣਾਂ ਸੁਥਰੇ ਖਰੇ ਰਹਿਣਾ।
ਪਾ ਵਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਮਸਤ ਰੰਗੂ (ਆਂਦਾ),
ਸਸਤਾ ਟੁਟਦਿਆਂ ਖਟਿਆ ਗਿਆ ਮੇਰਾ।
ਚਰਨੀਂ ਸੀਸ ਭਾਂਵੇਂ ਨਹੀਂਨੇ ਧਰਨ ਦਿੱਤਾ,
ਏਦਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਘਟਿਆ ਗਿਆ ਮੇਰਾ।
ਦਰਸਨ ਪੂਰਨ ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ,

ਜਨਮ ਮਰਨ ਤਾਂ ਕਟਿਆ ਗਿਆ ਮੇਰਾ।
ਜੇੜਾ ਪਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਤੋਂ ਸਖਣਾਂ ਸੀ,
ਭੈੜਾ ਜਨਮ ਪਲੱਟਿਆ ਗਿਆ ਮੇਰਾ।
ਨਿਹਚਾ ਵੇਖ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ,
ਮੋਤੀ ਚੋਗ ਹੰਸਾਂ ਮਾਨ ਸਰੇ ਰਹਿਣਾ।
ਬਿਨਾਂ ਘਾਲ (ਵਹਿਮੀ) ਸਿਦਕ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ,
ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਸੁਖੀ ਖਰੇ ਰਹਿਣਾ।
(ਦੋਹਰਾ)ਗੁਰਦਰਸਨ ਤੇ ਸਿਦਕ ਤਿਵ ਬਖਸ਼ ਲਵੇ ਬਿਨ ਘਾਲ।
ਜੈਸ ਜਵਾਹਰੀ ਧਨੀ ਸੇ ਵਹਿਮੀ ਦਾਮ ਦਲਾਲ।

ਪਿਆਰ ਸਿੱਖੀ ਦਸਦਾ

ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀ ਰਾਮ ਹਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ,
ਸਿਖ ਇਕ ਨਾਮ ਰਸੀ ਲੋਪੋ ਕੀ ਸੀ ਵੱਸਦਾ।
ਢੋਲਕੀ ਵਜਾਂਦਾ ਚੰਗੀ ਲਾਂਦਾ ਵਾਰ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ,
ਰੀਝਵਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਜੱਸਦਾ।
ਸੀਗਾ ਨ ਤਿਆਗੀ ਸੀ ਗਰੇਹੀ ਨਾਰ ਧੀਆਂ ਪੁਤ,
ਪਰ ਨਾਂ ਬਦੇਹੀ ਸਮਮੋਹ ਫਾਹੀ ਫੱਸਦਾ।
ਘਰ ਰਹੇ ਇਕਾਂਤ ਸਾਂਤ ਸੁਣੇ ਜਿੱਥੇ ਸਤਸੰਗਿ,

ਮਾਣਦਾ ਜਾ ਰੰਗ ਹੋ ਨਿਸੰਗ ਘਰੋਂ ਨੱਸਦਾ।
ਰਾਜੀ ਰਹੇ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਰਖਦਾ ਸੀ ਗਮ ਰਾਜੀ,
ਬਿਰਤੀ ਅਡੋਲ ਬੋਲ ਭਾਉ ਭਾਣੇ ਰੱਸਦਾ।
ਸਿੰਧ ਵਿੱ-ਚੋਂ ਬੂੰਦ ਜਿਵੇਂ ਲਿਖਾਂ ਉਹਦਾ ਸਿਖੀ ਪਿਆਰ,
ਸੋਭਾ ਸਾਰੀ ਸਾਧ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬੇਦ ਚਾਰ ਦੱਸਦਾ।
ਧੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਦੇ ਸੀ,
ਜੰਵ ਉਹਦੇ ਆਈ ਸਿੱਖੀ ਸਾਕਤਾ ਆ ਪੱਸਦਾ।
ਪੁਤਰ *ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਇਕੋ ਸੀ ਸੋ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ,
ਰਾਤ ਉਸੇ ਝਟ ਪਿਆ ਪੱਜ ਹੈ ਜੋ ਕੱਸਦਾ।
ਪੁਤ ਨੂੰ ਵਲੇਟ ਕੇ ਲਿਟਾ ਵਿਚ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ,
ਕਾਜ ਸੋ ਨਿਭਾਯਾ ਓਸੇ ਤਰਾਂ ਰੁਝ ਰੱਸਦਾ।
ਧੀ ਤੇ ਵਿਔਣ ਆਏ ਵਿਦਾ ਕਰ ਅਰਜ ਕੀਤੀ,
ਸੰਗਤੇ ਇਹ ਮੌਤ ਕਰਜ ਸਭ ਤੇ ਅਵੱਸਦਾ।
ਧੀ ਦਾ ਸਵਾਰਿਆ ਜੇ ਪੁਤ ਦਾ ਸਵਾਰੋ ਰਲ,
ਟੁਰੇ ਜਦ ਫਸਤਾ ਕੀ ਮਮਤਾ ਦੀ ਮਸਦਾ।
ਆਖ (ਵਹਿਮੀ) ਢੋਲਕੀ ਵਜਾਂਦਾ ਗਾਂਦਾ ਗੁਰਬਾਣੀ,
ਪੁਤ ਸਸਕਾਰ ਕੇ ਪਿਆਰ ਸਿੱਖੀ ਦਸਦਾ।

---

*ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੋਪੋਕਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿਖੀ ਪਿਆਰ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇ ਓਸ ਸਿਖ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧਏ ਜਿਸਦੇ ਘਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੀ ਤੇ ਪੁਤ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੁਰਭਾਈਆਂ ਦੇ ਘਰ ਕਾਰਜ ਸੀ।

ਗੁਰ ਭਾਈਦਾ

†ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਦਾਮਾਂ ਜੀ ਦੀ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਉਚੇਰੀ ਭਾਮਾਂ,
ਪਰ ਭੋਰਾ ਭੁਰਿਆ ਭੰਡਾਰੋ ਸੀ ਨ ਰਾਈਦਾ।
ਪੁਤ ਮੋਇਆ ਰੋਇਆ ਨ ਸੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ,
ਪਿਆ ਉਹਨੂੰ ਲਾਂਝਾਂ ਰਿਹਾ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਪਾਹੁਨਾਈਦਾ।
ਮਿਲੇ ਨ ਮਿਸਾਲ ਕੋਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਾਂ,
ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ।
ਜਿਸਦੀ ਪਰੇਰਨਾਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਸਜੇ,
ਨਿਜ ਜਿਮੀ ਵੇਚ ਉਹਨੂੰ ਸਾਵਾਂ ਚਾ ਬਨਾਈ ਦਾ।
ਉਹ ਭੀ ਬੇਲੇਸ ਉਸ ਕਿਹਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਨ,

---

†ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਤੇ ਸੁਦਾਮਾਂ ਜੀ ਦੀ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਨਾਲੋਂ ਮਘਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਵਧ ਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸੀ ਤੇ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਿਜੀ ਜਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਸਿਖੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਮਘਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੁਸ਼ੈਹਰੇ ਜ਼ਿਲੇ ਗੁਜਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਹਨ, ਜਦ ੨੦੦੩ ਬਿ: ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਔਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਸੋਚ ਮੁਰਬੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਿਜੀ ਜਦੀ ਜਮੀਨ ਵੇਚ ਮਘਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੀ ਮੁਰੱਬਾ ਲੈ ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਘਰ ਸਿੰਘ ਪਰਜਾ ਪਤ ਦੀ ਰੰਗਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸਿਖੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਮਘਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੇ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਕਹੇ ਮੈਂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਝੇੜਾ ਸੁਣ ਗੁਣ ਦਿਤਾ ਸਮਝਾਇਆ ਮੰਗਣਾਂ ਮਨਾਂ ਹੈ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਲੋੜੀਦਾ ਏ। ਹੁਣ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਨਗਰ ਤੇ ਮਘਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਹੇਵੇ ਸਾਹਿਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਹੈ ਸਜਾਈ ਦਾ।
ਹੱਕ ਇਮਦਾਦ ਨ ਵਿਚੌਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੱਕ,
ਲੋੜ ਪਾ ਪਰੀਤ ਵਿਚ ਏੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਾਈਦਾ।
ਕੈਂਦਾ ਉਹ ਜੋ ਲੈਂਦੇ ਨ ਹੋ ਮੈਂ ਭੀ ਹਾਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ,
ਸਾਥੀ ਮੇਲੀ ਬਿਨਾਂ ਕੈਂਦੇ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਸੁਹਾਈਦਾ।
ਸੁਣ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਸਮਝਾ ਸੁਲਜਾ ਕੀਤਾ,
ਕਿਹਾ ਇਹੋ ਹੱਕ ਆਪੋ ਵਿਚ ਗੁਰ ਭਾਈਦਾ।
ਘਰ ਆਏ ਗੁਰਾਂ ਜਿਦਾ ਪੁਤ ਮੋਇਆ ਵਾਧਾ ਓਦ੍ਹੂ,
ਸੁੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਿਖੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਮਾਈ ਦਾ।
ਹੈਸਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਫਰੰਗੀ ਵਲੋਂ ਕੂਕਿਆਂ ਤੇ,
ਚੀਨੀ ਵਾਲਾ ਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸਲ ਭੀ ਜੁਦਾਈ ਦਾ।
ਆਖਦੇ ਨੇ ਸਾਊ ਅਤੇ ਰਖਕੇ ਵਿਖਾਲਦੇ ਭੀ,
ਧੀ ਨਾਲੋਂ ਅਦਬ ਵਧ ਹਿਸੇ ਕਈ ਜਵਾਈ ਦਾ।
ਮਾਹੀ ਨਾਲੋਂ ਓਸਦੇ ਸਨੇਹੇਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਵਡਾ,
ਗੁਰ ਦੇਹੀ ਨਾਲੋਂ ਗੁਰ ਵਾਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ।
ਜੋਗ ਉਹਾ ਜੁਗਤ ਸ਼ਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਓਵੇਂ,
ਪਰ ਘਾਟ, ਸਾਥੋਂ ਸੋਹਣਾ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸੁਨਾਈ ਦਾ।
ਵਹਿਮੀ ਅੰਗ ਪਾਲ ਪਰੇਮੀ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ,
ਗੁਰੂ ਪਰੇਮ ਅੰਗ ਲਾਜ ਲੰਗ ਗੁਰਭਾਈ ਦਾ।
ਕੋਈ ਢੰਗ ਪਾਲ ਕੋਈ ਸੰਗ ਪਾਲ।
ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਕਿਧਰੇ ਅੰਗ ਪਾਲ।
ਢੰਗ ਸੰਗਦਾ ਪਿਆਰ ਜੀਵਨ ਤਾਈਂ।
ਅੰਗ ਪਿਆਰਮੁਕੇ ਮਰਿਆਂਭੀ ਨਾਹੀਂ।

ਤੋਪ ਸੂਾਂਵੇਂ ਦੋ ਸ਼ਹੀਦ ਬੱਚੇ

ਕਰ ਵਣਜ ਕਈ ਵਰਿਯਾਮ ਗਏ,
ਜਦ ਵੇਂਦਿਆਂ ਹੀਰਿਆਂ ਲਾਲਾਂ ਦਾ।
ਹਟ ਓਸੇ ਤੇ ਤਨ ਰਾਸ ਲਈ ਰੋਏ,
ਜੋੜਾ ਅਲੜਾਂ ਬਾਲਾਂ ਦਾ।
ਮਾਂ ਮੂੰਹ ਪੂੰਜ ਕੇ ਪੁਛਦੀ ਨੂੰ,
ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਪਏ ਸੁਨਾਂਦੇ ਨੇ।
ਆਖੋ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ,
ਕਹੇ ਸਾਨੂੰ ਪਿਛਾਂ ਹਟਾਂਦੇ ਨੇ।
ਮਨੋਂ ਮੋਂਮ ਤਰਸ ਪਈ ਕਰਦੀ ਏ,
ਪਿਆ ਕਾਵਨ ਈਂਨ ਮਨਾਂਦਾ ਏ।
ਬੇਵਸ ਗੁਰ ਨਿੰਦਿਆ ਸੁਣ ਰੋਏ,
ਪਿਆ ਸਾਥ ਦੁਰਾਡਾ ਜਾਂਦਾ ਏ।
ਮਾਈ ਕਿਹਾ ਵਜਾ ਬਨਾ ਲਵੇ,
ਹਥ ਖੁਲੇ ਸਭੇ ਸਕਤਾਂ ਨੇ।
ਹਥ ਔਣ ਨਹੀਂ ਸਮਰੱਥ ਕਈ,
ਗਏ ਭਾਲਦੇ ਗੁਜਰਿਆਂ ਵਕਤਾਂ ਨੇ।

ਝਟ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਹਰਨਾਮ ਹਰੀ,
ਆਪੋ ਵਿਚ ਮੂਖ ਮਿਲਾਂਦੇ ਨੇ।
ਦੋਏ ਜਾਪਨ ਪਏ ਇਉਂ ਲੋਗਾਂ ਨੂੰ,
ਜਿਉਂ ਚੋਗਾ ਹੰਸ ਵਟਾਂਦੇ ਨੇ।

ਕਿਹਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ. ਮੈਂ ਇੰਜ ਕਰਾਂ,
ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਿਹਾ ਚੰਗੀ ਏ!
ਝੱਟ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੰਨ ਗਿਆ,
ਜਿਉਂ ਗੁਰਮਤ ਗਤਿ ਸਤ ਸੰਗੀ ਏ।
ਹੋਏ ਕਾਵਨ ਦੇ ਵਲ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ,
ਅਡੋਲ ਕਿਹਾ ਰੱਲ ਕਰਨੀ ਏਂ।
ਢੁਕਿਆ ਨੇੜੇ ਹੁਜਕਾ ਦਾੜੀ,
ਦਿਖਾਈ ਕਰਨੀ ਭਰਨੀ ਏਂ।
ਵਹਿਮੀ ਦਮ ਤੰਗ ਕਰ ਸਿੰਘ,
ਕਿਹਾ ਚੰਮ ਚਿਟੇ ਦਿਲ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦਾ।
ਉਇ ਫੇਰ ਕਹੇਂਗਾ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ,
ਮੈਂ ਸਤਿਗੁਰ ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਦਾ।

ਤਿੰਨ ਸ਼ਹੀਦ

(ਆਪ ਆਪਦਾ ਸੀ)

ਵਹਿਮੀ ਰੂਹ ਪੁੱਜਾ ਸਾਕਾ ਲਿਖਣ ਸੱਧਰ,
ਕਲਰ ਕੋਟਲੇ ਦਾ ਚੌੜਾ ਰੜਾ ਦਿਸੇ।
ਰਿਹਾ ਤੋਪ ਦੀ ਤੋਪ ਨੂੰ ਲਾ ਤੋੜਾ,

ਸਿਧੀ *ਪਗ ਵਾਲਾ ਅਗੇ ਖੜਾ ਦਿਸੇ।
ਤੋਪ ਚਲਦੀ ਨ ਸਿੰਘ ਏਲਦਾ ਸੀ,
ਪਿਆ ਓਸਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਬੜਾ ਦਿਸੇ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਸਦਾ ਪਿਆ ਸੀ ਇਕ ਪਾਸੇ,
ਪੈਂਦਾ ਪਾਸ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਗੜਾ ਦਿਸੇ।
ਲਗਾ ਚਉਥਾ ਪਲੀਤਾ ਤਾਂ ਤੋਪ ਚਲੀ,
ਗੋਲਾ ਝੋਪਲਿਆ ਸਿੰਘ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।
ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਕੈਂਦੇ ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਕੈਂਦੇ,
ਤੂੰਬੇ ਅੰਤ ਕੀਤਾ ਆਪ ਆਪਦਾ ਸੀ।
ਵਹਿਮੀ ਵੇਖਿਆ ਵਿਚ ਮੈਦਾਨ ਓਸੇ,
ਢੀਮਾਂ ਜੋੜ ਉਤੇ ਸਿੰਘ† ਖਲ਼ਾ ਦਿਸੇ।
ਸ਼ਨਬੰਧੀ ਉਹ ਰਾਜ ਘ੍ਰਾਣੇ ਦਾ ਸੀ,
ਮਾਨੋ ਸੋਹਣਾਂ ਸਰੂਪ ਭੀ ਭਲਾ ਦਿਸੇ।
ਕੈਂਦਾ ਵੇਖ ਲੌ ਮੇਚ ਹੁਣ ਹੋ ਗਿਆਂ ਮੈਂ,
ਕਰੋ ਫੈਰ ਜਾਂਦਾ ਸਾਬ ਚਲਾ ਦਿਸੇ।
ਬੁਰਾ ਗਊ ਗ੍ਰੀਬ ਦਾ ਦੁਖ ਦੇਖਣ,
ਮਾਰ ਵੈਰੀਆਂ ਮਰਨ ਸੁਫਲਾ ਦਿਸੇ।
ਕੀਤਾ ਵੈਰ ਕਰ ਵੈਰੀਆਂ ਪਰੇ ਉਸਨੂੰ,
ਸ਼ੌਕ ਹੀਰਾ ਹਰ ਵੀਰਾਂ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਸੀ।
ਚਲੀ ਤੋਪ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਲ ਬੀਰਾਂ,

---

*ਸ੍ਰਦਾਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਕੌਂਦੀ ਵਾਲੇ।
†ਬੀਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਰਾਜ ਵਾਲੇ।

ਜੋਰੀਂ ਭਲਾ ਕੀਤਾ ਆਪ ਆਪਦਾ ਸੀ।
ਵਿਚ ਓਸੇ ਮਦਾਨ ਦੂੰ ਅੱਲੜਾਂ ਦੀ,
ਚਲਦੀ ਤੋਪ ਦੇ ਫੈਰੋ ਰਿਹਾਈ ਦਿਸੇ।
ਮਰਨ ਵਜਾ ਬਨਾਂ ਲੌ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ,
ਵਿਚ ਕੰਨ ਦੇ ਆਖਦੀ ਮਾਈ ਦਿਸੇ।
ਸਿੰਘ ਬਚੇ ਨੇ ਕਾਵਨ ਦੀ ਖਿਚ ਦਾੜੀ,
ਝਟਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਝਟ ਹੁਝਕਾਈ ਦਿਸੇ।
ਕੋਲ ਖਲੇ ਹੋਏ ਕਾਵਨ ਦੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੇ,
ਤੁਰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤੇਗ ਚਲਾਈ ਦਿਸੇ।
ਗਊ ਰਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਮਰਦਿਆਂ ਨੇ,
ਡਰ ਰਖਿਆ ਨ ਜ਼ੁਲਮ ਪਾਪ ਦਾ ਏ।
ਵਹਿਮੀ ਵੇਖਿਆ ਰੀਝ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ,
ਔਣਾ ਸੁਫਲ ਕੀਤਾ ਆਪ ਆਪਦਾ ਏ।

ਦਲੇਰ ਦਿਲ ਸ੍ਰ: ਸੂਰਮਾਂ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਖੇਮ ਕੌਰ ਰੜ ਵਾਲੀ।

ਨੱਸ ਨੱਸ ਤੋਪ ਅਗੇ ਛਾਤੀਆਂ ਸੀ ਤਾਣੀਆਂ

ਬਿਲਿਆਂ ਨੇ ਟਿਲ ਦਿੱਤਾ ਪਿਤਾ ਧਰਮ ਅਣਖ ਦਾ ਜੋ,
ਮਣਖ ਨ ਰਹੇ ਹੈਣ ਸਭ ਸਤਿਆ ਮੁਕਾਣੀਆਂ।
ਜੁਰਤ ਦੇ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਤੁਰਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਅਗੇ,
ਵਗੇ ਗਲ ਛੁਰੀ ਗਊਆਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਨਮਾਣੀਆਂ।
ਗਾਮ ਚੌਣਾਂ ਓਹਨਾਂ ਇਕ ਇਕ ਕਟ ਚੁਰਾ ਖਾਂਦਾ,
ਵਾਧਾ ਕਰੀ ਜਾਣ ਜਾਨ ਬਲ ਹੀਨ ਬਾਣੀਆਂ।
ਏਨਾਂ ਵਧੇ ਸਿੰਘ ਕਿਹਾ ਬੋੜਾ ਲਧ ਚੜਨਾਂ ਸੀ,
ਧਕੇ ਮਾਰੇ ਬੈਲ ਸਾਹਵੇਂ ਕੋਹਿਆ ਭੀ ਗੁਮਾਣੀਆਂ।
ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਰੋਇਆ ਦੁਖ ਹੋਇਆ ਕੋਟਲੇ ਜੋ,
ਓਟ ਲੈ ਧਰਮ ਜੋਧੇ ਕਰਦੇ ਕਹਾਣੀਆਂ।
ਬਲਦੀ ਤੇ ਤੇਲ ਪਿਆ ਮੇਲ ਕੇ ਸਲਾਹ ਲਿਆ,
ਧਾਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਗਊਆਂ ਨੇ ਬਚਾਣੀਆਂ।
ਇਕ ਸੌ ਤੇ ਚਾਲੀ ਵਾਂਗੂੰ ਮਿਰਗਾਂ ਦੇ ਲਾਣ ਛਾਲੀਂ,
ਦੁਰਗਾ ਤੇ ਕਾਲੀ ਜਿਵੇਂ ਸਾਬ ਦੋ ਸੁਵਾਣੀਆਂ।
ਪਿਛਲੇ ਮੁਨੇਰ ਸਮੇਂ ਕੋਟਲੇ ਮਲੇਰ ਵਿਚ,
ਬੂਚੜਾ ਚਖਾਏ ਫਲ ਫੜ ਕੇ ਕਮਾਣੀਆਂ।
ਦੋ ਵਾਰ ਵਾਹਰ ਆਈ ਮਾਰ ਕੇ ਹਟਾਈ ਪਿਛਾਂ,
ਆਇਆ ਖਾਂ ਸਮੁੰਦ ਤੋੜੇ ਜੋੜ ਪਿਆ ਹਾਣੀਆਂ।
ਕੱਠੇ ਵਾਰ ਲੱਥ ਗਿਆ ਹਥ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ,
ਮੌਜਾਂ ਖਾਂ ਸਮੁੰਦ ਹੋਰਾਂ ਹੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਣੀਆਂ।
ਤਲ ਗੁਟ ਛੁਟੀ ਡਿਗੀ ਜਾਵੇ ਜਿਦਾ ਚਿਤ ਚੁਾਵੇ,

ਅਸਾਂ ਗਊਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਨੇ ਪਾਣੀਆਂ।
ਪੁਤ ਖਾਂ ਸਮੁੰਦ ਦਾ ਸਦਾ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਿਹਾ,
ਅੰਸ ਇਹ ਪਠਾਣੀ ਹੋਰ ਪੇਂਜੇ ਬੋਣੇ ਤਾਣੀਆਂ।
ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆ ਖੜੋ ਜਾਣ ਤੋਪ ਮੂਰੇ,
ਸੂਰੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੀਆਂ ਦੇ ਗੌਣ ਗੁਰਬਾਣੀਆਂ।
ਤਿਨ ਵਾਰ ਤੋਪ ਨ ਜਾਂ ਚਲੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕਿਹਾ,
ਸੁਣ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਕੀ ਕਨੂੰਨ ਲੈ ਚਲਾਣੀਆਂ।
ਈਸਾ ਦੀ ਉਲਾਦ ਯਾਦ ਕਰੇ ਜਾ ਵਲੈਤ ਤਾਈਉਂ,
ਈਸਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਕੁਰਬਾਨੀਉਂ ਹਰਾਣੀਆਂ।
ਵਹਿਮੀ ਭੱਸ ਰਾਜ ਸਿਰ ਆਖ ਹੱਸ ਹੱਸ ਸਿੰਘਾਂ,
ਨਸ ਨੱਸ ਤੋਪ ਅਗੇ ਛਾਤੀਆਂ ਸੀ ਤਾਣੀਆਂ।

ਘੋਲ ਹੋਇਆ

ਕੁਸੰਗ-ਮਨਮਤ ਤੇ ਗੁਰਮਤ ਦਾ

ਲੈਹਣਾਂ ਲਿਆ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਧਨੀ ਲਿਖਿਆ,
ਪੰਨੇ ਯਾਦ ਖਾਤ੍ਰ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਉਸਦਾ।
ਨ ਅੰਗੂਠਾ ਲਾਇਆ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਨਹੀ,
ਸਿਖ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿਦਕ ਆਂਮ ਉਸਦਾ।
ਰਿਹਾ ਕਾਲ ਅਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲਸ਼ਾਂ ਲਾ,
ਨਿਹਚਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਉਕਾ ਖਾਮ ਉਸਦਾ।

ਜਾਣੋਂ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਭਾ ਦੀ ਬਣੀ ਬਿਪਤਾ,
ਬੂਹਾ ਪੁਟਦਾ ਉਹ ਸੁਬਾ ਸ਼ਾਮ ਉਸਦਾ।
ਜਿਵੇਂ ਘਸਦਿਆਂ ਚੰਦਨੋਂ ਅਗ ਨਿਕਲੇ,
ਤਿਵੇਂ ਰਸ ਦੇ ਬੋਲੋਂ ਕਬੋਲ ਹੋਇਆ।
ਚਲੀ ਵੈਰੀਆਂ ਚਾਲ ਨ ਗਲ਼ ਠਹਿਰੀ,
ਜਾਏ ਵਿਚ ਕਰੈਹਰੀ ਦੇ ਘੋਲ਼ ਹੋਇਆ।
ਚੁਕਾਂ ਲਾ ਕੇ ਉਕਾ ਮੁਕਰਾ ਦਿਤਾ,
ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤਮਾਸ਼ ਬੀਨਾਂ।
ਜੇਹੜਾ ਰੋਕਦਾ ਮੁਕਰ ਨ ਭਲੇ ਲੋਕਾ,
ਕੋਈ ਯਾਰ ਮਿਲਿਆ ਉਹਨੂੰ ਖਾਸ਼ਕੀ ਨਾਂ।
ਝੂਠਾ ਬਿਨਾ ਅਗੂਠਿਉਂ ਹੋ ਮੁੜਿਆ,
ਲਹਿਣੇ ਦਾਰ ਜਿਸਨੇ ਬਿਸਵਾਸ ਕੀਨਾਂ।
ਮੰਦੀ ਗਤਿ ਦਸਾ ਸੰਧੀ ਹੋਈ ਦੋਨਾਂ,
ਗੁਣਾਂ ਰਿਹਾ ਨ ਤੋਰਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੀਨਾਂ।
ਗਿਆ ਗੁਰਾਂ ਡੇਰੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀਤਾ,
ਨਿਖਰ ਗੌਲਿਉ ਚਿਤ ਨਿਰੋਲ ਹੋਇਆ।
ਗੁਰ ਮਤ ਵੱਸੀ ਮਨ ਮਤ ਨਸੀ,
ਦਸੀ ਜਿਦ ਕਾਰਾ ਸਾਰਾ ਘੋਲ ਹੋਇਆ।
ਗੁਰਾਂ ਕਿਹਾ ਲਹਿਣਾਂ ਲੈ ਕੇ ਨ ਦੇਣਾਂ,
ਸਿਖਾ ਕੰਮ ਮੰਦਾ ਚੋਰੀ ਧਾੜਿਉਂ ਇਹ।
ਧੀ ਭੈਣ ਦੇ ਕੇ ਦਰਬ ਲੈਣ ਵਾਲੇ,
ਨਾਲੋਂ ਕਰਮ ਗੰਦਾ ਮਾੜਾ ਮਾੜਿਉਂ ਇਹ।
ਚੂਹੜਾ ਕੂੜ ਹੈ ਬੋਲ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਣਾਂ,

ਅਉਖਾ ਬਚੇ ਜੀਅ ਈਰਖਾ ਸਾੜਿਉਂ ਇਹ।
ਜਿਦੂ ਧੜ੍ਹੇ ਚੜਿਆ ਘਾਟੇ ਬੜੇ ਖਾਂਦਾ,
ਜਾਂਦਾ ਰਹੇ ਵਾਜਾਂ ਧਰਮ ਘਾੜਿਉਂ ਇਹ।
ਸਣੇ ਖਰਚ ਖੇਚਲ ਜਾਹ ਦੇਹ ਗਿਣ ਲਹਿਣਾਂ,
ਤੇ ਬਖਸ਼ਾ ਕਬੋਲ ਜੋ ਡੋਲ ਹੋਇਆ।
ਕਾਲਾ ਮੂੰਹ ਕਰ ਹਾਕਮ ਦੇ ਸਚ ਕਹੁ ਜਿਉਂ,
ਮਨ ਮਤ ਗੁਰ ਮਤ ਦਾ ਘੋਲ ਹੋਇਆ।
ਆ ਪਿੰਡ ਗਿਣ ਦੇ ਬਖਸ਼ਾ ਹੱਥੀਂ,
ਕਾਲਾ ਮੂੰਹ ਮਜਨੂੰ ਵਾਂਗੂੰ ਕਰ ਲਿਉ ਸੂ।
ਗੁਰੂ ਯਾਰ ਦੇ ਅਮਰ ਪਿਆਰ ਖਾਤ੍ਰ,
ਲੋਕ ਚਾਤ੍ਰੀ ਦਾ ਧਕਾ ਜਰ ਲਿਉ ਸੂ।
ਕੋਈ ਕਹੇ ਨ ਬਖਸ਼ ਦੀ ਰਹੀ ਬਾਕੀ,
ਆਪੀ ਮੰਨ ਭਰ ਕੇ ਜਿੰਦੇ ਮਰ ਲਿਉ ਸੂ।
ਕੋਈ ਕਹੇ ਸਜਾ ਬਜਾ ਸਾਰੀ,
ਗੁਰ ਅਮਰ ਜੈਸਾ ਸਿਰ ਧਰ ਲਿਉ ਸੂ।
ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਹਾਕਮ ਕੈਸਾ ਹਾਲ ਕੀਤਾ,
ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਅਡੋਲ ਹੋਇਆ।
(ਕੈਂਦਾਂ) ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘਜੀ ਕੀਤਾ ਉਜਲਾ ਇਹ,
ਕਾਲਾ ਕੂੜ ਦੀ ਕੜੀ ਸੀ ਘੋਲ ਹੋਇਆ।
ਵੇਖ ਸੁਣ ਅਚਰਜ ਹੋ ਸਣੇ ਹਾਕਮ,
ਕਰੀ ਬੋਲ ਸੋਭਾ ਜੇਹੜਾ ਕੋਲ ਹੋਇਆ।
ਰਖੀ ਲਿਖ ਅੰਗਰੇਜ ਰਪੋਟ ਜੇੜੀ,
ਪੂਰਾ ਵੇਖਿਆ ਅੱਜ ਉਹ ਤੋਲ ਹੋਇਆ।

ਕਦੇ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ ਸਿਖ ਕੂਕਾ,
ਮੰਨੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਡੋਲ ਹੋਇਆ।
ਕੀਤਾ ਮੰਨ ਫਾਹੇ ਪਾਏ ਗਲੀਂ ਸਾਕਾ,
ਅਮੀਂ ਸਰ ਲਈ ਗਊਆਂ ਅਮੋਲ ਹੋਇਆ।
ਖੜੇ ਕੋਟਲੇ ਚਲਦੀ ਤੋਪ ਅਗੇ,
ਸਾਕਾ ਬੜਾ ਨਿਧੜਕ ਨਿਰੋਲ ਹੋਇਆ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਐਸੇ ਧੰਨ ਸਿਖ ਜਿੰਨਾਂ,
ਬਚਨ ਮੰਨਣਾਂ ਸਹਿਜ ਕਲੋਲ ਹੋਇਆ।
ਸਾਧੂ ਇਹ ਚੁਗਾਵੇਂ ਦਾ ਚੁਪ ਭਾਵੇਂ,
ਤਾਂਵੀ ਜੱਸ ਵਾਂਗੂ ਵੱਜੇ ਢੋਲ ਹੋਇਆ।
(ਵਹਿਮੀ) ਲਿਖਿਆ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਪਿਖਿਆ,
ਗੁਰ ਸਿਖਿਆ ਸਮੇਂ ਦਾ ਘੋਲ ਹੋਇਆ।

ਸਿਖਨ ਕੋ ਇਮ ਹੀ ਬਨ ਆਵੇ।
ਜਿਸ ਤੇ ਗੁਰ ਮਹਿਆਂ ਅਧਕਾਵੇ।
ਜਾਂਕੇ ਕੀਏ ਹੀਨਤਾ ਹੋਈ।
ਤਾਂ ਤੇ ਕਰੇ ਨਹੀਂ ਸਿਖ ਜੋਈ।

ਧੰਨਮਾਈ

ਹਰ ਭਜਨ ਹਰੀ ਭਜਨ ਕਰੇ ਹਰ ਦਮ,
ਇੰਜਨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਾਰ ਕਰਦਾ।
ਲਗਾ ਪਤਾ ਨ ਪਟੋ ਅਜਿਹਾ ਵਲਿਆ,
ਤੂੰਬੇ ਕਰ ਸੀਰ ਦੇ ਪਾਰ ਕਰਦਾ।
ਗੁਰ ਪੁਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਹੋਈ,
ਸੁਨਣ ਹਾਰ ਸਭ ਹੀ ਹਾਹਾ ਕਾਰ ਕਰਦਾ।
ਸੁਣ ਦੌੜ ਆਈ ਲਾਭ ਕੌਰ ਮਾਈ,
ਰਿਦਾ ਜਿਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ।
ਟੋਟੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਲੋਥੜੇ ਚੁਗ ਪੋਟੀਂ,
ਝੋਲੀ ਭਰ ਬੈਠੀ ਭਾਣਾਂ ਮੰਨ ਮਾਈ।
ਹਾਕਮ ਲਿਖਣਆਇਆ ਵੇਖਣ ਹਾਰਆਖਣ,
ਗੁਰੂ ਸਿਦਕ ਇਸਦਾ ਧੰਨ ਧੰਨ ਮਾਈ।
ਪੁਤ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਪਤੀ ਰੋਣ ਲਗਾ,
ਕਹਿੰਦੀ ਵਾਹ ਜੀ ਇਹ ਕੀ ਕਰਨ ਲਗੇ।
ਰਹੇ ਵਾਂਗ ਨਿਗੁਰਿਆਂ ਬੇ ਸੁਰੇ ਹੀ ਜੇ,
ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸਰਨ ਲਗੇ।
ਚਾਂਈਂ ਚੜਨ ਨਾਹੀਂ ਕਰਨ ਰਸਮ ਮਾੜੀ,
ਲਾੜੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸੂਰਮੇ ਵਰਨ ਲਗੇ।
ਫਿਰ ਜਾਂਵੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਨ ਭਾਂਜ ਕੇੜੀ,
ਜੇਹੜੇ ਲੈਣ ਕੁਝ ਨ ਹਥੋਂ ਧਰਨ ਲਗੇ।
ਸਣੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਣੀ ਬੇਅੰਤ ਮਹਿਮਾਂ,
ਗਹਿਮਾਂ ਗਹਿਮ ਸੰਗਤ ਪਰਾ ਬੰਨ ਆਈ।

ਪੜੇ ਸਬਦ ਲੀਏ ਲੜ ਆਪ ਲਾਏ,
ਆਏ ਸਫਲ ਸੇ ਜਨਦੀ ਧੰਨ ਮਾਈ।
ਕਰ ਕੀਰਤਨ ਭਜਨ ਹਰਿ ਭਜਨ ਲੇਖੇ,
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਅੰਤਮ ਮਿਸਕਾਰ ਕੀਤਾ।
ਲਾਭ ਕੌਰ ਆਖੇ ਅਤੀ ਲਾਭ ਪਾਇਆ,
ਕੌਰ ਗੁਰੂ ਕਾਰੇ ਤਨ ਵਾਰ ਕੀਤਾ।
ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਮਾਈ ਯਾਦ ਆਈ,
ਜਿਸ ਜਿਸ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਿਹਾਰ ਕੀਤਾ।
ਸਦਾ ਈਦ ਦੇ ਚੰਦ ਸ਼ਹੀਦ ਪੁਤਰ,
ਮਾਵਾਂ ਅਮਰ ਨਾਵਾਂ ਧਰਮ ਕਾਰ ਕੀਤਾ।
ਪਿਛੇ ਢਾਈ ਗਿਣੀਆਂ ਹੁਣ ਤਿੰਨ* ਮਾਵਾਂ,
ਪੁਤ ਦਾਹ ਲਈ ਢਾਹ ਕੇ ਛੰਨ ਲਿਆਈ।
ਕੀਤਾ ਮਰਨ ਉਪਦੇਸ ਮਦਾਨ ਪੁਤਾਂ,
ਤਰਨ ਸਿੰਘ ਤੀਜੀ ਇਹ ਹੈ ਧੰਨ ਮਾਈ।
ਲਾਇਲਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਹੈ ਘਣੀਏ ਕੇ ਪਿੰਡ ਭਾਈ।
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਸਾਕਾ ਹੋਇਆ ਲਾਭ ਕੌਰ ਧੰਨ ਮਾਈ।

---

*ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬੁਚੜਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪ ਆ ਮੰਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਈ (ਕੇਸਰ ਕੌਰ) ਪੁਤ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਲਈ ਕੋਠਾ ਢਾਹ ਕੇ ਸਬਦਪੜਦੀ ਆਪਣੀ ਕੁਖ ਸਫਲੀ ਹੋਈ ਸਮਝ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੁਰ ਨਿੰਦਾ ਸੁਣ ਡੁਸਕਦੇ ਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਦਿਤੀ ਸੀ ਮਾਈ ਖੇਮ ਕੌਰ ਰੜ) ਮਰਨ ਦੀ ਬਿਧਿ ਬਣਾ ਲੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕਾਵਨ ਦੀ ਦਾੜੀ ਖਿਚੀ ਸੀ। ਇਹ ਲਾਭ ਕੌਰ ਆਪ ਅਡੋਲ ਰਹੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਭੀ ਰੋਣੋ ਰੋਕਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜੋੜੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਲਾਭ ਕੌਰ ਜੀ ਹੁਣ ਨਕੌੜੇ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਨੇੜੇ ਹਨ।

ਪਰੀਖਿਆ ਤੇ ਯਾਦ ਰਹੇਗੀ

ਸ੍ਰ: ਆਤਮਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਦੀ ਸੁਰਤ ਕਰ ਲਿਖੀ
ਸੰਨ ਚੌਦਾਂ ਚਿ ਲੰਡਨ ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਦਾ,
ਛਿੜਿਆ ਜੰਗ ਤਾਂ ਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਆਈ।
ਯਾਰ ਸੋ ਜੋ ਬਿਪਤ ਵਿਚ ਸਾਥ ਕਟੇ;
ਹੱਟੇ ਪਿਛਾਂ ਨ ਭੀੜ ਵੰਗਾਰ ਆਈ।
ਪੂਰੀ ਰਖ ਪਲਟਨ ਤਨਖਾਹ ਬਰਦੀ,
ਰਾਸਨ ਸਣੇ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਆਈ।
ਚਿਠੀ ਭੇਜ ਲੰਡਨ ਸਦ ਕਰ ਭੇਟਾ,
ਦਿਤਾ ਆਖ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਹਥਿਆਰ ਆਈ।
ਦੇਵੋ ਹੁਕਮ ਸੋ ਭੀ ਕਰ ਤਿਆਰ ਦੇਸਾਂ,
ਜਿਚਰ ਜੰਗ ਰਹੇ ਮੇਰੀ ਅਮਦਾਦ ਰਹੇਗੀ।
ਹੋਈ ਹਾਰ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਨਿਭਾ ਮਰਸਾਂ,
ਹੋਈ ਜਿਤ ਤਾਂ ਹਿਤ ਦੀ ਯਾਦ ਰਹੇਗੀ।
ਦਿਤਾ ਲਿਖ ਗਵਰਨਰ ਦੋਸਤੰਮਾਂ,
ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੱਜਨ ਬਨੀਂ ਦਾ ਏ।
ਕੀ ਹਥਿਆਰ ਸਾਮਾਨ ਮਨਜੂਰ ਸਾਰਾ,
ਜੋ ਜਰੂਰ ਵਰਤੀਨ ਲਈ ਗਨੀਂ ਦਾ ਏ।
ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਵਿਚ ਖੁਲਿਆ ਕਾਰਖਾਨਾਂ,
ਲੰਡਨ ਜਿਹਾ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਧਨੀਂ ਦਾ ਏ।
ਲਾਣਾਂ ਧਨ ਨਭਾਵਣਾਂ ਮਨ ਲਾ ਕੇ,
ਪਿਆਰ ਕੰਮ ਨਾਹੀਂ ਜਨੀਂ ਖਨੀਂ ਦਾ ਏ।

ਹੋਈ ਜਿਤ ਜਾਰਜ ਦਿਤਾ ਲਿਖ ਜਦ ਤਕ,
ਸਾਡਾ ਰਾਜ ਤੇ ਤੇਰੀ ਉਲਾਦ ਰਹੇਗੀ।
ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰ: ਸਾਹਿਬ,
ਸਾਡੀ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਕੀਤੀ ਦੀ ਯਾਦ ਰਹੇਗੀ।
ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਸ੍ਰ: ਘਰ ਜੰਮ ਪਲਿਆ,
ਨਾਮ ਆਤਮਾਂ ਸਿੰਘ ਸੁਰੱਜ ਸੋਹਣਾਂ।
ਸਰੂ ਕਦ ਸੂਹਾ ਗੋਰਾ ਰੰਗ ਹਦੋਂ,
ਵਧ ਹਥ ਦਾ ਸਖੀ ਸੁਚੱਜ ਸੋਹਣਾਂ।
ਸਜ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ,
ਰੰਗਤ ਨਾਮ ਖੁਮਾਰੀ ਚਿ ਸੱਜ ਸੋਹਣਾਂ।
ਚਾਰੇ ਇਲਮ ਜਾਣੂੰ ਗੁਰੂ ਬਾਰਵੇਂ ਦਾ,
ਭੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਸੁਗੱਜ ਸੋਹਣਾਂ।
ਇਕ ਦਿਨ ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਜਿਦ ਚਾਈ,
ਦਸਮ ਬਾਦ ਗੁਰੂ ਦੇਹੀ ਧਾਰ ਹੈਨਾਂ।
ਸਦਾ ਪੀੜੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜੋ ਦਸਨਾ ਏਂ,
ਦਿਸੇ ਦਸਮ ਜਹੀ ਸਕਤ ਅਵਤਾਰ ਹੈਨਾਂ।
ਹੱਸ ਕਿਹਾ ਸ੍ਰਦਾਰ ਨੇ ਏੱਸ ਭਾਬੀ,
ਚਾਬੀ ਨਿਤ ਇਹ ਭਲੀ ਹੈ ਬਹਿਸ ਦੀ ਨਾਂ।
ਜਿਦੇ ਚੜ ਨ ਰਿਦੇ ਨੂੰ ਰੋੜ ਕਰੀਏ,
ਹਰੀਏ ਵੜ ਰੌਲੇ ਘੜੀ ਰਹਿਸ ਦੀ ਨਾਂ।
ਨਿਆਂ ਰਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਤੇ ਪਾਂ ਜੀ ਕੂੰ,
ਰਹਿੰਦੀ ਥਾਂ ਹੈ ਬਿੰਦ ਗੁੰਜਾਹਿਸ ਦੀ ਨਾਂ।
ਪਾਈਏ ਤੇਲ ਤਾ ਹਥ ਨ ਸੜੇ ਸਚਾ,

ਰਗੜ ਸਵੇ ਇਹ ਝਗੜ ਖਰਗਹਿਸ ਦੀ ਨਾਂ।
ਉਸ ਕਿਹਾ ਚੰਗਾ ਇਸ ਰਾਮ ਰੰਗੇ,
ਮੰਗੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਕਰੀ ਅਵਾਰ ਹੈਨਾਂ।
ਤੇਲ ਤਃ ਬੁਲਾਇਆ ਹਥ ਪਾਈਏ,
ਲਈਏ ਪਰਖ ਗੁਰ ਸਦਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈਨਾਂ।
ਤੇਲ ਤਪਦਾ ਵਖ ਕੇ ਝੱਕ ਬੋਲੀ,
ਘੋਲੀ ਹੱਥ ਪਾ ਪਹਿਲੋਂ ਸੂਦਾਰ ਸੰਤਾ।
ਪਤੀ ਸਾਬ ਤਾਂ ਸੜਨ ਮਨਜੂਰ ਸਾਨੂੰ,
ਕਾਂਨੂੰ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਸੜਾਂ ਨਾਰ ਸੰਤਾ।
ਤੈਨੂੰ ਵੇਖ ਵੈਹਦਾ ਜਿਦ ਭੁਗਤ ਲਾਂਗੀ,
ਸਾਂਗੀ ਸਦਾ ਗੁਰ ਪਰਖ ਅਵਤਾਰ ਸੰਤਾ।
ਹੋ ਸੂਦਾਰ ਪਾਇਆ ਪਿਆਰ ਨਾਰ ਸੰਤਾਂ,
ਮੈ ਤਾਂ ਕਹਾਂ ਤੈਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਸੰਤਾ।
ਸੁਣੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸੁਧੰਨਵਾਂ ਸਨ,
ਨ ਸਨ ਸੜੇ ਤੂੰ ਸੰਤ ਕਹਾਵਨਾਂ ਏਂ।
ਹੋਵੇ ਹਾਮ ਰਖੇ ਓਵੇਂ ਪੈਜ ਆਪੇ,
ਜਾਪੇ ਝਕਨਾਂ ਏਂ ਹਥ ਨ ਪਾਵਨਾਂ ਏਂ।
ਸੰਤਾਂ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪੈਜ ਸੁਣਦੇ,
ਗੁਣ ਦੇ ਗਾਹਕ ਨ ਸਹਿਜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ।
ਧੰਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬੋਲ ਚਾ ਹਥ ਪਾਇਆ,
ਆਇਆ ਰਾਮ ਬਲਦਾ ਠੰਡਾ ਠਾਰ ਕੀਤਾ।
ਵੇਖ ਭਾਬੀ ਸ਼ਤਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਲੋਂ,
ਬੋਲ ਖਿਚ ਬੀਣੀਂ ਹਥ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ।

ਕੈਂਡਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਧੰਨ ਤੂੰ ਧੰਨ ਸਿਦਕੀ,
ਇਕੀ ਕੁਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਾ ਬਲਿਹਾਰ ਕੀਤਾ।
ਰਹੀ ਪੈਜ ਤੇਰੀ ਮੇਰੀ ਬਣੀਂ ਸ਼ਰਧਾ,
ਮਰਦਾਂ ਐਸਿਆਂ ਦਾ ਸਫਲ ਆਂਵਨਾਂ ਏ।
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਧੰਨ ਤੇਰੇ,
ਮੇਰੇ ਜਿਹਾਂ ਪਤਿਤਾਂ ਕੀਤਾ ਪਾਂਵਨਾਂ ਏ।
ਵੇਖ ਸਾਧੂਆਂ ਕੌਤਕਾ ਇਹ ਤੁਕ ਬੋਲੀ,
ਪੈਜ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਸਦਾ ਰਾਮ ਰਖੇ।
ਜੜ ਸਿਖ ਦੇ ਸਿਦਕ ਦੀ ਵਧੇ ਉਨੀਂ,
ਜਿੰਨਾਂ ਗੁਰੂ ਬਹੁੜੇ ਲਜਾ ਸਾਮ ਰਖੇ।
ਟੋਰੀ ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਚਿਰ ਆਮ ਰਖੇ,
ਸੰਗ ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਸੁਬਾ ਸ਼ਾਮ ਰਖੇ।
ਸਭ ਮਜਬਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਇਕ ਅੱਖੇ,
ਅਦਬ ਓਸ ਦਾ ਮਜਬ ਤਮਾਮ ਰਖੇ।
ਕਰ ਕੱਠ ਪੰਥਾਂ ਸੰਥਾ ਪਰੇਮ ਦਿਤੀ,
ਚਿਤੀਂ ਤਰਕ ਨ ਬਿਰਤ ਬਿਬਾਦ ਰਹੇਗੀ।
ਸਭਨਾਂ ਜਗਾ ਦਿਤੀ ਸਾਹਿਬ ਯਾਦ ਖਾਤ੍ਰ,
ਜਿਹਰ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਮਿਠੀ ਯਾਦ ਰਹੇਗੀ।
ਹੋਲਾ ਅਨਮੋਲਾ ਖੁਲਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ,
ਡੁਲਾ ਆਂਵਦਾ ਜੋ ਆਸਾਂ ਪਾਂਵਦਾ ਸੀ।
ਸੁਚਾ ਰਿਦਾ ਜਿਸਦਾ ਉਚਾ ਦਿਸਦਾ ਸੋ,
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਕਹਾਂਵਦਾ ਸੀ।
ਹਰ ਕੰਮ ਪੰਥਕ ਅਗੇ ਲਗ ਕਰਦਾ,

ਸਭਾ ਸੋਭ ਦੀ ਬੋਲ ਅਲਾਂਵਦਾ ਸੀ।
ਵੀਰਾਂ ਜਿਹਾ ਵਜੀਰਾਂ ਚਿ ਇਕ ਜਿਥੇ,
ਦਿਲ ਖੋਹਲਜਵਾਹਰ ਸੁਨਾਂਵਦਾ ਸੀ।
ਨੰਦ ਰਾਇ ਬਹਾਦ੍ਰ ਹਰਿ ਆਤਮਾਂ ਦੀ,
ਖੁਸ਼ਬੋ ਤਾਜੀ ਬਾ ਸੁਆਦ ਰਹੇਗੀ।
ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਬੀਤਿਆਂ ਦਮਾਂ ਪਿਛੋਂ,
ਵਹਿਮੀ ਸਮੇਂ ਲ਼ਮੇਂ ਤੀਕਰ ਯਾਦ ਰਹੇਗੀ।

ਗੁਰੂ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਜਿਥੋਂ ਹੋਕੇ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆਂ ਤੇਲਿਖਿਆ ਹੈ ਓਥੇ ਹੋਕੇ ਆਪ ਸਮਝ ਸਕੋਗੇ

ਗੁਰੂ ਯਾਰਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰ ਤੋਂ
ਸਬਦ ਸਕਤ ਗੁਰਆਈ ਦੀ ਦਾਤ ਪਾਕੇ।
ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਭਜਨ ਸਤਸੰਗ ਕਰਦੇ,
ਭਰਦੇ ਝੋਲੀਆਂ ਮਿਹਰ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਪਾਕੇ।
ਤੇਹੋ ਨਾਮ ਜਿਓਂ ਬਾਲਕਾਕਾਮ ਨਿਰਮਲ,
ਪਾਲਕ ਪ੍ਰੇਮ ਗਾਜੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਪਾਕੇ।
ਭਗਤਿ ਗਿਆਨ ਜੀਅ ਦਾਨ ਦੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ,
ਹੁੰਦੀ ਜਿਵੇਂ ਪੁਤਾਂ ਮੁਖ ਮਾਤ ਪਾਕੇ।

ਹਜਰੋ ਵਿਚ ਹਜੂਰ ਦਾ ਜੱਸ ਚਰਚਾ,
ਪਰਚਾ ਨਾਮਬਾਣੀ ਸੁਬਾ ਸ਼ਾਮ ਰੈਂਦਾ।
ਧਰਮ ਅਰਥ ਪੂਰਨ ਪਰਮ ਕਰਮ ਹੁੰਦਾ,
ਗੁਰੂ ਗਿਆਵੇਂ ਦੀ ਜੇਹੜਾ*ਸਾਮ ਲੈਂਦਾ।
ਇਕ ਅੰਧਲਾ ਕੰਗਲਾ ਪੇਟ ਭੁਖਾ,
ਬਸਤ੍ਰ ਮੰਗਦਾ ਰੁਤ ਸਿਆਲ ਦੀ ਸੀ।
ਦਰਦਰ ਖੜ ਫੜ ਕੰਨੀਆਂ ਕਰੇ ਮਿਨਤਾਂ,
ਸੁਣਦਾ ਅਰਜ ਨ ਕੋਈ ਕੰਗਾਲ ਦੀ ਸੀ।
ਆਯਾ ਰਹਿਮ ਮਹਿਰਮ ਕਿਸੇ ਮਤ ਦਿਤੀ,
ਲਿਤੀ ਸਾਰ ਉਸ ਉਹਦੇ ਸੁਆਲ ਦੀ ਸੀ।
ਦਰਦਰ ਭਟਕਦਾ ਕਿਉਂ ਉਰੇ ਅਟਕਦਾ ਕਿਉਂ,
ਪਾਈ ਦਸ ਉਸ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਦੀ ਸੀ।
ਕਥਾ ਕਰ ਬਗੀਚੀ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹੇ ਨੇ,
ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਵਾਰ ਤੂੰ ਕਾਮਲੈਂਦਾ।
ਕੀ ਲੋਈ ਦੀ ਲੋੜ ਕੋਈ ਥੋੜ ਨ ਰਹੇ,
ਗੁਰੂ ਗਿਆਰਵੇਂ ਦੀ ਜੇੜ੍ਹਾ ਸਾਮ ਲੈਂਦਾ।
ਉਹ ਪੁਛਦਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਝੱਟ ਓਥੇ,
ਜਿਥੇ ਕਥਾ ਕਰ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਰਹੇ ਸਨ।
ਸਿਖ ਸਤ ਬਚਨੀ ਚੁਗਨ ਵਤ ਹੰਸਾਂ,
ਮੋਤੀ ਮਾਨਸਰ ਮੁਖੋਂ ਉਛਾਲ ਰਹੇ ਸਨ।
ਜੁਗਤ ਭੁਗਤ ਦਾ ਖੋਹਲ ਭੰਡਾਰ ਦਾਤੇ,
ਸੂਮਾਂ ਨਿਰਧਨਾਂ ਦੇ ਕੱਟ ਕਾਲ ਰਹੇ ਸਨ।

---

*ਆਸਰਾ

ਸਮਾਂ ਸਮਝਕੇ ਸੁਫਲ ਓਸ ਅਰਜ ਕੀਤੀ,
ਜਿੰਨੂੰ ਗਰਜ ਦੇ ਆ ਉਬਾਲ ਰਹੇ ਸਨ।
ਦੁਖ ਦਸਿਆ ਬੁਢੇ ਭੀ ਢਿਡ ਭੁਖਾ,
ਲੋੜ ਲੋਈਦੀ ਹੈ ਪਾਲਾ ਆਮ ਪੈਂਦਾ।
ਸੁਣ ਆਇਆਂ ਤਨ ਮਨ ਦੇ ਦੁਖ ਮਿਟਦੇ,
ਗੁਰੂ ਗਿਆਰਵੇਂ ਦੀ ਜੋੜ੍ਹਾ ਸਾਮ ਲੈਂਦਾ।
ਭੇਜ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੂੰ ਬਚਨ ਕੀਤਾ,
ਦਾਨ ਸਿਰਾਂ ਦਾਨਾਂ ਪਕੇ ਅੰਨਦਾ ਏ।
ਸਰਬ ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਫਲ ਧਰਮ ਮਾਰਗ,
ਦੁਖੀ ਇਕ ਦੇ ਕਰਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦਾ ਏ।
ਸੇਵਕ ਧਰਮ ਦੇ ਲਭ ਲੈ ਗੁਣ ਸਭੇ,
ਜੇਕੋਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਗਿਆ ਮੰਨਦਾ ਏ।
ਵਰਖਾ ਕਾਲ ਨ ਰੁੜੇ ਵਰਿਹਾਲ ਉਹਦੀ,
ਖਿਆਲ ਰਖਦਾ ਜੋ ਵਟਾਂ ਬੰਨਦਾ ਏ।
ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੁਣ ਕੇ ਬਚਨ ਜੋਗ ਸੰਤਾਂ,
ਲੋਈ ਕੀਮਤੀ ਮਾਂਗਤ ਨੂੰ ਲਾਹ ਦੇਂਦਾ।
ਆਇਆ ਭੋਜਨਪਾਇਆ ਭੁਖੇਮਨ ਭਰਕੇ,
ਹੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਖਾਹ ਮਖਾਹ* ਦੇਂਦਾ।
ਅੰਨ ਦਾਤਿਆ ਸਦਾ ਪਰਸੰਨ ਰਹੇਂ ਤੂੰ,
ਨੰਗੇ ਕਪੜਾ ਦੇਂਦਿਆਂ ਦਾਨ ਤੇਰਾ।

---

*(ਕੇਂਦਾ) ਅੰਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਸਦਾ ਸੁਖੀ। ਅੰਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਤਰੈ ਭਵਨ ਮੇਂ ਮੁਖੀ। ਅੰਨ ਕੇ ਦਾਤੇ ਕੇ ਸਦਾ ਸੁਧ ਕਾਜ। ਅੰਨ ਕੇ ਦਾਤੇ ਦੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਲਾਜ।

ਵਧੇ ਫੁਲੇ ਸਦ ਬੀਜਿਆ ਹਰਾ ਹੋਵੇ,
ਇਕ ਤੋਂ ਕਰੇ ਅਨੇਕ ਭਗਵਾਨ ਤੇਰਾ।
ਸੁਣਇਹ ਸੰਤਸਿੰਘ ਖਿਚ ਲਈ ਲੋਈ ਵਾਪਸ,
ਬੋਲ ਪੁਜਦਾ ਨਹੀਂ ਸੌਦਾ ਜਾਨ ਤੇਰਾ।

ਸਜਨ ਤੇਰੇ ਜਹੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਦੀ,
ਨਹੀਂ ਲੋੜ ਹੈ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਤੇਰਾ।
ਸਚ ਆਖਦੇ ਨੇ ਮੂਰਖ ਮਿਤ ਮੰਦਾ,
ਕਰ ਲਾਹ ਕੇ ਥਾਂ ਵਿਨਾਹ ਦੇਂਦਾ।

ਸੁਣ ਮੈਂ ਡਰ ਗਿਆਂ ਤੂੰ ਜੋ ਕਰ ਰਿਹਾ ਏਂ,
ਪਿਆ ਵਰ ਜੋ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਦੇਂਦਾ।
ਬੁਢਾ ਦੁਖੀ ਹੋ ਆਖਦਾ ਵਜਾ ਕੀ ਇਹ,
ਦਾਨ ਦੇ ਪਰਤਾਨ ਤਾਂ ਧਰਮ ਨਾਹੀਂ।
ਸੰਤ ਕਹੇ ਕੀਤੇ ਜਿਦ੍ਹੇ ਬਿਆਜ ਵਧਦਾ,
ਨਿਤ ਮੂਲ ਘਟਦਾ ਖਟੀ ਕਰਮ ਨਾਹੀਂ।
ਵਧੀ ਦਾਨ ਦਾਤਾ ਅਤੀ ਠੰਡ ਪੈਂਦੀ,
ਮੈਂਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕਪੜਾ ਗਰਮ ਨਾਹੀਂ।

(ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕਿਹਾ)ਐਸਾ ਧਰਮਕੋਈ ਕਰੇਨਪਰੇਦੋਜਕ
ਰਹਿਣ ਦਿਤਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਭਰਮ ਨਾਹੀਂ।
ਕੀਤੇ ਵਚਨ ਵਾਪਸ ਲਵੇਂ ਕਵੇਂ ਲੀਤੀ,
ਲੋਈ ਆਪਣੀ ਮੈਂਧਰੀ ਧੁਰਾਂ ਦੀ ਏ।
ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਈ ਸੂਝ ਬੜੀ ਬੁਢੇ,
ਹੋਈ ਮਿਹਰ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਏ।

ਗਲ ਟੋਲੇ ਦੀ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ,
ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਦਕੇ ਆਖਿਆ ਦੋਹਾਂ ਤਾਈਂ।
ਹੈ ਪਾ ਝਗੜਾ ਬਿਖੜੇ ਰਾਹ ਦੇਂਦਾ,
ਘੜੀ ਭੁਲ ਦੀ ਭਟਕ ਸੈ ਕੋਹਾਂ ਤਾਈਂ।
ਸੁਣ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਕਿਹੋ ਨੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ,
ਦੇ ਕਿਉਂ ਇਤਨੀਆਂ ਕਢੇ ਵਜੋਹਾਂ ਤਾਈਂ।
ਕੀਤੀ ਅਰਜ ਉਸ ਗਿਰਨ ਤੋਂ ਸਿਖ ਬਚਦਾ,
ਉਚੇ ਬਚਨਾਂ ਦੀ ਲੈ ਕੇ ਢੋਹਾਂ ਤਾਈਂ।
ਜਿਸ ਦੀ ਵਸਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸੇ ਹਥ ਆਵੇ,
ਭਟਕ ਆਸ ਐਸੇ ਵਰਾਂ ਵੁਰਾਂਦੀ ਏ।
ਭੁਗਤਨ ਵਰ ਲਈਭਵਾਂ ਕਈਜਨਮ ਕਿਉਂਮੈਂ,
ਅਚਲ ਮਤ ਜਦ ਆਪ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਏ।

(ਗੁਰੂ ਜੀ)

ਪੁਰਸ਼ਾ ਵਰ ਤੇਰੇ ਚੰਗੇ ਹੈਨ ਪਰ ਇਹ,
ਜਮ ਧਾਮ ਜਨਮਾਂ ਚਿ ਭਵਾਨ ਵਾਲੇ।
ਲੰਮੇ ਫੇਰ ਨਿਕੰਮੇ ਨ ਫੇਰ ਫੇੜਨ,
ਹੋਸ਼ ਵੰਦ ਜੋ ਪੰਧ ਮੁਕਾਨ ਵਾਲੇ।
ਨਾਸਵੰਤ ਅਸਬਾਨ ਕਿਉਂ ਕੈਦ ਮੰਨਣ,
ਨਿਰ ਆਸ ਜੋ ਪਦ ਨਿਰਬਾਨ ਵਾਲੇ।
ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਸੋ ਹੋਰ ਨ ਲਾਣ ਬਾਜੀ,
ਰਾਜੀ ਰਜਾ ਚਿ ਰਹੇ ਰੀਝਾਨ ਵਾਲੇ।
ਸੁਣ ਮੰਨ ਮਾਂਗਤ ਲੈ ਵਰ ਵਾਪਸ,
ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਲੋਈ ਉਸਦੇ ਹਥ ਦਿਤੀ।

ਗੁਰਾਂ ਕਿਹਾ ਨਿਭੇ ਜੋੜੀ ਸਾਹਿਬ ਤੈਨੂੰ,
ਨਿਗਾਹ ਸਹਿਜ ਇਹ ਸਾਂਤ ਸਮਰੱਥ ਦਿਤੀ।
ਮਾਨ ਮਾਇਆ ਦੀ ਬਾਨ ਪੈ ਜਾਏ ਅਟਕਨ;
ਡਿਠੇ ਜੜ ਚੈਤੰਨ ਨੂੰ ਤਜਨ ਵਾਲੇ।
ਰੁਝੇ ਰਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਵੇਖੇ,
ਜਪ ਤਪ ਸਕਤੀ ਸਤ ਭਜਨ ਵਾਲੇ।
ਪਰੀਆਂ ਭੋਗ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ,
ਮਨ ਇਛ ਦਾਨੀ ਮਹਾਂ ਸਜਨ ਵਾਲੇ।
ਓਰੇ ਗੁਰ ਪੁਰੋਂ ਸੁਰ ਨਰਦੇਵ ਅਟਕੇ,
ਬਾਨੀ ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਥਾਂ ਦਮ ਗਜਨ ਵਾਲੇ।
ਵਹਿਮੀ ਸੱਤ ਹੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਬਾਣੀ,
ਲਿਖ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੱਥ ਦਿਤੀ।
ਗੁਰ ਸਿਖਾਂ ਚਿ ਸਹਿਜ ਸਮਾਈ ਵਡੀ,
ਹਉਮੈਂ ਰਹਿਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਮਰੱਥ ਦਿਤੀ।

ਗੁਰ ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੁਚਾ।
ਹਉਮੈ ਲਹਿਣਿਉਂ ਦੇਣਿਉਂ ਉਚਾ।
ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਪਿਆਰੇ।
ਗੋੜ ਝੋੜਿਓ ਰਹਿਣ ਨਿਆਰੇ।

ਇਹ ਪ੍ਰੇਮ ਚਾਲ ਹੈ ਸੀ

ਅਜ ਕਲ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ਕ ਜਹੀ ਹੋਈ ਸਿਖੀ,
ਓਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰੇਮ ਚਾਲ ਹੈ ਸੀ।
ਸਿਖ ਸਿਖ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਕਰਨ ਟੁਰਿਆ,
ਉਹਦੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਨਗਰ ਨਾਲ ਹੈ ਸੀ।
ਅਗੋਂ ਤੀਸਰੇ ਨੂੰ ਰਲ ਮਿਲਨ ਟੁਰਦੇ,
ਜਾਂਦਾ ਪਿਛੇ ਦਾ ਭੁਲ ਖਿਆਲ ਹੈ ਸੀ।
ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਮਿਲ ਬਿਅੰਤ ਸਾਧੂ,
ਕਰਦੇ ਦੇਸ ਦੇ ਤਾਈਂ ਨਿਹਾਲ ਹੈ ਸੀ।
(ਨਵਾਂ ਪਰੇਮ ਸੀ ਜਦੋਂ) ਇਹ ਚਾਲ ਸੀ ਤਦੋਂ।
(ਵਹਿਮੀ ਭੀ ਕੁਝ ਵੇਖੀ) ਇਹ ਪਰੇਮ ਕਾਰ ਵਸੇਖੀ।

ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਚਿਤ੍ਰ

ਵਲੋਂ—ਸੰਤ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚ: ਵ:

ਮਾਏ ਵੇਖ ਅਜ ਕੈਹਰ ਦਾ ਮੀਂਹ ਲਥਾ,
ਗੜ੍ਹਾ ਵਸਦਾ ਪਿਆ ਗੁਲਜਾਰ ਅੰਦਰ
ਆਣ ਫੰਦਕਾਂ ਬੁਲ ਬੁਲਾਂ ਫਾਹੀਆਂ ਨੇ,
ਸ਼ੋਕ ਪਿਆ ਹੈ ਤਦੇ ਬਹਾਰ ਅੰਦਰ
ਭਾਰਤ ਪੂਤ ਸੋਹਣੇ ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੜੇ ਦੇ,
ਬਣੇ ਹੋਏ ਨੇ ਇਕ ਕਤਾਰ ਅੰਦਰ
ਚੇਹਰੇ ਤੇਜ ਚਮਕੇ ਵਾਂਗੂੰ ਲਾਲ ਸੋਹਣੇ,
ਸੋਹਣੇ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਖੜੀ ਏ ਡਾਰ ਅੰਦਰ
ਗਊ ਗ੍ਰੀਬ ਦਾ ਦੁਖ ਨ ਝੱਲ ਸਕੇ,
ਕੀਤੇ ਸ਼ੋਕ ਨੇ ਆਨ ਲਾਚਾਰ ਅੰਦਰ
ਦੁਖ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵੇਖ ਨ ਝੱਲਿਆ ਏ,
ਤਦੋ ਆਏ ਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਬਜ਼ਾਰ ਅੰਦਰ
ਉਤੇ ਤਲੀ ਦੇ ਸੀਸ ਟਕਾਏ ਜੋੜਾ,
ਹਥੀਂ ਆਪਣੀ ਖੰਡੇ ਦੀ ਧਾਰ ਅੰਦਰ
ਗਲੀ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਉਚਰ ਨ ਲਭਦੀ ਏ,
ਜਿਚਰ ਦੁਨੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਪਿਆਰ ਅੰਦਰ
ਗਲੀ ਓਸੇ ਦੇ ਇਹ ਪੰਧਾਊ ਦਿਸਦੇ,
ਤਦੇ ਆਏ ਨੀ ਸੀਸ ਉਤਾਰ ਅੰਦਰ
ਔਹ ਤਕ ਗੜ੍ਹਾ ਪਿਆ ਵੱਸਦਾ ਹੈ,
ਫਾਇਰ ਤੋਪ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਮਾਰ ਅੰਦਰ

ਤੂੰਬੇ ਇਕ ਦੇ ਤੋਪ ਉਡਾ ਦੇਂਦੀ,
ਦੂਜਾ ਖੜੇ ਆ ਗੋਲੇ ਦੀ ਮਾਰ ਅੰਦਰ।
ਗਮ ਫਿਕਰ ਅੰਦੇਸਾ ਨ ਹਾਏ ਮਰਿਆਂ,
ਦੇਵੋ ਛਡਨ ਆਵੇ ਮੁਖਾਰ ਅੰਦਰ।
ਕਾਹਲਾ ਇਕ ਕੋਲੋਂ ਇਕ ਦਿਸਦਾ ਏ,
ਮਿਲਨ ਮਰਤਬੇ ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਅੰਦਰ।
ਮੇਰੀ ਵੇਰ ਹੈ ਲਾਉ ਨ ਡੇਰ ਛੇਤੀ,
ਕਰਾਂ ਦਰਸ ਜਾ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਅੰਦਰ।
ਫਾਂਸੀ ਤਾਈਂ ਹਾਸੀ ਕਰ ਛਡਦੇ ਨੀ,
ਡਰ ਮੌਤ ਦਾ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰ ਅੰਦਰ।
ਨੀ ਉਹ ਵੇਖ ਇਕ ਅੱਲੜਾ ਬਾਲ ਸੋਹਣਾ,
ਖਾਦਾ ਰੱਜ ਨ ਜਿਸ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ।
(ਕਾਵਨ ਦੀ ਮੇਂਮ) ਮੇਂਮ ਆਖਦੀ ਮਾਰ ਨ ਸਾਹਿਬ ਇਸਨੂੰ,
ਤਰਸ ਕਰ ਕੁਛ ਏਸ ਨਿਦਾਨ ਉਤੇ।
ਫਸਿਆ ਇਹ ਅਨਜਾਨ ਅਨਭੋਲ ਐਵੇਂ,
ਕੁਛ ਡਿਠਾ ਨ ਏਸ ਜਹਾਨ ਉਤੇ।
ਸ਼ਕਲ ਵੇਖ ਇਸਦੀ ਅਕਲ ਗੁੰਮ ਹੋਵੇ,
ਕਿਵੇਂ ਬੱਧਾ ਸੂ ਲੱਕ ਮਰ ਜਾਨ ਉਤੇ।
ਕਰੇ ਜੀਅ ਜਾਨੀ ਯੂਰਪ ਵਾਰ ਸੁਟਾਂ,
ਏਸ ਸੋਹਣਿਆਂ ਦੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਉਤੇ।

(ਕਾਵਨ ਦਾ ਉਤਰ)

ਜੇ ਕਰ ਆਖੇ ਮੈਂ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ,
ਇਸ ਨੂੰ ਮਰਨ ਤੋਂ ਹੁਣੇ ਬਚਾ ਦਿਆਂਗਾ।

ਸਿਖੀ ਛਡ ਬਣੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਪਰਜਾ,
ਨਾਲ ਮਾਣ ਦੇ ਘਰੀਂ ਪੁਚਾ ਦਿਆਂਗਾ।
ਰਖੇ ਐਂਠ ਸਿਖੀ ਵਾਲੀ ਅਜੇ ਭੀ ਜੋ,
ਧਰ ਤੋਪ ਦੇ ਅੱਗੇ ਉਡਾ ਦਿਆਂਗਾ।
ਲੋਕੀਂ ਜਾਣਦੇ ਨੀ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਕਾਵਨ,
ਮੈਂ ਭੀ ਆਪਣਾ ਜੋਰ ਵਿਖਾ ਦਿਆਂਗਾ।
(ਕਵੀ) ਭਲਾ ਸਿਖ ਹੋਵੇ ਸਤਿਗੁਰੂਰਾਮ ਸਿੰਘਦਾ,
ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਜਰ ਜਾਏ ਕਿਵੇਂ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਹੋਵੇ,
ਮੌਤ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਖ ਡਰ ਜਾਏ ਕਿਵੇਂ।
ਹੋ ਦੀਦਾਰ ਕੀਤਾ ਚੀਨੀ ਵਾਲੜੇ ਦਾ,
ਅਗੇ ਗੈਰ ਦੇ ਵਾਸਤਾ ਪਾਏ ਕਿਵੇਂ।
ਕੰਨੀ ਸੁਣ ਕੇ ਨਿੰਦਿਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ,
ਦੇਵੇ ਸੀਸ ਨ ਧੀਰ ਧਰਾਏ ਕਿਵੇਂ।

ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ

ਲੰਮੀ ਦਾੜੀ ਨੂੰ ਪਾਇਕੇ ਹਥ ਦੋਵੇਂ,
ਝਟਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਖੂਬ ਹਲਾ ਦਿੱਤੀ।
ਮੁੜ ਆਖੀਂ ਨ ਮੈਨੂੰ ਮੈਂ ਸਿਖ ਨਾਹੀ,
ਗਰਜ ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਜਾਨ ਸੁਕਾ ਦਿੱਤੀ।
ਪਾਸ ਖੜੇ ਸਣ ਕਾਵਨ ਦੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੇ,
ਹਾਲ ਵੇਖ ਤਲਵਾਰ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ।
ਛੱਡੇ ਹੱਥ ਪਿੱਛੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਸੂਰਮੇ ਨੇ,
ਸੋਹਣੀ ਜਿੰਦੜੀ ਘੋਲ ਘੁਮਾ ਦਿੱਤੀ।

ਰਾਮ ਦੀ ਭਾਲ

ਵਲੋਂ--ਕਵਿ ਮ੍ਰਗੇਸ਼, ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਛੋਟਾ

ਬਾਬਾ ਗਿਆ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣੇ,
ਰਾਏ ਪੁਰ ਦਾ ਖਾਸ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਸੀ।
ਪੰਥਕ ਮਾਮਲੇ ਕੁਲ ਨਜਿਠਨੇ ਲਈ,
ਕੀਤਾ ਗੁਰਾਂ* ਨੀਯਤ ਉਹਨੂੰ ਠੀਕ ਹੈ ਸੀ।

---

*ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ।

ਬਾਰ ਬੱਟਨ ਨੇ ਸਦਿਆ ਉਸ ਤਾਈਂ,
ਕਰਦਾ ਕੰਮ ਕੋਈ ਤਸਦੀਕ ਹੈ ਸੀ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਦਾ ਦੇ ਲਾਲ ਵਾਲਾ,
ਸਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹਾਲ ਤਹਿਕੀਕ ਹੈ ਸੀ
ਭਰਿਆ ਵਾਂਗ ਫੋੜੇ ਦਿਲ ਦਰਦ ਹੈ ਸੀ,
ਵਜੀ ਸੱਟ ਵੈਰਾਗ ਝੱਟ ਖੁਲ ਗਿਆ

ਦਬੀ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦੀ ਅਗ ਭੜਕ ਉਠੀ,
ਜਾਣੋਂ ਘਿਉ ਅੰਗਾਰ ਤੇ ਢੁਲ ਗਿਆ
ਮੇਂਮ ਵੇਖ ਕੇ ਹਾਲ ਨ ਜਰ ਸਕੀ,
ਝੱਟ ਵਾਂਗ ਪਤੰਗ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਗਈ
ਸੁਣ ਕੇ ਬੇਇਨਸਾਫ ਦਿਲ ਤਰਸ ਆਇਆ,
ਸੁਖਨ ਸਾਹਬ ਦੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਤੰਗ ਹੋ ਗਈ

ਘਰ ਦੈਂਤ ਦੇ ਪੁਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਜਿਵੇਂ,
ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਕਰਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਆਈ
ਜਾਂ ਉਹ ਆਪ ਅਕਾਲ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ ਸੀ,
ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦੇਣ ਸੰਦੇਸ ਆਈ
ਕੌਤਕ ਰਚ ਕੇ ਸਵਾਂਗ ਬਣਾਏ ਬੈਠਾ,
ਜਾਂ ਇਹ ਨਵਾਂ ਉਹ ਸਾਜ ਕੇ ਭੇਸ ਆਈ

ਖਾਤ੍ਰ ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਮ੍ਰਗੇਸ਼ ਸਤਿਗੁਰ,
ਕਾਰਨ ਮੇਲ ਵਕੀਲ ਬਣ ਪੇਸ਼ ਆਈ
ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਜਬਾਨ ਰਸੀਲੜੀ ਦੇ,
ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਦਿਲ ਅਨੰਦ ਹੋਵੇ

ਖਿਜ਼ਾ ਰੁਤ ਦੇ ਵਿਚ ਬਸੰਤ ਖਿੜ ਪਈ,
ਡਿਠਾ ਜਿਵੇਂ ਚਕੋਰ ਨੇ ਚੰਦ ਹੋਵੇ।
ਜਾਗੇ ਭਾਗ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ,
ਚੰਦਨ ਬਿਰਛ ਜਿਉਂ ਨਿੰਮ ਮਹਿਕਾ ਬੈਠਾ।
ਬਦਲ ਉਡ ਗਏ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਉਤੋਂ,
ਉਥੇ ਮਿਹਰ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰਸਾ ਬੈਠਾ।
ਓਸ ਮੇਂਮ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹਾਲ ਸਾਰਾ,
ਗਡੀ ਚੜ ਕਲਕਤੇ ਵਿਚ ਜਾਉ ਤੁਸੀਂ।
ਓਥੋਂ ਬੈਠ ਜਹਾਜ ਰੰਗੂਨ ਜਾਉ,
ਦਿਨ ਖਸਟਮੇ ਨੂੰ ਪੈਰ ਲ੍ਹਾਉ ਤੁਸੀਂ।
ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਹ ਬਹਾਦਰ ਸੀ ਕੈਦ ਜਿਥੇ,
ਉਹ ਬੰਗਲਾ ਪੁਛ ਪੁਛਾਉ ਤੁਸੀਂ।
ਪਹਿਰੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਨੇ,
ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੋਂ ਭੇਤ ਛਪਾਉ ਤੁਸੀਂ।
ਬਾਰ ਬਟਨ ਸੁਣ ਬਾਤ ਹਰਾਨ ਹੋਇਆ,
ਕੈਂਦਾ ਓਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਹੋ ਜਾ।
ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਕਾਰਨ ਨਜਰ ਬੰਦ ਕੀਤੇ,
ਕਰ ਨੀਤ ਦੀ ਸਮਝ ਤੇ ਮਾਹਰ ਹੋ ਜਾ।

(ਮੇਂਮ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬ)

ਕੀਤਾ ਕੈਦ ਮਸੀਹ ਯਹੂਦੀਆਂ ਜਦ,
ਸਾਹਬ ਦਸਣਾ ਜਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ।
ਸਦ ਯਸੂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੁਰੀਦ ਤਾਈਂ,
ਦੇਵੇ ਪਤਾ ਯਹੂਦੀ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ।

ਹੁੰਦਾ ਉਸਦਾ ਪੁੰਨ ਜਾਂ ਪਾਪ ਕੋਈ,
ਜੋੜਾ ਮੇਲ ਦੇਂਦਾ ਉਪਕਾਰ ਕਰਕੇ।
ਹੋਇਆ ਚੁਪ ਮ੍ਰਗੇਸ਼ ਕਵਿ ਬਟਨ ਬਿਲਾ,
ਲਾ ਜਵਾਬ ਹੋਇਆ ਝਖਮਾਰ ਕਰਕੇ।

ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਆ ਉਨ: ਦਸਿਆ।
ਕਮਰ ਕਸਾ ਓਸ ਅਮਰ ਲੈ ਕੱਸਿਆ।
ਜਾਏ ਰਾਮ ਦਾ ਦਰਸਨ ਪਾਏ।
ਹੁਕਮ ਨਾਮਾਂ ਗੁਰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਲਿਆਏ।
੧੯੩੧ ਮਾਹੀ,ਇਹ ਵਾਰਤਾ ਵਰਤੀ ਆਹੀ।
(ਵਹਿਮੀ)

ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਖਾਕ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਨੇ

ਮੀਹਾਂ ਸਿੰਘ ਸਾਧੂ ਜੰਡੂ ਖੇਤ ਬੰਨੇ,
ਭੁਬਾਂ ਮਾਰ ਊਂਦੀ ਘਤ ਰੋਈ ਜਾਵੇ।
ਆਖੇ ਦੇਹ ਪਿਆਰਿਆ ਆਣ ਦਰਸ਼ਨ,
ਮੇਰੀ ਜਾਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਨ ਕੋਈ ਜਾਵੇ।
ਇਕ ਫਸਲ ਪੱਕਾ ਇਕਲਾਪ ਦੂਜਾ,
ਤੀਜਾ ਤੁਰਨ ਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਲ ਜੋਰਾ।

ਚੌਥਾ ਪਤਾ ਭੀ ਦਾਸ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ,
ਕਿਥੇ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਜ ਡੇਰਾ।
ਤੁਸਾਂ ਬੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬੇਅੰਤ ਲੇਖੇ,
ਵੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਜੀਅ ਮੇਰਾ।
ਚੀਨੀ ਟੋਰ ਕੇ ਫੜੇਂ ਜੇ ਆਣ ਬਾਹੋਂ,
ਹੋਵੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾਂ ਕੁਝ ਨ ਹਰਜ ਤੇਰਾ।
ਮੈਂ ਭੀ ਸਿਖ ਤੇਰਾ ਉਹ ਭੀ ਸਿਖ ਤੇਟੇ,
ਜੇਹੜੇ ਨਿਤ ਭੌਰੇ ਚਰਨ ਪਰਸਦੇ ਨੇ।
ਕੇਹੜੇ ਦੋਸ ਤੋਂ ਪਿਆਰਿਆ ਨੈਣ ਮੇਰੇ,
ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਖਾਕ ਨੂੰ ਤਰਦੇ ਨੇ।
ਪ੍ਰੀਤਵਾਨ ਬੈਠਾ ਜੰਡੂ ਖੇਤ ਬੰਨੇ,
ਦਿਲੀ ਪਰੇਮ ਦੀ ਤਾਰ ਹਲਾਈ ਜਾਵੇ।
ਓਧਰ ਵਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਰੇਮ ਤਾਰ ਹਬੀ,
ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਹੀ ਖ਼ਬਰ ਪੁਚਾਈ ਜਾਵੇ।
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਓਸ ਵਕਤ ਕਹਿੰਦੇ,
ਉਗੂ ਚੱਕ ਬੈਠੇ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਹੈਸਨ।
ਮੀਹਾਂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰੇਮ ਨੇ ਖਿਚ ਲਾਈ,
ਛੇਤੀ ਉਠ ਕੇ ਟੋਏ ਰਵਾਨ ਹੈਸਨ।
ਖਲੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨ ਰਹੇ ਕਰ ਅਰਜਾਂ,
ਭਲੇ ਭਲੇ ਸਾਧੂ ਆਂਨ ਆਂਨ ਹੈਸਨ।
ਧੀਰਜ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ,
ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਬੋਲੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈਸਨ।

ਮੀਹਾਂ ਸਿੰਘ ਸਾਧੂ ਬੈਠਾ ਖੇਤ ਬੰਨੇ,
ਹੰਝੂ ਮੋਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗੂੰ ਬਰਸਦੇ ਨੇ।
ਕੈਂਦਾ ਆ ਛੇਤੀ ਮਿਲ ਨੈਣ ਮੇਰੇ,
ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਖਾਕ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਨੇ।
ਕੀਤੀ ਅਰਜ ਸਾਧਾਂ ਫਿਰ ਪ੍ਰੀਤਮਾਂ ਵੇ,
ਤੇਰੀ ਲਖੀ ਨ ਬੇ ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਜਾਵੇ।
ਸੰਗਤ ਏਤਨੀ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਾਧੂ,
ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਖਿੱਚ ਲਜਾਈ ਜਾਵੇ।
ਕਿਹਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਦਾ ਇਹ,
ਇਸ ਵਕਤ ਨ ਭਲਾ ਅਜਕਾਵਨਾਂ ਏਂ।
ਬਹੁਤ ਚਿਰਾਂ ਦਾ ਰੋਂਵਦਾ ਘੱਤ ਊਂਦੀ,
ਉਹਨੂੰ ਜਾਇਕੇ ਚੁਪ ਕਰਾਵਨਾਂ ਏਂ।
ਘੋੜਾ ਹੋਰ ਆਂਦਾ ਸੰਗਤ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ,
ਕਿਹਾ ਚੀਨੀ ਨੂੰ ਅਸਾਂ ਲਜਾਵਨਾਂ ਏਂ।
ਚੀਨੀ ਟੋਰ ਆ ਦੇਹੁ ਦੀਦਾਰ ਮੈਨੂੰ,
ਮੀਹਾਂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਿਤ ਦੀ ਚਾਹਵਨਾਂ ਏਂ।
ਚੀਨੀ ਆਈ ਛੇਤੀ ਅਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ,
ਛੋੜੀ ਵਾਂਗ ਉਧਰ ਵਾਲੀ ਅਰਸ਼ਦੇ ਨੇ।
ਜਿਥੇ ਮੰਗਦਾ ਸੀ ਆਸੀ ਨੈਣ ਮੇਰੇ,
ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਖਾਕ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਨੇ।
ਸੰਗਤ ਮੁੜੀ ਦੌੜੇ ਸੰਗ ਬਲੀ ਕਹਿਕੇ,
ਕਸਰਤ ਨਿਤ ਦੀ ਅਜ ਅਜਮਾਈ ਜਾਵੇ।

ਧਰੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਭੁਜਾ ਧੌਣ ਉਤੇ,
ਚੀਨੀ ਪੌਣ ਨੂੰ ਪਰੇ ਹਟਾਈ ਜਾਵੇ।
ਲਗਾ ਜਾਮ ਦੁਹਾਰ ਨ ਕੋਸ ਚੌਦਾਂ,
ਚੀਨੀ ਪਲਕ ਦੇ ਵਿਚ ਮੁਕਾਇਕੇ ਤੇ।
ਅਜਕੀ ਕਿਤੇ ਨ ਜਿਥੇ ਉਡੀਕ ਆਸੀ,
ਓਸੀ ਖਤੇ ਬੰਨੇ ਹਿਣਕੀ ਜਾਇਕੇ ਤੇ।
ਉਹਨੂੰ ਵਾਟ ਇਹ ਕੀ ਸੀ ਮਕਿਉਂ ਜੋ,
ਮਿਲਦਾ ਪਲਕਵਿਚ ਭੈਣਨੂੰ ਆਇਕੇ ਤੇ।
ਆਏ ਜਿਦੀ ਖਾਤ੍ਰ ਓਹਨੂੰ ਖਬਰ ਕੋਈ ਨ,
ਰੋਈ ਜਾਂਵਦਾ ਸੀ ਊਂਦੀ ਪਾਇਕੇ ਤੇ।
ਛੇਤੀ ਉਤਰ ਕੇ ਚੀਨੀਓਂ ਪਕੜ ਬਾਹੋਂ,
ਕਿਹਾ ਉਠ ਦਰਦੀ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਦੇ ਨੇ।
ਆਹ ਵੇਖ ਆਈ ਚੀਨੀ ਨੈਣ ਤੇਰੇ,
ਜਿਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਖਾਕ ਨੂੰ ਤਰਸ ਦੇ ਨੇ।
ਉਤਾਂ ਚੁਕ ਹਉਕਾ ਭਰ ਲਾਏ ਛਾਤੀ,
ਕਿਹਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਮੀਹਾਂ ਸਿੰਘ ਭਾਈ।
ਤੇਰੇ ਰੁਦਣ ਆਂਦਾ ਉਵੇਂ ਜਗਨ ਨਾਥੋਂ,
ਕਰਮਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਸੀ ਕੂਾਲ ਪਾਈ।
ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਹੋਵੇ ਰਵਾਂ ਕੋਲ ਤੇਰੇ,
ਤਾਰ ਹਥ ਕਰਤਾਰ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ।
ਹੁੰਦਾ ਪਲਕ ਨਾਹੀ ਕਿਤੇ ਵੇਹਲ ਮੇਰਾ,
ਪਈ ਰਵੇ ਵੰਗਾਰ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ।
ਚਰਨ ਚੁੰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗਲੇ ਲਗ ਰੋ ਰੋ,

ਆਖੇ ਸਭ ਤਾਲਬ ਤੇਰੇ ਦਰਸ ਦੇ ਨੇ।
ਤੀਨੋਂ ਲੋਕ ਆਸ਼ਕ ਚੀਨੀ ਵਾਲਿਆ ਵੇ,
ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਖਾਕ ਨੂੰ ਤਰਸ ਦੇ ਨੇ।

ਸਿਆਲ ਕੋਟ ਦੇ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਜੰਡੂ ਉਗੂ ਚੱਕ।
ਸਾਖੀ ਸਚੀ ਤਰਨ ਸਿੰਘ ਲਿਖੀ ਹੈ ਕਰਕੇ ਪੱਕ।

ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਨੇ

ਮਾਨਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਲਰ ਮੈਂ ਜ਼ਿਲਾ ਜਿਹ ਸਿਆਲ ਕੋਟ,
ਕਰਿਆ ਤਿਹ ਹੋਲਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਨੇ
ਸੰਗਤਿ ਬਿਅੰਤ ਸੁਣ ਚਲ ਆਈ ਸਭ ਵਲੋਂ,
ਰੌਣਕ ਵਧਾਈ ਮਾਝੇ ਮਾਲਵੇ ਔਬਾਰ ਨੇ
ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਦਾਨੇ ਮਸਤਾਨੇ ਜਨ,
ਮਿਲ ਘਨਘੋਰ ਲਾਈ ਸਭੀ ਨਰ ਨਾਰ ਨੇ
ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭ ਵਥੂ ਸੌਂਪ ਅਲਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ,
ਪਾਇਆ ਗਲ ਪਲਾ ਇਹੋ ਤਿਲ ਫੁਲ ਚਾਰ ਨੇ
ਮਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਨ ਸਰ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਗਹਿਮਾਂ ਗਹਿਮ,
ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਾਹੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨੇ
ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰ ਕਰ ਆਸੀਆਂ ਦੇ ਇੰਤਜਾਰ,

ਪਾਵਨ ਚਰਨ ਪਾਏ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਨੇ।
ਚਾਰ ਰੋਜ ਰਾਗ ਰੰਗ ਸਤਿਸੰਗ ਗੰਗ ਬਹੀ,
ਕਾਰ ਦਿਖਲਾਈ ਕਹੀ ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਦਿਹਾਰ ਨੇ।
ਬਾਬੇ ਗਿਆਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਸਵ ਦੀ ਫੇਟ ਨਾਲ,
ਲੇਟਿਆ ਮਾਸੂਮ ਇਕ ਸਵਾਸ ਗਏ ਪਧਾਰ ਨੇ।
ਹਾ ਹਾ ਸੁਣ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਹਠ ਹਾਰ ਖਲੇ ਅਤੇ,
ਹਉਕਾ ਭਰ ਹਥ ਮਲੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੇ।
ਹਾਏ ਰਬਾ ਇਕ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਭੰਗ ਪਈ,
ਦੂਜਾ ਦੁਖ ਦੇਵਨਾਂ ਹੈ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ।
ਬੋਲਿਆ ਮਸਤ ਇਕ ਤਿਲ ਨ ਵਨਾਹ ਹੋਵੇ,
ਬੇੜੇ ਦੇ ਮਲਾਹ ਜਾਂ ਸੁਚੇਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਨੇ।
ਰੰਗ ਮੈਂ ਨ ਭੰਗ ਪਵੇ ਆਖਨਾਂ ਕੀ ਰਾਜ ਉਹਨੂੰ,
ਰਖਣੀ ਹੈ ਲਾਜ ਜਿਦੀ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਨੇ।
ਵਾਹੋਦਾਹੀ ਪੁਕੀ ਸਾਹੀਨੱਸ ਇਕਸਿੰਘ ਗਿਆ,(ਕਹਿੰਦਾ)
ਦਸੋ ਕੋਈ ਕਿਥੇ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਰਖਵਾਰ ਨੇ।
ਰਸਤੀ ਹਮਾਰੀ ਵਿਚੋਂ, ਔਂਦਾ ਦੁਖੀ ਦਾਸ ਦੇਖ,
ਉਤਰੇ ਸ਼ਤਾਬੀ ਤਲੇ ਦੀਨਾਂ ਪੈ ਦਇਆਰ ਨੇ।
ਪੁਛੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸੀ ਖਿਨ ਬਾਹੋਂ ਫੜ ਹੁਸੜੇ ਨੂੰ,
ਆਏ ਜਿਥੇ ਬਾਲ ਪਿਆ ਜਮਾਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਨੇ।
ਚਰਨ ਛੁਹਾਏ ਮੁਖੋਂ ਆਖਦੇ ਇਹ ਜੀਂਵਦਾ ਏ,
ਉਠ ਬੈਠਾ ਬਾਲ ਮਾਈ ਕਰੇ ਸਿਰਵਾਰਨੇ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਚੋਜ ਵੇਖ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਭੁੰਬਰ ਪਾਇਆ,
ਅੰਬਰ ਗੁੰਜਾਯਾ ਧੁਨ ਸਬਦ ਜੈਕਾਰ ਨੇ।

ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੱਚਿਆ ਹੋ ਰੰਗ ਵਿਚ ਕਹਿਣ ਲਗਾ,
ਰਖਿਆ ਏ ਲੰਗ ਮੇਰਾ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਨੇ
ਇਸੀ ਸ੍ਰਦਾਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ,
ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪੋਥੀ ਦਿਤੀ ਸੀ ਸੰਭਾਰ ਨੇ
ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਸਾਥ ਇਹੀ ਪਕੀ ਕਰੀ ਬਾਰ ਬਾਰ,
ਮੰਗਾਂਗਾ ਤਾਂ ਦੇਵੀਂ ਮੰਨੀਂ ਇਹੋ ਦੇਣ ਹਾਰ ਨੇ
ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਰਿਦੇ ਸੀ ਇਹ ਆਪੇ ਮੈਥੋਂ ਮੰਗ ਲੈਣ,
ਜੇ ਇਹ ਜਾਹਰਾ ਆਪ ਉਹੀ ਦਸਵੇਂ ਉਤਾਰ ਨੇ
ਹੱਸ ਕੇ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗੁਰਾਂ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘਾ,
ਲਿਆਉ ਭਾਈ ਚੀਜ ਸਾਡੀ ਪੁਜੇ ਇਕਰਾਰ ਨੇ
ਭਜਕੇ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਲਿਆਇ ਦਿਤੀ,
ਪੋਥੀ ਸ੍ਰਦਾਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਸਚਿਆਰ ਨੇ
ਮਸਤ ਹੋ ਉਚੀ ਉਚੀ ਆਖਦਾ ਨਾਂ ਭੁਲੇ ਰਿਹੋ,
ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਇਹੋ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਨੇ

ਉਹ ਪੋਥੀ ਸੌ ਸਾਖੀ ਸੀ,
ਰੁਲ ਗਈ ਲੁਟਾਂ ਵਿਚ ਆਖੀ ਦੀ ।
(ਵਹਿਮੀ) ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਥ ਬਦੇਸ ਗਈ,
ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਦਸਣ ਸੰਦੇਸ਼ ਕਈ ।

ਚੌਂਕੜੀ ਮਾਰ ਉਤੇ

ਸੰਮਤ ਓਨੀ ਸੌ ਠਾਰਵੇਂ ਸਾਲ ਅੰਦਰ,
ਗੁਰਾਂ ਚਰਨ ਪਾਏ ਹਰਿਦੁਆਰ ਉਤੇ।
ਸੰਗਤ ਸਾਥ ਅਪਾਰ ਸ਼ਮਾਰ ਆਹੀ,
ਵਾਂਗੂੰ ਭੌਰਿਆਂ ਮੋਹਤ ਦੀਦਾਰ ਉਤੇ।
ਭੀਮ ਗੋਡਿਉਂ ਮੀਲ ਕੂ ਉਤਾਂਹ ਕਰਕੇ,
ਡੇਰੇ ਸੰਗਤਾਂ ਲਾਏ ਕਨਾਰ ਉਤੇ।
ਅੰਬਰ ਗੂੰਜਿਆ ਤੇ ਲੰਗਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ,
ਇੰਦਰ ਤੁਠਿਆ ਜਿਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਉਤੇ।
ਅਚਨ ਗੁਰਾਂ ਕੀ ਰਚਿਆ ਚੋਜ ਵੇਖੋ,
ਜੋੜ ਲਕੜਾਂ ਜਿਮੀ ਹਮਵਾਰ ਉਤੇ।
ਸਾਹਿਬੋ ਭਗਤਨੀ ਪਧਰੀ ਨਗਰ ਦੀ ਨੂੰ,
ਕੀਤੇ ਬਚਨ ਨੇ ਚੌਂਕੜੀ ਮਾਰ ਉਤੇ।
ਜੋੜੇ ਅਮਰ ਮਹਿਬੂਬ ਦਾ ਮੰਗਦੇ ਨੇ,
ਵਿਕੇ ਹੋਏ ਜੋ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਰ ਉਤੇ।
ਮੂਲ ਉਜਰ ਨਾਹੀ ਜੇਹੀ ਪਟ ਸੇਜਾ,
ਤੇਹਾ ਬੈਠਨਾਂ ਤਿਨਾਂ ਨੂੰ *ਦਾਰ ਉਤੇ।
ਢਾਈ ਸਾਲ ਦਾ ਸਹਿਕਵਾਂ ਲਾਲ ਸੋਹਣਾਂ,
ਨੂਰ ਬਰਸ ਦਾ ਜਿਦੇ ਖੁਮਾਰ ਉਤੇ।
ਬਣ ਚੁੰਘਦਾ ਖੇਡ ਦਾ ਲੈ ਗੋਦੀ,
ਸਾਹਬੋ ਬੈਠ ਗਈ ਖੁਸ਼ਕ ਅੰਬਾਰ ਉਤੇ।

---

*ਸੂਲੀ।

ਸਾਹਿਬ ਡਾਰ ਕੰਬਲ ਉਤੇ ਫੂਸ ਪਾਕੇ,
ਬੋਲੇ ਸੁਟ ਬਲਦਾ ਅੰਗਿਆਰ ਉਤੇ
ਮੇਰਾ ਪਰੇਮ ਜੇਕਰ ਵੇਖ ਅਗ ਬਲਦੀ,
ਇੰਜ ਬਹੀ ਦੈ ਚੌਂਕੜੀ ਮਾਰ ਉਤੇ
ਰਹੀ ਭਗਤਨੀ ਬੈਠ ਹੀ ਭਜਨ ਕਰਦੀ,
ਭਾਂਬੜ ਮਚ ਗਏ ਬੇ ਸ਼ੁਮਾਰ ਉਤੇ
ਦਿਲੋਂ ਹਿਸ ਨ ਹਾਰਦੇ ਡੋਲਦੇ ਨੇ,
ਬਾਜ਼ੀ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਆਸਰੇ ਯਾਰ ਉਤੇ
ਸ੍ਵਾਹ ਸਾਂਤ ਹੋਈ ਲਾਹ ਝਾੜ ਛੇਤੀ,
ਹਥ ਫੇਰ ਕੇ ਦੀਨ ਦਿਆਰ ਉਤੇ
ਖਿਚ ਕੰਬਲ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਉਠ ਸਾਹਬੋ,
ਰਿਹਾ ਤਿਲ ਨਾਹੀ ਤੇਰੇ ਭਾਰ ਉਤੇ
ਚਾਈਂ ਉਠ ਸਾਹਬੋ ਚਰਨ ਚੁੰਮ ਬੋਲੀ,
ਬਜੇ ਸਿਦਕ ਜੇ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਉਤੇ
ਕੋਈ ਕਠਨ ਨਾਹੀਂ ਵੇਖ ਅੱਗ ਬਲਦੀ,
ਇੰਜ ਬੈਠਨਾਂ ਚੌਂਕੜੀ ਮਾਰ ਉਤੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਾਈ ਜ਼ਿਲਾ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰਜੰਦ।
ਵੰਹਿਮੀ ਹਿੰਦੂ ਚੱਕ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੈਣ ਇਹ ਬੰਦ।

ਓਗੂ ਚੱਕ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਚੱਕ

(ਦੋਹਰਾ) ਸਿਆਲ ਕੋਟ ਕੇ ਜਿਲੇ ਮੈਂ ਓਗੂ ਚੱਕ ਗ੍ਰਾਮ।
ਬਿਕਰਮ ੧੯ਸੈ ਬਾਈਸ ਚਰਨ ਪਾਏ ਗੁਰ ਰਾਮ।
†ਤਹਾ ਜਨ ਸੇਵਕ ਗੁਰੂ ਕੇ ਕਰਤ ਭਏ ਅਰਦਾਸ।
ਹਮ ਦਾਸਨ ਪਰ ਦਇਆ ਕਰ ਕਾਜ ਕਰੋ ਗੁਰ ਰਾਸ।

ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਅਰਜ ਕੀਤੀ,
ਜਿਮੀ ਖੋਹ ਲਈਏ ਇਕ ਬੂਰ ਸਾਡੀ।
ਜਿਮੀ ਬਿਨਾਂ ਕਰਸਾਨ ਦੇ ਕੀ ਪਲੇ,
ਚਲੇ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜਰਾਨ ਹਜੂਰ ਸਾਡੀ।
ਦੂਜਾ ਹੋਂਵਦਾ ਨਹੀਂ ਸਰਬੰਸ ਵਾਧਾ,
ਰੌਜ ਪਈ ਸੁੰਦੀ ਦੂਰ ਦੂਰ ਸਾਡੀ।
ਘਟੇ ਥੂਰ ਭੀ ਹੋਵੇ ਸਰਬੰਸ ਵਾਧਾ,
ਸਾਹਿਬੋ ਕਰੋ ਇਹ ਅਰਜ ਮਨਜੂਰ ਸਾਡੀ।

ਵੇਖ ਆਜਜੀ ਅਰਜ ਮਨਜੂਰ ਕੀਤੀ,
ਮਿਹਰਬਾਨ ਬੋਲੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋ ਕੇ।
ਕਲਰ ਕੱਜ ਘਤੂ ਭੁਏਂ ਭਾਗ ਲਗੇ,
ਪਲੇ ਪਾਸ ਭੀ ਰਹੂ ਗਜਰਾਨ ਹੋ ਕੇ।
ਵਾਦਾ ਕਰੇਗਾ ਗੁਰੂ ਸਰਬੰਸ ਦਾ ਭੀ,
ਉਦਮ ਇਤਨਾਂ ਕਰੋ ਜ਼ਰੂਰ ਭਾਈ।
ਏਸ ਗਾਮ ਥੀਂ ਕਢ ਕੇ ਗਾਮ ਪਾਉ,
ਤਰਫ ਧਰੂ ਦਾਵੇਂ ਕੁਝ ਦੂਰ ਭਾਈ।
ਮੋਚ ਸਿੰਘ ਜਿਥੇ ਗੁਰਾਂ ਜਗਾ ਦਸੀ,

ਉਥੇ ਸਰਪ ਹਨ ਬਹੁਤ ਕਰੂਰ ਭਾਈ।
ਕਰਨ ਅਰਜ ਆਏਂ ਜਗਾ ਹੋਰ ਕੋਈ,
ਮਿਹਰਬਾਨ ਜੇ ਕਰਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਭਾਈ।
ਦਾਸ ਅਰਜ ਖਾਤ੍ਰ ਆਏਂ ਦੇਖ ਬੋਲੇ,
ਮਾਲਕ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਜਾਣ ਕੇ ਤੇ।
ਕਰੇ ਭਲੀ ਕਰਤਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਰਖੋ,
ਕਾਰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਰੋ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ।
ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਜ਼ੈਹਰੀਆਂ ਥੀਂ ਤੁਸੀਂ ਝਕਦੇ ਹੋ,
ਜੌੜੇ ਛੋਹਦਿਆਂ ਜਾਨ ਗਵਾਨ ਭਾਈ।
ਕਹਿਨ ਮੂਲ ਉਹ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਕਛੁ ਨਾਹੀਂ,
ਵਾਂਗੂ ਮਛੀਆਂ ਦੇ ਹੋਇ ਜਾਨ ਭਾਈ।
ਮੰਦਾ ਮਨੋਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਚਿਤਵੀਏ ਨ,
ਹੁੰਦਾ ਆਪਣਾ ਨਹੀਂ ਨੁਕਸਾਨ ਭਾਈ।
ਮੌਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣੋਂ,
ਸਾਥ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਬ ਅਸਥਾਨ ਭਾਈ।
ਭਾਲ ਠੌਰ ਰਖੀ ਤੁਰਤ ਨੀਵ ਉਹਨਾਂ,
ਜਿਸ ਤਰਫ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਫਰਮਾਨ ਕੀਤਾ।
ਜਿਥੇ ਬੈਠ ਜਾ ਭਜਨ ਸੀ ਸਾਹਿਬ ਕਰਦੇ,
ਲਾਏ ਖੂਹੀ ਤਹਾਂ ਲੰਗਰ ਮਹਾਨ ਕੀਤਾ।
ਨਗਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ,
ਕੀਤਾ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਬਚਨ ਸੁਣਾਏ ਦਿਤਾ।
ਸੰਭ ਸਾਧੂਆਂ ਨੇ ਮਤਾ ਮੇਲ ਕੇ ਤੇ,
ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਚੱਕ ਰਖਾਏ ਦਿਤਾ।

ਸਮਾਂ ਪਾਇ ਕੇ ਆਇ ਦਿਉਕਾ* ਨੇ,
ਕਲਰ ਪਾਇ ਕੇ ਮੈਲ ਦਬਾਇ ਦਿਤਾ।
ਦੁਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਮੈ ਰੌਣਕ ਆਮ ਹੋਈ,
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਰਬੰਸ ਵਧਾਇ ਦਿਤਾ।
ਫਸਲ ਆਮ ਹੋਵੇ ਭੁਏਂ ਭਾਗ ਲਗਾ,
ਅਜ ਤੀਕ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇਨੂੰ ਸੱਪ ਲੜਿਆ।
ਸਕਤ ਖੂਹੀ ਮੈਂ ਜਦੋਂਕੋਈ ਪ੍ਰਿਆ ਕਾਰਜ
ਪਲਕ ਵਿਚਹੀ ਵੇਂਦਿਆਂ ਨੀਰ ਚੜਿਆ।
ਵਹਿਮੀ ਦਾਸ ਲਿਖੀ ਇਹ ਸਾਖੀ।
†ਨਗਰ ਜਨਾਂ ਜਿਨ ਸਤਿ ਸਤਿ ਭਾਖੀ।

---

†ਸੰਤ ਰੀਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਮੋਲਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬੁਢਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਸੰਤ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਸ ਨਗਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅੰਸ ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਹਾਰਨੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਨੇੜੇ ਹੈ ਤੇ ਬਰਨਾਲੇ ਬੇਹ ਜ਼ਿਲੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਏ। ਮੇਰੇ ਉਥੇ ਨਾਨਕੇ ਸੀ। ਤਰਨ ਸਿੰਘ।

*(ਦਿਉਕਾ) ਡੇਕ 'ਨਾਲੀ' ਜੋ ਹੜਦੀਮਲ ਪਾ ਕਲਰ ਗਵਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਗੁਰਦਿਤਾ

ਨਾਮ ਗੁਰਦਿਤਾ ਕਲ ਬਾਢੀ ਕਰੇ ਗਾਢੀ ਕਾਮ,
ਕਹਿਓ ਉਨ ਜਾਨੋਂ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਆਮ ਜੱਸ ਜਾਸ।
ਲੇਵੇ ਬਿਨ ਦੇਵੇ ਆ ਸਬਦ ਭੀ ਵਜਦ ਕਰੇ,
ਤਦਪ ਅਜਬ ਬਾਤ ਮਾਨੋਂ ਆਂਖ ਦੇਖ ਖਾਸ।
ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਮਿਹਰਬਾਨ ਖਾੜੀ ਚਾਰ ਕਰਨ ਹਾਰ,
ਜੈਸੀ ਭੂਪ ਤੈਸੀ ਕੇ ਪੂਰਕ ਸਭ ਘਟ ਵਾਸ।
ਉਨੀ ਸੌ ਪਚੀਸ ਮਾਘ ਮਾਸ ਅਰਧ ਖਾਸ ਏਥੇ,
ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਆਏ ਦਾਸ ਗੁਰਦਿਤੇ ਪਾਸ।
ਦੇਖਤ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਸੋ ਸਰੂਰ ਭਇਉ,
ਕਹਿਉ ਉਨ ਜੋ ਜਰੂਰ ਦੇਖ ਕਰੋ ਮਨਜ਼ੂਰ।
'ਵਹਿਮੀ' ਮਦ ਮਾਸ ਝਾਰੀ ਯਾਰੀ ਕੇ ਹਬੂਬ ਛੋਰ,
ਖੂਬ ਮਹਿਬੂਬ ਮਿਲ ਰਹਿਉ ਦਾਸ ਮਖਮੂਰ।

ਔਰ ਆਵਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਯਾਦ ਈਹਾਂ ਬਡਆਹਿ।
ਉਗੈ ਪਪੋਲੀ ਮੂਲ ਨਹਿ ਇਸ ਖੂਹ ਕੀ ਜੂਹ ਮਾਹਿ।

ਨਗਰ ਗਲੋਟੀਆ ਡਸਕੇ ਪਾਸ।
ਹਿੰਦੂ ਚੱਕ ਰਹੇ (ਵਹਿਮੀ) ਦਾਸ।
ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ ਨਿਵਾਸੀ।
ਦਮਦਮੇ ਸੇਵ ਕਰੀ ਨਿਜ ਰਾਸੀ।

ਨਾਮਧਾਰੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੰਦ

ਵਲੋਂ ਲਖਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜੌਹਰ) ਮੁਠੱਡੇ

ਅਨੀ ਚਲੋ ਸਖੀਉ ਜਰਾ ਦੇਖ ਆਈਏ,
ਲਾੜੀ ਮੌਤ ਦੇ ਜਾਂਵੀਆਂ ਚੜਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਮਾਵਾਂ ਤੋਰਦੀਆਂ ਸਗਨ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਗਾਨੇ,
ਬੂਹੇ ਗੋਰਾਂ ਉਡੀਕ ਦੀਆਂ ਵੜਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਮਨਸੂਰ ਹੋਰਾਂ ਸੂਲੀ ਚੜਦਿਆਂ ਨੂੰ,
ਚਲੋ ਵੇਖੀਏ ਐਨਲ ਹੱਕ ਪੜਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਨਾਲ ਫਾਂਸੀਆਂ ਹਾਸੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ,
ਉਤੇ ਲਾਟਦੇ ਭਮਟਾਂ ਸੜਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਬਧੇ ਸਚੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰ ਅੰਦਰ,
ਜਥੇ ਬਾਂਕਿਆਂ ਛੈਲ ਸਪਾਹੀਆਂ ਦੇ।
ਅਸੀਂ ਆਉ ਅੜੀਉ ਚਰਨ ਚੁੰਮ ਆਈਏ,
ਏਹਨਾਂ ਪਰੇਮ ਮਾਰਗ ਦਿਆਂ ਰਾਹੀਆਂ ਦੇ।
ਪੈਕੇ ਯਾਰ ਦੀ ਗਲੀ ਸਿਰ ਤਲੀ ਧਰਕੇ,
ਲਗੀ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਰੀਤ ਨਿਭੌਣ ਚਲੇ।
ਦੁਨੀਆਂ ਕੰਬਦੀ ਏ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣ ਸੁਣ,
ਸੋਹਣੇ ਗਲੀਂ ਉਸ ਮੌਤ ਨੂੰ ਲੌਣ ਚਲੇ।
ਦੁਨੀਆਂ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸੂਲੀ ਦੀ ਸੇਜ ਉਤੇ,
ਮਿਠੀ ਨੀਂਦ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਸੌਣ ਚਲੇ।
ਝੂਠਾ ਚੰਮ ਚੰਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮਾਰ ਮਥੇ,
ਕਾਇਆਂ ਚੋਲੜਾ ਨਵਾਂ ਪਲਟੌਣ ਚਲੇ।

ਏਹਨਾਂ ਬੀਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਜੰਞ ਢੁਕੀ,
ਨਾਲ ਵਜਦਿਆਂ ਢੋਲਕੀ ਛੈਣਿਆਂ ਦੇ।
ਮੋਢੀਂ ਧਰੇ ਆਸਣ ਹਥੀਂ ਫੜੇ ਗੜਵੇ,
ਮਾਲਾ ਗਲੀਂ ਸੋਂਹਦੀ ਥਾਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ।
ਸੋਂਹਦਾ ਨਾਲ ਅਠੱਤਰਾਂ ਸਾਊਆਂ ਦੇ,
ਜੁਟ ਲਾੜਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰਬਾਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਵਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਸੂਲੀ ਦੀ ਬੇਦ ਗਡੀ,
ਸਵੰਬਰ ਅਜਬ ਰਚਾਇਆ ਧੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾੜੀ ਮੌਤ ਨੇ ਲਹੂ ਦੀ ਲਾਈ ਮਹਿੰਦੀ,
ਵੇਸ ਮਾਤਮੀਂ ਏ ਲੀੜੇ ਕਾਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਧਰ ਬੰਨ੍ਹ ਸੇਹਰੇ ਫੇਰੇ ਲੈਣ ਲਗਾ,
ਜੋੜਾ ਹੋਣ ਹਾਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਫਨ ਸੂਟ ਜ਼ੇਵਰ ਰਸੇ ਫਾਂਸੀਆਂ ਦੇ,
ਦਾਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਜਹੇਜ ਵਿਚ ਭਾਰੀਆਂ ਇਹ।
ਗੋਲੇ ਤੋਪ ਦੇ ਖਾਣੇ ਮਹੀਨ ਭੋਜਨ,
ਹੋਈਆਂ ਜੰਵਦੀਆਂ ਖਾਤਰਦਾਰੀਆਂ ਇਹ।
ਘਰੋਂ ਹੋ ਚੁਕੇ ਵਿਦਾ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਸਜਨ,
ਵਰਤੀ ਗਮੀਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਛਾ ਰਹੀਆਂ।
ਸਹੀਆਂ ਦਰਦ ਵੈਰਾਗ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਵਨ,
ਮਾਨੋਂ ਹਸਦਿਆਂ ਤਾਈਂ ਰੁਆ ਰਹੀਆਂ।
ਬੈਠ ਵਿਚ ਬਬਾਨ ਉਹ ਪਾਕ ਰੂਹਾਂ,
ਓੜਕੇ ਪੁਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ।
ਫੁਲ ਵਾਰ ਕੇ ਦੇਵਤੇ ਕਰਨ ਸੁਆਗਤ,

ਹੂਰਾਂ ਦੁਆਰ ਖੜੀਆਂ ਗੀਤ ਗਾ ਰਹੀਆਂ।
ਜੰਦਾਂ ਜਗ ਤੇ ਨਿਤ ਕਈ ਚੜ੍ਹਨ ਭਾਵੇਂ,
ਜਾਂਦੀ ਏਸ ਪਰ ਜੰਦ ਦਾ ਬਣੇ ਕੋਈ ਕੋਈ।
'ਜੌਹਰ' ਸੂਰੀਆਂ ਕੁਤੀਆਂ ਸੂਣ ਲਖਾਂ,
ਪੁਤਰ ਬੀਰ ਸ਼ਹੀਦ ਮਾਂ ਜਣੇ ਕੋਈ ਕੋਈ।

ਸਾਹਵੇਂ ਜਦੋਂ ਖਲਾ ਹੋਇਆ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਹੋਵੇ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜੱਟ) ਜੀਆ ਬਗਾ ਜਿ: ਲਾਹੌਰ ਵਲੋਂ
ਚੁੰਮਾਂ ਮਥੇ ਲਾਵਾਂ ਰਖਾਂ ਅਖੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਂ,
ਇਹੋ ਜੇਹੀ ਕਿਤੇ ਤਸਵੀਰ ਜੇ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ।
ਇਕ ਪਾਸੇ ਬੀੜੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤੋਪ ਜਾਲਮਾਂ ਨੇ,
ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੌਤ ਬੈਠੀ ਗੁੰਦ ਦੀ ਪਈ ਹਾਰ ਹੋਵੇ।
ਟੋਪੀ ਵਾਲੇ ਸਾਹਬ ਹੋਣ ਤੋਪ ਨੂੰ ਚਲੌਣ ਵਾਲੇ,
ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਬਧੀ ਲੰਮੀ ਜਹੀ ਕਤਾਰ ਹੋਵੇ।
ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਮੌਤ ਰਾਣੀ ਇਕ ਇਕ ਤਾਂਈ ਲੈਕੇ,
ਤੋਪ ਅਗੇ ਕਰ ਸਿਰ ਦੇਂਦੀ ਪਈ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ।
ਤੂੰਬੇ ਤੂੰਬੇ ਲੀਰ ਲੀਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀਰ ਉਹਦਾ,

ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਭਜ ਅਗੇ ਦੂਸਰਾ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ।
ਖੇਡਨ ਪਏ ਖੇਡ ਇਹ ਸ਼ਹੀਦ ਵਿਚ ਕੋਟਲੇ ਦੇ,
ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਦੇਦਿਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਬੁਖਾਰ ਹੋਵੇ।
ਉਮਰ ਛੁਟੇਰੀ ਦਾ ਉਹ ਜੋੜਾ ਏ ਸ਼ਹੀਦ ਬੁਚਾ,
ਉਹਦੇ ਉਤੇ ਕਰਦੀ ਪਈ ਰਹਿਮ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ।
ਕਹਿਣ ਪਿਛਾਂ ਹਟਜਾਹ ਨ ਮੌਤ ਅਨਿਆਈਂ ਮਰ,
ਵੇਖ ਵੇਖ ਤੈਨੂੰ ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਬੇ-ਕਰਾਰ ਹੋਵੇ।
ਹੱਸ ਹੱਸ ਨਸ ਨਸ ਜਾਵੇ ਪਿਆ ਤੋਪ ਅਗੇ,
ਆਖਗੋਲਾਛੇਤੀ ਮਾਰੋ ਛਾਤੀ ਵਿਚੋਂਪਾਰ ਹੋਵੇ।
ਤੋਪ ਤੇ ਬੰਦੂਕ ਤੋਂ ਨ ਡਰ ਪਿਛਾਂ ਹਟੀਦਾ ਏ,
ਚੁਕਿਆ ਜੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਇਸ਼ਕੇ ਦਾ ਭਾਰ ਹੋਵੇ।
ਛੇਤੀ ਕਰੋ ਨਾਲ਼ ਦਿਆਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਮਿਲਾਂ,
ਪੈਂਦੀ ਏ ਪਈ ਵਿਥ ਮੈਨੂੰ ਫੋਕਾ ਤਕਰਾਰ ਹੋਵੇ।
ਮਾਰ ਐਸਾ ਗੋਲਾ ਮੈਨੂੰ ਖਿਚ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀਆ,
ਉਡ ਜਾਣ ਫਿੰਜੜਾਂ ਤੇ ਟੋਟਾ ਕਈ ਹਜਾਰ ਹੋਵੇ।
ਰਲ ਕੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਰੂਹ ਦ ਨਸ਼ਾ ਮੇਰੀ,
ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਵੇ।
ਮਾਰ ਮਾਰ ਧਕੇ ਦੇਸੋ ਕਢ ਦੇਵੋ ਗੋਰਿਆਂ ਨੂੰ,
ਮਤ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਲੈ ਸਭ ਹੀ ਬੇਦਾਰ ਹੋਵੇ।
ਉਮਰ ਛੁਟੇਰੀ ਜਾਣ ਦੇਵੋ ਕਿਉ ਦਲੇਰੀ ਭੈੜੀ,
ਤੁਸਾਂ ਜਿਹਾਂ ਪਾਜੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਾਡੀ ਸਾਰ ਹੋਵੇ।
ਕਿਵੇਂ ਆਖੇ ਲਗ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਛਾਂ ਹਟ ਜਾਵਾਂ,
ਜਟਾ ਜਦੋਂ ਸਾਹਵੇਂ ਖਲਾ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਹੋਵੇ।

ਮਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੋਲੇ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਵਾਰਤਾ

ਵਲੋਂ ਲਾਲ ਸਿੰਘ 'ਕੰਵਰ' ਪੀਰੋ ਚਕ (ਲਾਇਲਪੁਰ)

ਚਾਨਣੀ ਸੀ ਰਾਤ ਕਿਸੇ ਬਾਤ ਵਿਚ ਰੁਝਾ ਹੈਸਾਂ,
 ਕੱਖ ਕੱਖ ਜੋੜਦਾ ਖਿਆਲਾਂ ਵਾਲੀ ਛੰਨ ਦਾ।
ਸੋਚਾਂ ਵਾਲੇ ਵਹਿਣ ਚੋਂ ਬੇਚੈਣ ਹੋਇਆ ਲੰਘਣੇ ਨੂੰ,
 ਅਕਲਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤੁਲੇ ਹੈਸਾਂ ਬੰਨ੍ਹਦਾ।

ਤਵਾਰੀਖੀ ਗਲਾਂ ਦੇ ਗਲਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲ ਪਾ ਕੇ,
 ਹੋਗਿਆ ਬੇਹੋਸ਼ ਪਤਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਨ ਤੰਨਦਾ।
ਆਸਰੇ ਸਹਾਰੇ ਦਿਆਂ ਮੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਢਣੇ ਲਈ,
 ਵਡਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਾਲੇ ਸਿਪ ਹੈ ਸਾਂ ਭੰਨਦਾ।
ਮਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾਮਾਨ ਵੀ ਤਾਂ ਰਖਿਆ ਸੀ,
 ਮੰਨਣਵਾਲੀ ਗੱਲਸੀ ਪਰ ਮਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦਾ।

ਖਿਚੀ ਝਟ ਫਿਲਮ ਤਸੱਵਰਾਂ ਦੇ ਕੈਮਰੇ ਚੋਂ,
 ਹੋਗਿਆ ਉਜਾਲਾ ਮੈਨੂੰ ਚੌਦਵੀਂ ਦੇ ਚੰਨ ਦਾ।
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਗੋਪੀਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭੁਲਾਨ ਵਾਲਾ,
 ਡਿਠਾ ਇਕ ਹੋਲਾ ਤੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੰਨ ਵੰਨ ਦਾ।

ਲਗੀ ਘਨਘੋਰ ਸ਼ੋਰ ਢਲਕਾਂ ਤੇ ਛੈਣਿਆਂ ਦਾਂ;
 ਜਿਥੋਂ ਕਿਥੋਂ ਔਂਦਾ ਸੀ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਧੰਨ ਧੰਨ ਦਾ।
ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਦੌੜ ਸੌੜ ਘਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ,
 ਸਭ ਤੋਂ ਉਹ ਵਡਾ ਸੀ ਦਿਹਾੜਾ ਉਸ ਸੰਨ ਦਾ।
ਭੋਜਨਾਂ ਦੇ ਭੁਖੇ ਸੀ ਅਨੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਰੱਜ ਰੱਜ,

ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਲੰਗਰ ਸੀ ਅਤੁਟ ਨਾਮ ਅੰਨ ਦਾ।
ਐਪਰ ਅਗੇਰੇ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵਧਿਆਮੈ,
ਪਰਦਾ ਕਿਸੇ ਪਾੜ ਦਿਤਾ ਕੂਕ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਦਾ।
ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਕਿਲੇ ਨੂੰ ਉਡਾਇਆ ਬੰਬ ਵੈਣ ਵਾਲੇ,
ਪਿਆ ਚੰਗਿਆੜਾ ਕਿਸੇ ਦੁਖੇ ਦਿਲ ਖੰਨ ਦਾ।
ਹੈ ! ਹੈ ! ਮੇਰੇ ਬਚੜੇ ਤੇ ਪੈਗਿਆ ਹੈ ਕਹਿਰ ਲੋਕੋ,
ਦੇਗਿਆ ਵਿਛੋੜਾ ਮੈਨੂੰ ਡਾਢਾ ਬਾਲ ਪੰਨ ਦਾ।
ਕਬਰਾਂ ਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਰਯਾਤੀ ਜਿਥੋਂ,
ਠਹਿਰਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨ ਜਿਥੇ ਕਾਲ ਵਾਲੇ ਜੰਨ ਦਾ।
ਹੈ ! ਹੈ ! ਉਥੇ ਲੁਟੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਨ ਮੇਰੇ ਬਚੜੇ ਦੀ,
ਦੌੜੋ ਵੇ ਕੋਈ ਕਰੋ ਚਾਰਾ ਬਾਲਕ ਬਚੰਨ ਦਾ।
ਹਾਥੀ ਉਤੇ ਬੈਠਿਆ ਜ਼ਹਾਨ ਨਾਲੋਂ ਉਚਿਆ ਵੇ,
ਮੋੜੀ ਉਤਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਪਿਆਰ ਮੇਰੇ ਮੰਨ ਦਾ।
ਸੁਣੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੈਣ ਤਾਂ ਬਚੈਨ ਹੋ ਗਏ,
ਟੁਟ ਗਿਆ ਨ ਕਾਵੀ ਪਰੇਮ ਵਾਲੇ ਬੰਨ ਦਾ।
ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਦਿਲ ਦੇ ਦੁੜਾਕੇ ਨਿਗਾਹ ਵਹੇ ਆਏ,
ਵੇਖ ਉਤੇ ਅਬਲਾ ਦੇ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਗੰਨ ਦਾ।
ਘੋੜੇ ਹੇਠਾਂ ਆਣਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦਿਤੇ ਪੁਤ ਉਹਦੇ,
ਲੱਗਾ ਤੀਰ ਓਸਦੇ ਕਲੇਜੇ ਵਿਚ ਸੰਨ ਦਾ।
ਧਾਰਕੇ ਬਨੀਤ ਸੀ ਪੁਲੀਸ ਜ਼ੋਰ ਲਾਂਦੀ ਪਈ,
ਜਾਲ ਖਾਣਾਂ ਚਾਹਦੀ ਸੀ ਕਨੂੰਨ ਵਾਲੇ ਫੰਨ ਦਾ।
ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਆਣ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਹਾ ਪਿਛਾਂ ਹਟੋ,
ਲਾਹੀਏ ਡਰ ਤੁਸਾਂ ਤੋਂ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਡੰਨ ਦਾ।

ਦਿਲ ਹਥ ਤਾਰ ਘਲ ਦਿਤੀ ਜਮਦੂਤ ਵਲੇ,
ਹੋਇਆ ਸਚਖੰਡ ਵੀ ਅਵਾਜ਼ਾ ਟੰਨ ਟੰਨ ਦਾ।
ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਜਾਨ ਆਨ ਪਹੁੰਚੀ ਉਸ ਮੁੰਡੜੇ ਦੀ,
ਉਠ ਬੈਠਾ ਝੱਟਪੱਟ ਆਕੜਾਂ ਨੂੰ ਭੰਨ ਦਾ।
ਛੁਟ ਪਏ ਜੈਕਾਰੇ ਸਾਰੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ,
ਟੁਟਾ ਪਰ ਲੱਕ ਸੀ ਪੁਲੀਸ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦਾ।
ਕੌਤਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਂਦਿਆਂ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਹੋਇਆ ਰਿਦੇ ਵਿਚ,
ਹੋ ਗਿਆ ਤ੍ਰਕਲਾ ਭੀ ਸਿਧਾ ਮੇਰੀ ਤੰਨ ਦਾ।
ਫੋਲ ਫੋਲ ਵੇਖੀਆਂ ਕਤਾਬਾਂ ਫੇਰ ਕੰਵਰ ਆਕੇ,
ਪਾਇਆ ਮੈਂ ਖਜਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭੇਤ ਵਾਲੇ ਧੰਨ ਦਾ।

ਗੁਰ ਸਿਖ ਨਾਲ ਗੁਰ ਭਾਈ ਜਾਣ ਹਿਤ

(ਦੋਹਰਾ) ਨਗਰ ਨਬੇਹ ਗੋਤ ਗਿਲ ਜਿਲੇ ਲਾਹੌਰੇ ਮਾਹਿ।
(ਸਿਖ) ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਾਹਿ।
ਇਕ ਸਿਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚੋਂ ਇਕ ਸਾਖੀ,
ਲਿਖਾਂ ਸਿਖੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਕੇ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਆਖਦੇ ਲੋਕ ਚੈਨਾਂ,

ਰੈਂਦਾ ਚੈਨ ਚਾ ਚੜਿਆ ਅਪਾਰ ਕਰਕੇ।
ਸੁਬਾ ਸ਼ਾਮ ਰਹੇ ਰਾਮ ਦੇ ਰੰਗ ਰਤਾ,
ਮੱਤਾ ਮਸਤੀ ਪਰੇਮ ਖੁਮਾਰ ਕਰਕੇ।
ਵੰਜੇ ਬਿਥੜਾ ਨ ਦਰ ਚਲ ਆਇਆ,
ਅਣ ਹੁੰਦਾ ਵੰਡਾਵੇ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ।
ਕਰ ਨਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤ੍ਰੌਤ ਰੀਜੋਂ,
ਭੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਸਭ ਵਰਤਾ ਦੇਵੇ।
ਬਿਨਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਬਿਤ ਤੋਂ ਵਧ ਵਰਤੇ,
ਪਰਤੇ ਖਿਜ ਨ ਦਰਸ ਜੋ ਆ ਦੇਵੇ।

ਇਕ ਸਿਖ ਨਕੀ, ਮਜੈਲ ਭੈੜੀ ਰੀਤ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹੋਇਆ ਦਾਜ ਤੇ ਜੰਵ ਦੀ ਖਾਤ੍ਰ ਦਾਰੀ ਦੇ ਦੁਖੋ ਧੀਆਂ ਵਿਔਣ ਜੋਰ ਹੋਈਆਂ ਜਾਣ ਆਣਰੁੰਨਾ ਤੇ ਚੈਨੇ ਆਦਰ ਇਮਦਾਦ ਕੀਤੀ।

ਆਇਆ ਸਿਖ ਬਹਾਇਆ ਚਾਈਂ ਚੈਂਨੇ,
ਛੰਨਾਂ ਹਥ ਫੜਾਇਆ ਜਾਂ ਘੋਲ਼ ਮਿਠਾ।
ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਥਾਂ ਸਿਖ ਉਹ ਰੋਣ ਲਗਾ,
ਝਟ ਪੁਛਿਆ ਫਟ ਅਨਭੋਲ ਡਿਠਾ!
ਕੀ ਵੇਦਨਾਂ ? ਕਹਿੰਦਾ ਮਝੈਲ ਨਕੀ,
ਟਿਕੀ ਕਰਨ ਚੰਗੇਰੀ ਤੰਬੋਲ ਇਠਾ।
ਧੀ ਵਿਔਣ ਦੋ ਦੇਣ ਜਰੂਰ ਮਝਾਂ,
ਰੁਨਾਂ ਪੁੰਨੀਆਂ ਦੋ ਨਹੀਂ ਕੋਲ ਚਿਠਾ।

ਏਨਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਬੀਤੇ ਬੁਰੀ ਸਾਧਾ,
ਕਾਦਾ ਵਿਆਹ ਆਂਹਦੇ ਕਰ ਭੁਲਾ ਦੇਵੇ।
ਸ਼ਰਬਤ ਪੀਆਂ ਕੀ ਪੁਜਤ ਨ ਵਿਆਣ ਧੀਆਂ,
ਆਵੇ ਦਰਦ ਕਿੰਨੂ ਦਰਬ ਲਿਆ ਦੇਵੇ।

ਚੈਨੇ ਕਿਹਾ

ਜਲ ਛਕ ਨ ਰੋ ਸਾਧਾ ਭੋਲਿਆ ਤੂੰ,
ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਲਈ ਗਲਾਂ ਇਹ ਸ਼ੋਹਦੀਆਂ ਨੇ।
ਸ਼ਾਹਨ ਸ਼ਾਹ ਹੈ ਸੋ ਜਿਦ੍ਹਾ ਸਿਖ ਹੈ ਤੂੰ,
ਜਿਦ੍ਹਾ ਤੂੰ ਹੈਂ ਧੀਆਂ ਭੀ ਉਹਦੀਆਂ ਨੇ।
ਜਿਸ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਤੂੰ ਰੋ ਰਿਹਾ ਏਂ,
ਚਜ ਜਗ ਲਜਾ ਮਾਰਾਂ ਮੋਹਦੀਆਂ ਨੇ।
ਦਾਤਾਂ, ਲੰਗਰਾਂ ਦਾ ਦਾਤਾ ਸੋ ਗੁਰੂ ਸਾਡਾ,
ਧੁੰਮਾਂ ਤ੍ਰਿਹੁੰ ਲੋਕੀਂ ਜਿਦ੍ਹੀ ਲੋਹਦੀਆਂ ਨੇ।
ਜਲ ਛਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਈ ਰਮਤ ਦੇ ਕੇ,
ਚੈਨਾਂ ਸਿਖ ਨੂੰ ਏਧਰ ਰੁਝਾ ਦੇਵੇ।
ਮੂੰਹੋਂ ਮੰਗੀ ਸ਼ਰੀਕ ਨੂੰ ਜਿਮੀ ਦੇ ਕੇ,

ਵੰਜ ਪੰਜ ਸੌ ਲੈ ਦਰਸ ਆ ਦੇਵੇ
ਵਰਤਾ ਛਕ ਛਕਾ ਉਸ ਵਿਦਾ ਮੰਗੀ,
ਚੈਨਾਂ ਸਿਖ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਜਾਂ ਕਰਨ ਟੁਰਿਆ
ਝੋਟੀਆਂ ਕਟੀਆਂ ਸਣੇ ਦੋ ਸਜਰ ਮਝਾਂ,(ਘਰੋਂ)
ਲਈਆਂ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਮਾਲ ਚਰਨ ਟੁਰਿਆ
ਪੰਜ ਸੌ ਸਣੇ ਮਝਾਂ ਦੇਕੇ ਜੂਹ ਪਾਰੋਂ,
ਤ੍ਰੈ ਤ੍ਰੈ ਦੇਈਂ ਕਹੇ ਗਹਿ ਚਰਨ ਟੁਰਿਆ
ਵਿਛੜ ਚਲਿਆਂ ਦੋਹਾਂ ਹੇ ਕਲਿਆਂ ਦਾ,
ਜਲ ਅਖੀਆਂ ਚੋਂ ਫਰਨ ਫਰਨ ਟੁਰਿਆ
ਚੈਨਾਂ ਰੋਵੇ ਆਪੋ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਇਹ ਬਖਸ਼ ਖਤਾ ਦੇਵੇ
ਰੋਵੇ ਸਿਖ ਭਰੋਸੇ ਚਿ ਕਸਰ ਤੋਸਾ,
ਲਿਖਿਆ ਖਸਮ ਵਸ ਕਿਸੇ 'ਚ ਆ ਦੇਵੇ

ਗੁਰਭਾਈ ਗੁਰ ਸਿਖ ਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਹੀ ਪਿਆਰ।
ਨਹੀਂ ਤੇ ਊਣਾਂ ਸਿਖੀਓਂ ਵਹਿਮੀ ਹਿਤ ਸਤਿਕਾਰ।

ਨਾਮਧਾਰੀ ਅਨੰਦ ਮਰਜਾਦਾ

(ਨਿਵਾਇਕੇ)

[ਦੋਹਰਾ] 'ਚਉਥੈ ਪਹਰਿ ਸੁਬਾਹ ਕੈ ਸੁਰਤਿਆ ਉਪਜੈ ਚਾਓ'।
ਕੂਕਣ ਕਹੇ ਗੁਵਾਂਢਣਾਂ ਭੈਣ ਸ਼ਤਾਬੀ ਨ੍ਹਾਉ।
ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਹੈ ਜਾਂਵਣਾਂ ਚੰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਨੰਦ।
ਓਮਣ ਆਈ ਆਖਿਆ ਨ ਤ੍ਰਿੰਵਣ ਨ ਤੰਦ।
ਮੈਂ ਭੀ ਮੂੰਹ ਧੋ ਮਿਲ ਪਵਾਂ ਸੁਣਿਆਂ ਵੇਖਣ ਚਾਉ।
ਵੀਹ* ਵਾਹ ਵਗਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਜ ਕਿਵੇਂ ਭੁਗਤਾਉ।

ਕੀਤਾ ਜਾਇ ਕੇ ਦੀਦਾਰ, ਲਗੀ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ,
ਹਵਨ ਵੇਦੀ ਵਿਚਕਾਰ, ਹੁੰਦਾ ਬਾਣੀ ਸਿਖ ਪੜਦੇ।
ਭੋਗ ਵਾਰ ਜਦ ਪਾਇਆ, ਔਣ ਗੁਰਾਂ ਫੁਰਮਾਇਆ,
ਵਿਔਣਾਂ ਪੁਤਾਂ ਧੀਆਂ ਚਾਹਿਆ, ਸੁਣ ਸੌਹੇ ਆਣ ਖੜਦੇ।
ਗੋਤ ਉਮਰ ਵਿਚਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਜਨ ਸੰਵਾਰ,
ਜੋੜੇ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ, ਲੜ ਗੰਢੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ।
ਹੁੰਦੇ ਲਾਵਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰੇ, ਜਗੇ ਹਵਨ ਦੁਆਲੇ,
ਲਈਆਂ ਜੋੜੀ ਉਸ ਚਾਰੇ, ਲਾਵਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਗਾ ਅੜਦੇ।
ਪਾਠ ਗ੍ਰੰਥ ਭੋਗ ਪਾਏ, ਪੜ ਅਨੰਦ ਭਣਿਆ ਮਾਏ,
ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਭਾਏ, ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਇਕੇ।
ਸਹਿਜੇ ਦਾਤਾਂ ਗੁਰੋਂ ਪਾਈਆਂ, ਮਨਵਜੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ,
ਧਿਰਾਂਘਰੋ ਘਰੀ ਆਈਆਂ, ਸੀਸ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵਾਇਕੇ।

---

*ਵੀਹ ਵਾਹ ਵਗਣ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਲੋਕਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਆ ਘਰ ਸਾਹੁਰੇ ਸਾਦੇ ਸਰਲ ਸੁਭਾ।
ਓਵੇਂ ਵੇਖ ਉਹਦੀ ਸਸ ਨੂੰ ਓਮਣ ਹੱਸ ਕਿਹਾ।
ਭੈਣੇ ਸਸਤੇ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਪੁਤਰ ਵਿਆਹੇ ਜਾਨ।
ਤਾਂ ਹੀ ਨੂੰਹਾਂ ਦੇ ਸਗਨ ਚਾਂ ਵਲ ਨ ਦਿਓ ਧਿਆਨ।
ਗਹਿਣੇ ਸੂਟ ਨ ਘੁੰਡ ਚਿੜੀ, ਮੁੰਿਡਿਆਂ ਵਾਂਗਰ ਮੂੰਹ।
ਕਢੀ ਫਿਰ ਦੀ ਫਰਕ ਕੀ ਹੈ ਵਿਚ ਧੀ ਤੇ ਨੂੰਹ।
ਹੋਰ ਜੋ ਸੁੱਖ ਚੰਗਾ ਕਰੋ ਨੰਗੇ ਮੂੰਹ ਇਕ ਰਹਿਣ।
ਠੀਕ ਨ ਦੁਆਲੇ ਅਗਦੇ ਲਗਾਦੇ ਫੇਰੇ ਲੈਣ।

ਉਤਰ ਨਾਮ ਧਾਰਨ ਵਲੋਂ

ਸਾਡੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਹਿਣ, ਘੁੰਡ ਕਢਣਾਂ ਨਹੀਂ ਭੈਣ,
ਸੁਖੀ ਗੁਰ ਸਿਖ ਰਹਿਣ, ਮਰਜਾਦਾ ਗੁਰ ਮੰਨ ਕੇ।
ਨੀਵੀਂ ਸ਼ਰਮ ਅਖ ਰਹਿਣਾਂ,ਜੇਹੜਾ ਘੁੰਡ ਦਾਹੈ ਮੈਹਣਾਂ
ਜੋਗ ਭਾਈਆਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ, ਮਨ ਰਖਣਾਂ ਹੈ ਬੰਨ ਕੇ।
ਸੌਹਰਾ ਧਰਮ ਦਾ ਬਾਪ, ਘੁੰਡ ਬਾਪ ਤੋਂ ਹੈ ਪਾਪ,
ਵਡਾ ਘੁੰਡ ਕਢੇ ਆਪ, ਰਹੇ ਜੋ ਸ਼ੋਖ ਬਣ ਠੰਨ ਕੇ।
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤ ਸਰਬੱਗ, ਸਾਖੀ ਹਵਨ ਦੀ ਅੱਗ,
ਅੱਗ ਕਰੇਗੀ ਅਲੱਗ, ਲਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਪ੍ਰਵੰਨ ਕੇ।

ਸਾਦਾ ਰਖਣਾ ਲਿਬਾਸ, ਮਤ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ਖਾਸ,
ਗਹਿਣਾਂ ਨਾਮ ਗੁਣ ਰਾਸ, ਸਤ ਰਖੋ ਸੰਗ ਲਾਇਕੇ।
ਗੁਰਮਤ ਸ਼ਬ ਸਾਦੀ, ਵਿਤ ਵਰਤ ਗਮੀਂ ਸ਼ਾਦੀ,
ਰੰਗ ਮਾਣੀਏ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸੀਸ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵਾਇਕੇ।
ਦੋਹਰਾ—ਓਮਣ ਆਖਿਆ ਮੰਗਣਾਂ ਭੈਣੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋ।
ਸਾਹ ਪਹੋਚਾ ਸੁਰ ਸਲਾਹ ਮਿਥ ਦਿਨ ਕਿਵੇਂ ਸਰੋਂ।

[ਉਤਰ]

ਸਮਾਂ ਡਿਠਾ ਅਜਮਾਇਆ, ਗੁਰਾਂ ਮੰਗਣਾਂ ਹਟਾਇਆ,
ਵਿਚ ਬੇ ਰਸੀ ਪੈ ਜਾਇਆ, ਲੰਮੇਂ ਕਚੜੇ ਪਿਆਰ ਦੇ।
ਜੋਗ ਵਿਔਣ ਦੇ ਸੰਤਾਨ, ਜਦੋਂ ਜਾਪੇ ਲਈਏ ਜਾਨ,
ਗੁਰਾਂ ਪਾਸ ਨਿਰਮਾਨ, ਹੋ ਹਾਂ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰ ਦੇ।
ਜਿਵੇਂ ਆਪ ਦੀ ਰਜਾ, ਹੋਵੇ ਦੇਣ ਸੋ ਸੁਝਾ,
ਸਮਾਂ ਆਨੰਦਾਂ ਦਾ ਆ, ਪੂੰਨੇ ਕਾਰਜ ਸੰਵਾਰ ਦੇ।
ਕਈ ਆਪ ਜਾਚ ਲੈਣ, ਕਈ ਫੇਰਿਆਂ ਤੇ ਬਹਿਣ,
ਪਿਛੋਂ ਕੁੜਮ ਮਿਲ ਪੈਣ, ਮੇਲੇ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਦੇ।
ਓਮਣ ਕਿਹਾ ਭੈਣ ਦੱਸ, ਕੀ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਹੈ ਵਸ,
ਜੋੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਗੁਰੂ ਬੱਸ, ਤੁਸੀਂ ਮੰਨੋ ਕਰੋ ਜਾਇਕੇ।
ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਪਰਤਾਪ, ਲੱਭੇ ਯੋਗ ਤੇ ਸੰਤਾਪ,
ਵਹਿਮੀ ਮੰਨ ਗੁਰਾਂ ਬਾਪ, ਸੁਖੀ ਸੀਸ ਨੂੰ ਨਿਵਾਇ ਕੇ।

[ਓਮਣ]

ਸੁਣਿਆਂ ਅੰਧੇ ਰਾਹ ਜਿਉਂ ਮੁਕਾ ਮਨ ਦਾ ਭਰਮ।
ਭੈਣ ਪਿਆਰੀ ਮੰਨ ਉਸ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਧਰਮ।

ਮਾਈ ਦਾਨੀ ਚੰਬੇ ਜ਼ਿ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਵਾਲੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ

ਬਾਣੀ ਭਜਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਓਮਾਹ ਰਬੀ,
ਨਿਤ ਨੇਮ ਪਰੇਮ ਸਤ ਸੰਗ ਹੋਇਆ
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ,
ਆਪ ਥਾਪ ਕੀਤਾ ਸਭ ਰੰਗ ਹੋਇਆ
ਭੋਗ ਰਾਮ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਭੋਗ ਲਈ ਪੈ,
ਕਈਆਂ ਜੋੜਿਆਂ ਦਾ ਜੋਗ ਢੰਗ ਹੋਇਆ
ਆ ਆ ਗੁਰਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਕਸੂਰ ਬੋਲਨ,
ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਲ ਸਚਾ ਬਿਨਾਂ ਸੰਗ ਹੋਇਆ
ਤੋਵਾ ਕਿਸੇ ਤੋੜੀ ਭਾਵੇਂ ਸੌ ਵਾਰੀ,
ਤੌ ਭੀ ਸ਼ੋਹ ਦਾ ਹੀਆ ਨ ਤੰਗ ਹੋਇਆ
ਅਗੋਂ ਕਰੀ ਨ ਆਖ ਮੁਆਫ ਕਰਦੇ,
ਪਿਛਾ ਸਾਫ ਜੋ ਕੁਛ ਮੰਦ ਚੰਗ ਹੋਇਆ
ਮਾਈ ਚੰਬੇ ਦੀ ਆਈ ਸੁਣਾਈ ਵਿਰਥਾ,
ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਗਿਆ ਧਰਮ ਭੰਗ ਹੋਇਆ
ਮਾਰੀ ਧੀ ਮੈਂ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂ,
ਕੰਬੇ ਜੀਅ ਜਦੋਂ ਲੇਖਾ ਪੰਗ ਹੋਇਆ
ਗੁਰਾਂ ਕਿਹਾ ਸਫਾਈ ਰਿਹਾਈ ਬਖਸ਼ਸ਼,
ਲੋਹਾ ਲਿਸ਼ਕਦਾ ਜਿਉਂ ਬਿਨਾਂ ਜੰਗ ਹੋਇਆ
ਰਵੇ ਦੋਸ ਨ ਸੰਗਤ ਚਿ ਸੋਚ ਅਗਾ,
ਲਜਾ ਲਾਹ ਨੰਗਾ ਧਰਮ ਅੰਗ ਹੋਇਆ

ਸਹੀ ਢੰਗ ਸਚਾ ਅਦਲ ਤੁਰਤ ਹੁੰਦਾ,
ਗੋਰਾ ਜ਼ਿਲੇ* ਦਾ ਵੇਖ ਸੀ ਦੰਗ ਹੋਇਆ।
[ਕੈਂਦਾ]ਕੀ ਸ਼ਕਤ ਸਖਤੀਬਿਨਾਂ ਕਤਲਕਾਤਲ,
ਮੰਨਣ ਗੁਰੋ ਨਹੀਂ ਜ਼ਰਾ ਵਿਅੰਗ ਹੋਇਆ।
ਕਿਹਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਅਦਲ ਢੰਗੋਂ,
ਸ਼ੁਰੂ ਜਗ ਬਦਲਾ ਅਤੇ ਜੰਗ ਹੋਇਆ।
ਜੇੜ੍ਹਾ ਸਚ ਬੋਲੇ ਤੁਸੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੋ;
ਸੁਖ ਨ ਸਜਾ ਪਾਏ ਫਾਹੇ ਟੰਗ ਹੋਇਆ।
ਸਚ ਬੋਲਦਾ ਜੋ ਹੁੰਦੀ ਬਖਸ਼ ਏਥੇ,
ਅਦਲ ਸਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਮੰਗ ਹੋਇਆ।
ਭਾਗਭਾਵਨੀ ਦਾ ਆਇਆਂ ਮਿਲੇ ਏਥੇ,
ਨੰਗੋਂ ਸ਼ਾਹ ਹੋਯਾ ਸ਼ਾਹੋਂ ਨੰਗ ਹੋਇਆ।
ਛਾਕੇ ਲੱਜ ਲਾਹ ਬੋਲਨਾਂ ਸਚ ਅਉਖਾ,
ਪਰ ਹੈ ਬੋਲਦਾ ਕੋਈ ਨਿਹੰਗ ਹੋਇਆ।
ਮੰਗਣ ਮੌਤ ਇਨਸਾਫੀ ਹੈ ਆਪ ਉਤੇ,
ਮਾਫੀ ਮਿਲੀ ਖਾਹ ਕਾਫੀਆ ਤੰਗ ਹੋਇਆ।
ਸੁਣ ਵਾਰਤਾ ਇਹ ਗੁਨਾਹ ਗਾਰ ਮੈਂ ਦਾ,
ਮਿਹਰਬਾਨ ਬੋਲਾ ਉਸੇ ਡੰਗ ਹੋਇਆ।
ਸੁਖੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਮੇਹਰੇ ਰਿਹਾ ਵਹਿਮੀ,
ਦੁਖੀ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਮਤ ਉਲੰਗ ਹੋਇਆ।

---

*ਡੀ ਡਾਨਲਡ ਕਪਤਾਨ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ।

ਇਹ ਗੁਰੂ ਮਿਹਰ ਮਤ ਵਰਨੀ ਏ।
ਗੁਰੂ ਮਿਹਰ ਕਰੇ ਮਤ ਵਰਤਨੀ ਦੇ।
ਸੂਤ ਇਕ ਜਿਉਂ ਤਾਣਾ ਪੇਟਾ।
ਬੀਜ ਬਿਰਖ ਫੁਲਖ਼ਾਸ ਲਪੇਟਾ।

ਯਾਦ ਰਹੇਗਾ ਸਦਾ ਪਿਆਰ ਤੇਰਾ

ਹੋਲਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮੇਂ

ਓਨੀ ਸੌ ਅਠਾਠ ਅਨੰਦਪੁਰ ਨੂੰ,
ਟੁਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਹੋਲਾ ਮਨਾਣ ਦੇ ਲਈ।
ਗੁਰੂ ਗਿਆਰਵੇਂ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਦਿਵਸ ਉਤੇ,
ਦਸੇ ਦਸਮ ਦੇ ਸਬਕ ਪਕਾਨ ਦੇ ਲਈ।
ਸੁਣਿਆਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਗੁੰਡੇ ਆ ਗੰਦ ਬਕਦੇ,
ਬੰਨ੍ਹ ਟੋਲੀਆਂ ਗੰਦ ਵਧਾਨ ਦੇ ਲਈ।
ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਤਾ ਕੀਏ,
ਕਦੋਂ ਕੀ ਬੀਤੇ ਲਾਭ ਹਾਨ ਦੇ ਲਈ।
ਕਿਹਾ ਸਾਧੂਆਂ ਵਕਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ,
ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਹਟਾਉ ਉਹਨਾਂ।
ਹਨ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨ ਮਹਾਨ ਸੁਚੇ,

ਜੋਗ ਧਰਮ ਗਿਆਨ ਸਮਝਾਉ ਉਹਨਾਂ।
ਦਿਤਾ ਉਤਰ ਉਹਨਾਂ ਅਨਗਿਣਤ ਆਈਆਂ,
ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਨਹੀਂ ਅਊਤ੍ਰ ਟੋਲੀਆਂ ਨੂੰ।
ਮੰਦੇ ਨਹੀਂ ਮੁੜਦੇ ਥਕੇ ਅਸੀਂ ਆਂਦੇ,
ਗੰਦੇ ਗੰਦ ਬਕਦੇ ਪਾਂਦ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵੰਡ ਵਾਰ ਕਰਕੇ,
ਜਥੇ ਬੰਦ ਕਰ ਹਾਣੀ ਹਮਜੋਲੀਆਂ ਨੂੰ।
ਗੰਦ ਬੋਲੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ,
ਪਿਤਾ ਦਸਮ ਦੀ ਦਾਤਾਂ ਅਨਮੋਲੀਆਂ ਨੂੰ।
ਬਣਿਆਂ ਬੁਰੇ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਰੋਕ ਕਾਰਨ,
ਇਹ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਉਸਵਾਰ ਫੇਰਾ।
ਐਸੇ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਗੌਂਦਿਆਂ ਗੁਣ 'ਵਹਿਮੀ'
ਯਾਦ ਰਹੇਗਾ ਸਦਾ ਪਿਆਰ ਤੇਰਾ।

ਡੁਬਾ ਬੇੜਾ ਤਾਰਿਆ

ਸਹਿਨਸ਼ਾਹ ਪਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ,
ਪੰਥ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਸਜਾਇਕੇ।
ਕਲਿਜੁਗੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਚਿਖਾਏ ਦਿਤਾ ਪਲਾਂ ਵਿਚ,
ਕਲਾ ਵਰਤਾਏ ਸਹੀ ਸਤਿਜੁਗ ਲਾਇਕੇ।
ਗਾਈਂ ਹਿਤ ਸਿੰਘ ਲਾ ਸਬੂਤ ਸਾਈਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,
ਨਾਹੀਂ ਡਰ ਮੌਤ ਇਨ ਵੇਖੋ ਅਜਮਾਇਕੇ।
ਮੋਹਨ ਜਿਉਂ ਮੋਹੇ ਗੁਰ ਬਉਰਾ ਕਰ ਦੀਉ ਦੇਸ,
ਦੌਰਾ ਫਿਰਾਏ ਸਾਜ ਸਕਤ ਰਖਾਇਕੇ।
ਦੂਤੀ ਪੇਟ ਪਾਲੂਆਂ ਨੇ ਲੂਤੀਆਂ ਲਾ ਭਰੇ ਕੰਨ,
ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨ ਸਹਾਰਿਆ।
ਡਰ ਗਿਆ ਸੁਣ ਇਹ ਅਵਾਜ਼ ਸੰਤ ਖਾਲਸੇ ਦੀ,
ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਆ ਡੁਬਾ ਬੇੜਾ ਤਾਰਿਆ।

ਕੂਕਿਆਂ ਨੇ ਕੂਕ ਮਾਰੀ ਫੇਰ ਭੀ ਆਜਾਦੀਆਂ ਦੀ

ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੰਬਰ ਪੋਹ ਮਾਘ ੧੯੯੬ ਵਿਚ
ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਝਾਕੀ

ਵਲੋਂ ਸ੍ਰ: ਵਧਾਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਤੀਰ) ਦੀਆਂ ਹੈਨ ਤਾਂ ੩੦ ਲਾਇਨਾਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹੀ ਲੈ ਤੇ ਹੋਰ ਲਿਖਵਾਈਆਂ ਸ੍ਰ: ਜੀ ਤੋਂ ਅਜੀਤ ਨਗਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾ ੪ ਫਗਨ ੨੦੨੧ ਮੰਗਲ਼ਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ

(ਤਰਨ ਸਿੰਘ)

ਵੇਖਿਆ ਵੰਗਾਰਦੇ ਮਿਆਨੋ ਤਲਵਾਰ ਧੂਹ ਕੇ,
ਗੁਰੂ ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੜੇ ਨੂੰ ਖੁਲੇ ਅਜਲਾਸ ਵਿਚ।
ਪਲੋ ਪਲੀ ਖੜੇ ਆਏ ਪੰਜੇ ਝਟਕਾਏ ਵੇਖੇ,
ਓਹੀ ਹਥ ਬਧੀ ਵੇਖੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਂਦੇ ਵੇਖੇ ਮੋਇਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਂਦੇ ਵੇਖੇ,
ਹਥੋ ਹਥ ਫੇਰ ਵੇਖੇ ਪੈਂਦੇ ਮੁੜ ਸਾਸ ਵਿਚ।

ਅੰਤ ਲਿਖਦੇ ਹਨ।

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਵੇਖੇ,
ਮਿਰਚਾਂ ਦਾ ਧੂਆਂ ਦੇਂਦੇ ਵੈਰੀਆਂ ਦੀ ਨਾਸ ਵਿਚ।
ਤੀਰ ਭਾਗਾਂ ਖੋਟਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੀ ਓਥੇ ਗਲ ਵੇਖੀ,
ਫੁਟ ਕੋੜ੍ਹ ਫੁਟਾ ਆ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਮਾਸ ਵਿਚ।
ਰਾਜ ਭਾਗ ਖੁਸਿਆ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥੀੜੇ ਹੋਏ,
ਕਾਲੀ ਗਲ ਲਿਖੀ ਵੇਖੀ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ।

ਲਿਖਾਈਆਂ

ਕੂਕਿਆਂ ਨੇ ਕੂਕ ਮਾਰੀ ਫੇਰ ਭੀ ਅਜਾਦੀਆਂ ਦੀ,
ਰਾਮ ਰੂਪ ਪੂਜ ਜੁਟ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਵਿਚ।
ਗਊਆਂਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂਲਈ ਫਾਸੀਆਂਭੀਚੁੰਮਲਈਆਂ,
ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਸਿਖੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ!
ਅਮੀਂ ਸਰ ਰਾਮ ਬਾਗ ਨੇੜੇ ਬੋਹੜ ਦਸਦੀ ਏ,
ਫਾਹੇ ਆਏ ਹੁਕਮ ਗੁਰ ਧਰਮ ਸਨਾਸ ਵਿਚ।
ਕੋਟਲੇ ਦੇ ਕਲਰ ਚਿ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਖੜੋ ਸਾਹਵੇਂ,
ਹੋਏ ਭੀ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹੁਲਾਸ ਵਿਚ।
ਦੇਸ ਦੇ ਦੀਵਾਨਿਆਂ ਤੇ ਨਾਮ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੇ,
ਦਿਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਵੇਂ ਜੀਵਨ ਨਿਕਾਸ ਵਿਚ।
ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਆਗੂ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਲੰਮਾਂ ਸਮਾਂ,
ਦੇਸੋਂ ਦੂਰ ਗਏ ਆਏ ਜਿਵੇਂ ਮਾਘ ਮਾਸ ਵਿਚ।
ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦੇਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪਤ੍ਰ ਲਿਅੰਦੇ ਰਹੇ,
ਅਮਰ ਕਮੌਦੇ ਪਾਏ ਸਰਧਾ ਦੀ ਬਾਸ ਵਿਚ।
'ਤੀਰ' ਪਰ ਅਜੇ ਕੌਮ ਓਵੇਂ ਦਿਨ ਕਟ ਰਹੀ ਏ,
ਆਸ ਲੈ ਮਿਲਾਪ ਦ੍ਰਿੜ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਿਲਾਸ ਵਿਚ।

ਵਿਗੜੀ ਸਵਾਰ ਦੇ

ਭਰੇ ਹੋਏ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਆਨਕੇ ਨਿਹੰਗ ਇਕ,
ਹੋਇਕੇ ਨਿਹੰਗ ਕਿਹਾ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਨੂੰ।
ਲੈ ਓ ਤਖਾਣਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਾਣਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕਾਰੀਗਰ,
ਅਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਧਾਣਾਂ ਜਗ ਵਿਗੜੀ ਸਵਾਰ ਨੂੰ।
ਏਸ ਡਿੰਗੀ ਲਕੜੀ ਦੇ ਲਾਹਦੇ ਖੁੰਘ ਨਾਲੇ ਸਿਧੀ,
ਕਰਦੇ ਤੂੰ ਹਥੀਂ ਫੜ ਹਛੇ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ।
ਕੰਮੀਆਂ ਇਹ ਕੰਮ ਮੇਰਾ ਕਰਦੇ ਤੂੰ ਮੈਂ ਭੀ ਤੇਰਾ,
ਰਖਾਂਗਾ ਨ ਹੱਕ ਦੇਵਾਂ ਪੂਰੀ ਸੇਪਕਾਰ ਨੂੰ।
ਕੰਮੀ ਹੁੰਦਾ ਕੰਮ ਦਾ ਤੇ ਜਟ ਹੁੰਦਾ ਜਾਣੇਂ ਦਾ ਏ,
ਪੁਛ ਏਹਨਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਤਾਲੀਆਂ ਜੋ ਮਾਰਦੇ।
ਰਖ ਅਗੇ ਬੈਠ ਸਾਹਵੇਂ ਆਂਦਾ ਹੁਣੇ ਛੇਤੀ ਕਰ,
ਮੇਰੀ ਡਿੰਗੀ ਲਕੜੀ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਸਵਾਰਦੇ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਓਸ ਸਚੇ ਕਾਰੀਗਰ ਕੁਲ ਘਰ ਕਾਰੀਗਰਾਂ,
ਕਰ ਮੈਨੂੰ ਕਾਰੀਗਰ ਘਲਿਐ ਜਹਾਨ ਤੇ।
ਕੰਮੀ ਹਾਂ ਮੈਂ ਠੀਕ ਧੁਰੋਂ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰਨ ਆਇਆ,
ਵਿਗੜੀ ਸਵਾਰਾਂ ਰਵਾਂ ਘੜਨ ਬਨਾਨ ਤੇ।

ਫੜ ਹਥਿਆਰ ਹਥੀਂ ਕਾਰ ਕਰਾਂ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ,
ਗੰਮ ਲਗੇ ਕੰਮ ਬਿਨਾਂ ਦਮ ਦੇ ਵਿਹਾਨ ਤੇ।
ਜਗਨ ਜੇ ਜਾਣੇਂ ਕਰੇ ਜੱਟ ਵਾਂਗੂੰ ਜਹਿਲ ਪੁਣਾਂ,
ਰੋਣਾਂ ਪਊ ਤਾਊ ਪਛ ਵੇਲੇ ਦੇ ਵਿਹਾਨ ਤੇ।
"ਫੇਰ ਕਰੂੰਗਾ ਖਾਲਸਾ" ਜੋ ਬਾਗ ਸਿਖੀ ਖਿੜਿਐ,
ਵਾਕ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰ ਦੇ।
ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਨੇ ਹੈ ਘਲਿਆ ਹੀ ਆਖ ਇਹੋ,
ਖੁੰਗੀਆਂ ਲਾਹ ਡਿੰਗ ਕੱਢ ਵਿਗੜੀ ਸਵਾਰ ਦੇ।
ਮੋਇਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਨ ਅਤੇ ਕੰਚਨ ਬਨਾਨ ਵਾਲੀ,
ਕੀਮੀਆਂ ਨਿਗਾਂਹ ਸ਼ਾਹ ਸਾਹਨ ਜੌ ਡਾਰੀ ਸੀ।
ਡਾਰੀ ਸੀ ਤਮਾਮ ਮਲ ਧੋਂਏ ਕੋਟ ਜਨਮਾਂ ਦੀ,
ਵਸਨ ਰਹੀ ਢਠ ਪਿਆ ਚਰਨਾਂ ਮਝਾਰੀ ਸੀ।
ਮਝਾਰੀ ਸੀ ਦੀਵਾਨ ਜੋ ਵਿਗਾੜੀ ਉਹਨੂੰ ਪਛੁਤਾਵੇ,
ਪਾਵੇ ਇਹੋ ਵਾਸਤਾ ਨ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰ ਦੇ।
ਕਾਰ ਦੇ ਨ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵਹਿਮੀਆਂ ਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰ,
ਮਿਹਰਬਾਨ ਸਭ ਹੁੰਦੀ ਵਿਗੜੀ ਸਵਾਰ ਦੇ।
ਖੁੰਗੀਆਂ ਲਾਹੀਆਂ ਡਿੰਗ ਕਢਿਆ ਸਮਰਥ ਗੁਰ ਉਪਕਾਰੀ।
ਜੀਅ ਦਾਨ ਦੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਆ, ਵਿਗੜੀ ਤੁਰਤ ਸਵਾਰੀ।
ਨਜਰ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮੀਆਂ ਰਸਨਾਂ ਮਿਕਨਾਂ ਤੀਸ।
ਮਸਤਕ ਮਾਣ ਗਵਾਵਨਾਂ ਸਭੀ ਨਵਾਵੇ ਸੀਸ।

ਗੁਰਮੁਖੀ ਚਾਲ ਦਾ ਸਨੇਹ

ਮਹਿਦੀ ਪੁਰ ਦੇ ਸਿਖ ੦ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ,
ਧੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਵਧ ਕੁਸੰਗੀਆਂ ਨੂੰ।
ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਨਖਾਹੀ ਕੀਤਾ,
ਕਿਉਂ ਇਸ ਸੋਚਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਤਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਨੂੰ।
ਦੋ ਕੂਕਿਆਂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕਸਰ* ਲਾਈ,
ਡਿਠਾ ਨਹੀਂ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤੰਗੀਆਂ ਨੂੰ।
ਜੋਹੜਾ ਸਿਖ ਓਸਨੂੰ ਬਖਸ਼ਾਨ ਆਵੇ,
ਪਹਿਲੋਂ ਮਨ ਅੰਦਰ ਫੇਰੇ ਕੰਘੀਆਂ ਨੂੰ।
ਲਜਾ ਸੋਚ ਸਰਫਾ ਉਹਨੂੰ ਤਜਨਾਂ ਪੈ,
ਲਧੇ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਦੀ ਟੋਰ ਵਾਂਗੂੰ।
ਭਰੇ ਡੰਨ ਸੌ ਤੇ ਦੇਵੇ ਦੋ ਧੀਆਂ,
ਹੀਆ ਫੇਰ ਫਿਰ ਹੋਵੇ ਨ ਹੋਰ ਵਾਂਗੂੰ।
[ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਦ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ]
ਦੁਰਗਾਪੁਰ ਦੇ ਮਿਤ੍ਰ †ਵੈਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ,
ਝੁਰ ਰੋ ਜਾ ਦੁਖ ਸੁਨਾਂਵਦਾ ਏ।

੦ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ।

*ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੈਹਦੇ ਸੀ। ਜੋ ਕੂਕੇ ਕੁਸੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਧੀਆਂ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਪੰਥ ਦੀ ਪਤ ਘਟਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਓਨੇ ਘਰ ਕੂਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਸੰਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਲੈਣ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹੋ ਕਸਰ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੇ ਸੌਹਰਿਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦੈ।

†ਸੈਣੀ।

ਮੈਂ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਕਸੂਰ ਕਾਰਨ,
ਪਰ ਨ ਸਿਖ ਭੀ ਕੋਈ ਬਖਸਾਂਵਦਾ ਏ।
ਹੱਠ ਮਾਨ ਮੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਿਹਾ ਭੋਰਾ,
ਝੋਰਾ ਜਨਮ ਬਿਰਥਾ ਪਿਆ ਜਾਂਵਦਾ ਏ।
ਸੁਣ ਉਸ ਕਿਹਾ ਤਰਲੇ ਨਿਰੇ ਤੰਗ ਕਰਨਾ,
ਸਿਖ ਸੋ ਜੋ ਬਚਨ ਕਮਾਂਵਦਾ ਏ।
ਗੌਰੇ ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਜੀ ਦੀ,
ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਰਹਿ ਕੇ ਪਿਆਂ ਗੋਰ ਵਾਂਗੂ!
ਮਰਾਂ‡ ਨਾਲ ਫਾਹ ਹੀ ਮੰਗ ਰਖਿਓ ਸੂ,
ਜਾਣੇ ਜਗਤ ਨ ਬਚਨ ਗੁਰ ਹੋਰ ਵਾਂਗੂ।

[ਵਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ]

ਸਸਤੇ ਸਮੇਂ ਸੀ ਔਖ ਕਰ ਸੌ ਲੈਕੇ,
ਦੋ ਜਵਾਨ ਧੀਆਂ ਹਾਜਰ ਆਨ ਹੋਇਆ।
ਪਲਾ ਗਲ ਪਾ ਅਰਜ ਉਸ ਜਦੋਂ ਕੀਤੀ,
ਅਗੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੋਇਆ।

---

‡ਗੌਰਾ ਸਾਲ ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੰਦੀ ਬੋਲੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਜੀ ਦੇ ਚੋਰਵਾਲੇ ਜਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਤੇ ਸੰਗਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਗੌਰੇ ਸਾਲ ਨੂੰ, ਪਿਛੋਂ ਤੁਰਕ ਪੈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਹੀਰ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਗੌਰੇਸਾਲ ਸਮੇਤ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਲੜਕੇ ਤੁਰਕੀ ਦਲ ਨੂੰ ਭਾਂਜ ਦਿਤੀ ਸੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਸੀ। ਤੇ ਫਾਹ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਬਚਨ ਮੰਗ ਰਖਿਆ ਸੀ ਮਤੇ ਜਗਤ ਕਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਵਾਕ ਕੇੜਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਜਾਤੀ ਭਿੰਨ ਤੇ ਦੇਈਏ ਗ੍ਰੀਬ ਸਿਖਾਂ,
ਫਿਰ ਨ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਭਲਾ ਬੰਧਨ ਹੋਇਆ।
ਸਿਖ ਕਿਹਾ ਸਿਰ ਤੇ ਤੈਂਡਾ ਹਥ ਹੋਵੇ,
ਬਖਸ਼ੋ ਸਤਿਗੁਰੋ ਦੋਸ਼ ਮਹਾਨ ਹੋਇਆ।
ਜਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਕਰ ਪਰਖ ਵਰ ਗੁਰਾਂ ਦਿਤਾ,
ਨਿਭੇ ਸਿਦਕ ਤੇਰਾ ਏਸੇ ਲੋਰ ਵਾਂਗੂੰ।
ਵਹਿਮੀ ਸਿਖਿਆ ਸਾਖੀ ਇਹ ਦੇ ਗੁਰਸਿਖ,
ਟੁਰੇ ਟੋਰ ਇਸ ਹੋਵੇ ਨ ਹੋਰ ਵਾਂਗੂੰ।

[ਸਾਰ] ਧੀ ਗ੍ਰੀਬ ਨੂੰ ਦੇ ਮਦਦ ਕਰ ਜੱਸ ਪੁੰਨ ਖੱਟੇ।
ਵਰਨ ਜੋ ਮੇਲੇ ਗੁਰਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਅੱਖ ਨ ਵੱਟੇ।
ਟੁਟੇ ਸਿਖ ਨੂੰ ਮੇਲ ਗੁਰਮੁਖੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੇ।
ਬੇਮੁਖ ਕਿਸੇ ਨ ਕਰੇ ਬੇਮੁਖੀ ਤੋਂ ਭੈ ਖਾਵੇ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ

ਹਰਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਾਤਰ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕੂਕਿਆਂ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚੋਂ

ਉਸ ਕਲਜੁਗ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਸਤਜੁਗ ਵਰਤਾਇਆ।
ਉਸ ਸੁੱਤਾ ਮੁਲਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲਾ ਅਣਖ ਜਗਾਇਆ।
ਉਸ ਨਾਮ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਜੀਹਦਿਆਂ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ।
ਉਹ ਬਣਿਆ ਸਾਧ ਸ਼ੈਤਾਨ ਤੋਂ ਅਸਚਰਜ ਵਿਖਾਇਆ।
ਜਦ ਪੈਂਦਾ ਡਿੱਠਾ ਜੱਗ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਸਾਇਆ।
ਤਦ ਜੁਗਜੁਗ ਭਗਤ ਉਪਾਇਕੈ ਪੈਜ ਰਖਦਾ ਆਇਆ।

... ...

ਤਕ ਬੱਝੇ ਆਣ ਨਜ਼ਾਰੇ, ਵਿਚ ਮੈਦਾਨ ਦੇ।
ਆ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਖੜਕਾਰੇ, ਗੜਗੜ ਗੜਕਦੇ।
ਇਓਂ ਕੂਕੇ ਗਏ, ਖਲ੍ਹਾਰੇ ਤੋਪਾਂ ਸਾਹਮਣੇ।
ਜਿਉਂ ਰਾਂਝੇ ਹੀਰ ਦੁਆਰੇ, ਤਲਬ ਦੀਦਾਰ ਦੀ।
ਜਿਉਂ ਬਣ ਠਣ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੇ, ਖੜੇ ਸਵੰਬਰੀਂ।
ਜਿਉਂ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵਣਜਾਰੇ, ਸੌਦਾ ਮਾਰਦੇ।
ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਸੌ ਹਤਿਆਰੇ, ਲਾਂਭੀ ਗਾਰਦਾਂ।
ਪਰ 'ਚਾਤਰ' ਮਰਦ ਮੁਨਾਰੇ ਰਤਾ ਨਾ ਡੋਲਦੇ।
ਦੇਹ ਤੂੰਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਡਾਈ ਤੋਪਾਂ ਚਲ ਕੇ।
ਪਰ ਮਰਦਾਂ ਅਣਖ ਵਿਖਾਈ ਆਣ ਕਮਾਲ ਦੀ।
ਨਾ ਅੱਖ ਜਰਾ ਝਮਕਾਈ, ਸ਼ੇਰਾਂ ਕੂਕਿਆਂ।
ਜਿੰਦ ਨਿਕਲੇ ਵਾਂਗ ਹਵਾਈ, ਜਾਵੇ ਅਰਸ਼ ਨੂੰ।
ਜਾ ਸੂਰਜ ਵਿਚ ਸਮਾਈ, ਕਾਰ ਜੁਆਨ ਦੀ।

ਉਸ ਕਰ ਦਿਤੀ ਰੁਸ਼ਨਾਈ, ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ।
ਬਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨ ਲੜਾਈ, ਫਰਜ਼ ਪਛਾਣ ਕੇ।
ਇਸ ਜਗ ਤੇ ਧੰਨ ਕਮਾਈ, ਚਾਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ।
ਇਕ ਕੂਕਾ ਹੈਸੀ ਆਇਆ, ਨੀਵੇਂ ਕੱਦ ਦਾ।
ਉਸ ਆਪੇ ਬੜਾ ਬਣਾਇਆ, ਇੱਟਾਂ ਜੋੜ ਕੇ।
ਰੰਗ ਹੋਇਆ ਦੂਣ ਸਵਾਇਆ, ਖਾਰੇ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ।
ਰਣ ਅੰਦਰ ਉਸਦੀ ਮਾਇਆ ਵੇਖੀ, ਸਾਰਿਆਂ।
ਜਿਨ ਲਾਹ ਕੇ ਸੀਸ ਟਿਕਾਇਆ, ਉਤੇ ਤਲੀ ਦੇ।
ਉਸ ਭੇਤ ਸਜਣ ਦਾ ਪਾਇਆ, ਆਸ਼ਕ ਮਰਦ ਨੇ।
ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਸਫਨ ਸਫਾਇਆ, ਕੀਤਾ ਤੋਪ ਨੇ।
ਨਾ ਪਿਛੇ ਪੈਰ ਹਟਾਇਆ, 'ਚਾਤਰ' ਯਾਰ ਨੇ।

... ...

ਇਉਂ ਰਖ ਵਿਖਾਈ ਕੂਕਿਆਂ, ਕੁਲ ਆਲਮ ਜਾਣੇ।
ਸਭ ਤੋਪਾਂ ਹਿੱਕੀ ਝੱਲੀਆਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਭਾਣੇ।
ਹੈ ਆਨ ਵਿਆਹੀ ਸੰਜੋਗਤਾ, ਵਿੰਹਦੇ ਰਹੇ ਰਾਣੇ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਣਖ ਪੁਗਾਈ ਆਖਰੀ, ਕਰ ਜ਼ਾਲਮ ਕਾਣੇ।
ਸੋ ਸੀਸ ਤਲੀ ਤੇ ਰੱਖਦੇ, ਜਗ ਪਾਪ ਮਿਟਾਣੇ।
ਇਹ 'ਚਾਤਰ' ਸਾਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ, ਨਾ ਹੋਣ ਪੁਰਾਣੇ।

... ...

ਚੀਨੀ

ਵਲੋਂ—ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰ: ਕ੍ਹਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਨਾਭਾ)

ਛੋਟੀ ਉਮਰਾ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਜੇਸ਼ਵਰ,
ਸੋਹਣੀ ਮੂਰਤ ਚੀਨੀ [ਵੇਖੀ]
ਸਿਰ ਤੇ ਖੰਡਾ ਹਥ ਸਿਮਰਨੀ,
ਚੜ੍ਹਿਆ ਬਾਂਕੀ ਚੀਨੀ [ਘੋੜੀ]
ਜਿਸ ਦੇ ਵਚਨਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਗੇ,
ਫਿਕੀ ਲਗਦੀ ਚੀਨੀ [ਖੰਡ]
ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਬਿਗਸਦੇ,
ਜਿਉਂ ਰਵਿ ਪਿਖ ਗੁਲ ਚੀਨੀ[ਫੁਲ]

ਵਲੋਂ—ਸੰਤ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੀ [ਕੂਕਾ] ਸੰਧਵਾਂ

ਮੇਰੀ ਖੁਲ ਗਈ ਅੱਖ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਕੇ,
ਗੜਵਾ ਖੂਹ ਤੇ ਰਿਹਾ ਖੜਕਾ ਕੂਕਾ।
ਬਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੇਖਿਆ ਮੈਂ,
ਸਣੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਾਅ ਕੂਕਾ।
ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਐਸੀ,
ਉੜਦੇ ਪੰਛੀਆਂ ਲਵੇ ਫਸਾ ਕੂਕਾ।
ਅਸੀਂ ਸੁਖ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਸੌਣ ਵਾਲੇ,
ਅਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਜਗਾ ਕੂਕਾ।
ਅਸੀਂ ਮਾਸ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ,
ਕਿਥੋਂ ਚੰਮੜੀ ਸਾਨੂੰ ਬਲਾ ਕੂਕਾ।

ਇਹ ਤੇ ਨਾਲ ਨ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਗਦਾ ਏ,
ਰੋਟੀ ਵਖਰੀ ਲਵੇ ਪਕਾ ਕੂਕਾ।
ਵਟਾ ਕਰ ਨਹੀਂ ਪੁਤ ਵਿਔਣ ਦੇਂਦਾ,
ਧੀਆਂ ਪੁੰਨ ਹੀ ਦੇ ਪਰਨਾ ਕੂਕਾ।
ਜਦੋਂ ਦਸਦਾ ਭਜਨ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਨੂੰ,
ਟੰਟਾ ਟੂਬਾਂ ਦਾ ਦੇਵੇ ਮੁਕਾ ਕੂਕਾ।
ਲ੍ਹਾ ਕੇ ਰੰਗ ਬਰੰਗੜੇ ਫੂਕ ਦੇਵੇ,
ਚਿਟੇ ਕਪੜੇ ਦੇਵੇ ਪਵਾ ਕੂਕਾ।
ਜਦੋਂ ਕੰਨ ਵਿਚ ਫੂਕ ਇਹ ਮਾਰਦਾ ਏ,
ਦੇਵੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਭੁਲਾ ਕੂਕਾ।
ਜਾਂ ਤੇ ਲਹੇ ਪਵੇ ਮਗਰੋਂ ਰਤਨ ਸਿੰਘਾ,
ਜਾਂ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਭੀ ਲਵੇ ਬਨਾ ਕੂਕਾ।

ਕਮਜ਼ੋਰ ਦਿਲ ਦਾ ਉਜਰ

ਚਾ ਆਂਵਦਾ ਏ ਬਨਾਂ ਸਿਖ ਮੈਂ ਭੀ;
ਝੁੱਕੇ ਦਿਲ ਇਹ ਭਾਰ ਉਠਾਨ ਔਖਾ।
ਕੇਸ ਸਾਂਭਣੇ ਫੇਰਨਾਂ ਨਿਤ ਕੰਘਾ,
ਕੜਾ ਕਛ ਕਿਰਪਾਨ ਨਿਭਾਨ ਔਖਾ।
ਠੱਕੇ ਠੰਡ ਸਿਆਲ ਵਿਚ ਸਣੇਂ ਕੇਸੀਂ,
ਧਮੀਂ ਉਠ ਕੇ ਕਰਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਔਖਾ।
ਕਰ ਕੰਠ ਬਾਣੀ ਨਿਤ ਨੇਮ ਕਰਨਾਂ,
ਮਾਲਾ ਫੇਰਨੀ ਜੀਭ ਹਿਲਾਨ ਔਖਾ।
ਧੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਵੇਚ ਨ ਦੰਮ ਲੈਣੇ,
ਝੱਕ ਵਟਿਉਂ ਪੁਤ ਅਜਕਾਂਨ ਔਖਾ।
ਵਾਹਣੀ ਮਝ ਨ ਵੇਚਨਾਂ ਪਸ਼ੂ ਮੋਇਆ,
ਬਿਨਾਂ ਕਰੇ ਖੱਸੀ ਵਹਿੜ ਵਾਨੁ ਔਖਾ।
ਆਈ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਕਹੇ ਜਿਊ ਆਇਆਂ,
ਹਥ ਬੰਨ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਨ ਔਖਾ।
ਗਊ ਗ੍ਰੀਬ ਦਾ ਦੁਖ ਵੰਡਾਨ ਔਖਾ,
ਦੇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਹੋਣ ਕੁਰਬਾਨ ਔਖਾ।
ਛਡ ਸਾਕ ਸਨਬੰਧ ਬ੍ਰਾਦਰੀ ਨੂੰ,
ਅੱਡ ਆਪਣਾ ਖਾਣ ਪਕਾਨ ਔਖਾ।
ਔਖੇ ਜੀਬ ਦੇ ਬੰਦ ਸੁਵਾਦ ਕਰਨੇਂ,
ਮੂੰਹ ਮੇਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਵਾਨ ਔਖਾ।
ਔਖਾ ਮਨ ਅਮੋੜ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਨਾਂ,
ਪਈਆਂ ਵਾਦੀਆ ਦਾ ਛੁੱਸ ਜਾਨ ਔਖਾ।

ਇਹੋ ਸੋਚ ਸੋਚਾਂ ਨਿਤ ਤਰਨ ਸਿੰਘਾ,
ਹੋਵਾਂ ਸਿਖ ਨ ਸਿਖ ਸਦਵਾਨ ਔਖਾ।

ਤਾਰਨ ਆਏ

ਸਦਾ ਮਾਤ ਕੇ ਜਗਤ ਸਦਾ ਜੱਸ ਕੋ,
ਜਸਾ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਹਿ ਜੱਸ ਕਾਰਨ ਆਏ।
ਕੁਲ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਕੁੱਲ ਕਾਰੀਗਰਾਂ,
ਪੁਲ ਭਾਰੀ ਸਰਾਂ ਕਾ ਦਿਖਾਰਨ ਆਏ।
ਅਸਵਾਰ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਦੀਨੀ,
ਰਸ ਪਿਆਰ ਭੀਨੀ ਕਰ ਧਾਰਨ ਆਏ।
ਅੰਤ ਸੀਤ ਬਸੰਤ ਲੇ ਕੰਤ ਵਹਿਮੀ,
ਜਨ ਸੰਤ ਭਨੈਂ ਜਗ ਤਾਰਨ ਆਏ।

ਹੁੰਦੇ ਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਿੰਦ ਨਾਸ ਹੁੰਦੀ,
ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖੀ ਮਿਟ ਚੱਲੀ ਸੀ।
ਬਾਈ ਸੂਬੇ ਗੁਰਾਂ ਥਾਪੇ ਨਾਮ ਉਹਨਾਂ ਨਿਤ ਗੁਰੂ,
ਸ਼ੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਕੀਤਾ ਕਾਰ ਹੱਲੀ ਸੀ।
ਸਾਧਾਂ ਮਿਲ ਸਾਧ ਹੋਏ ਜੂਨਾਂ ਤੋਂ ਅਜਾਦ ਹੋਏ,
ਸੰਤਾਂ ਗੁਰਾਂ ਮਿਲੇ ਸਾਇਤ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਸੁਵੱਲੀ ਸੀ।
ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦੇ ਤਰਨ ਸਿੰਘਾ,
ਹੁਣ ਵਾਂਗੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਮਤ ਝੱਲੀ ਸੀ।

ਵਹਿਮੀ ਨੂੰ ਹੈ ਵਹਿਮ ਪਿਆ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਹਿਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਰ ਪੁਤਰਾਂ ਦਾ,
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈ ਵਹਿਮ ਚੌੜ ਇਜ਼ਤ ਕਿਆਸ ਦਾ।
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈ ਵਹਿਮ ਵਾਧੂ ਗਲਾਂ ਸੁਨਣ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀ,
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈ ਵਹਿਮ ਮੈਥੋਂ ਵਧ ਜਾਇ ਨ ਪਾਸ ਦਾ।
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈ ਵਹਿਮ ਮੇਰੀ ਮਾਇਆ ਪਾਇਆਂ ਹੋਰ ਹੋਵੇ,
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈ ਵਹਿਮ ਖਾਣ ਖੇਡਨ ਲਿਬਾਸ ਦਾ।
ਇਕ ਇਕ ਵਹਿਮ ਚਿ ਰੁਝੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਿਉਂ,
ਵਹਿਮੀ ਨੂੰ ਹੈ ਵਹਿਮ ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ।

ਅੱਵਲ ਤਾਂ ਆਦਿ ਗੁਰੋਂ ਤੱਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਆਸ਼ਾ,
ਸ਼ਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਖੀ ਪੰਥ ‡ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ।
ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਆਖੇ ਸਗੋਂ ਸਿੰਘ ਸਭੀਆਂ ਨੇ,
ਬੀੜਾ ਚੁਕ ਲਿਆ ਉਕਾ ਸਤਿਆ ਹੀ ਨਾਸ ਦਾ।
'ਸਦ ਪੀੜੀ ਗੁਰੂ ਚਲੰਦੀ' ਗੁਰ ਵਾਕ ਰੱਦ,
ਦੋਹਿਰੇ ਲਿਖ ਘਾਤ ਕੀਤਾ ਸਿਖੀ ਵਿਸਵਾਸ਼ ਦਾ।
ਐਸੇ ਹੋਏ ਅਨਰਥ ਵੇਖ, ਪੜ ਸਚੀ ਗੁਰਬਾਣੀ,
'ਵਹਿਮੀ' ਨੂੰ ਹੈ ਵਹਿਮ ਪਿਆ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ।

ਚੁਟਕੀ

ਹਿੰਮਤ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਫਤੇ ਹੈ ਪਾਂਦੀ।
ਆਲਸੀਆਂ ਦੀ ਰਹੇ ਹਾਲਤ ਮਾਂਦੀ।

---

‡ਹੋਰ ਸਭ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਦਿ ਵਿਚੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਮ ਬਿਤਾਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ

(ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਕਿਸਾਨ' ਪਿੰਡ ਰਾਮਪੁਰ)

੮ ਜੇਠ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਸੰਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਲੇ ਕੇ ਨਵਿਤ ਅੰਤਮ-ਭੋਗਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨੀਆਂ ਸਲਾਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਕਵਿਤਾਵਾਂ।———ਸੰਪਾਦਕ

ਲਛਮਣ ਰਾਮ ਜੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਿਛੇ,
ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਬਨਵਾਸ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦਿੱਤੇ।
ਨਾਰ ਸੱਜ ਵਿਆਹੀ ਤੇ ਐਸ਼ ਇਸ਼ਰਤ,
ਆਖਰ ਕਾਰ ਪਰਾਨ ਵੀ ਵਾਰ ਦਿਤੇ।
ਧੰਨੇ ਜੱਟ ਨੇ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਤੋੜ ਯਾਰੀ,
ਬੇੜੇ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਕਰ ਨੇ ਪਾਰ ਦਿੱਤੇ।
ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਨੇ ਸੋਢੀ ਸੁਲਤਾਨ ਬਦਲੇ,
ਘੋੜੇ ਸਿੱਧੇ ਦਰਿਆ ਚੋਂ ਤਾਰ ਦਿੱਤੇ।
ਚੇਤਾ ਆਉਂਦਾ ਏ ਭਾਈ ਘਨ੍ਹਈਏ ਜੀ ਦਾ,
ਚੁਗਲ ਖੋਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਭੁਵਾਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ।
(ਪਰ)ਤੂੰ ਸਿਰਤਾਜ ਏਂ ਸੇਵਕਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ,
ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਮ ਬਿਤਾਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ।
ਐ ਵਜੀਰੇ ਖੁਦਾ, ਐ ਭਾਈ ਖਲਕਤ,
ਸਾਡੇ ਜ਼ਖਮ ਨੂੰ ਫੇਰ ਦੁਖਾ ਗਿਆ ਏਂ ਤੂੰ।

ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ ਸਨ ਆਉਣ ਖਰੀਂਢ ਲਗੇ,
ਨਸ਼ਤਰ ਹੋਰ ਇਕਹਿਜ਼ਰ ਦੀ ਲਾ ਗਿਐਂ ਤੂੰ।
ਅੱਧਾ ਪਹਿਰ ਨ ਯਾਰੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ,
ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਨਿਭਾ ਗਿਐਂ ਤੂੰ।

ਵੇਖ ਵਿਲਕਦਾ ਰਤਨ ਅਨਮੋਲ ਤੇਰਾ,
ਜਿਨੂੰ ਤੀਰ ਜੁਦਾਈ ਦੇ ਲਾ ਗਿਐਂ ਤੂੰ।
ਫੁਰਨਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਆਉਣਾ ਚਿੱਤ ਜਿਹੜਾ,
ਬਿਨਾਂ ਆਖਿਆਂ ਕੰਮ ਭੁਗਤਾਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ।

ਤੇਰੇ ਜਹੇ 'ਦੋਸਤ-ਸੇਵਕ', ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ,
ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਮ ਬਿਤਾਏ ਜਿੰਨਾਂ।

ਆਤਮ ਗਿਆ ਤੇ ਆਤਮੇ ਝੂਣ ਖਾਧੀ,
ਆਲਮ ਗਿਆ ਤੇ ਇਲਮ ਜ਼ਵਾਲ ਹੋਇਆ।
ਡਿੱਗਾ ਅਤਰ ਖੁਸ਼ਬੋ ਦੀ ਘਾਟ ਪੈ ਗਈ,
ਦਇਆ ਜਾਂਦਿਆਂ ਖਿਮਾਂ ਦਾ ਕਾਲ ਹੋਇਆ।

ਭੂਰੀ ਵਾਲੇ ਨੇ ਬੁਕਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂ,
ਸਾਰੇ ਪੰਥ ਦੇ ਵਿਚ ਭੁਚਾਲ ਹੋਇਆ।
ਮੁਰਲੀ ਕਾਂਨ੍ਹ ਦੀ ਵਾਜ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸੀ,
ਕੀਤੀ ਚੁਪ ਤੇ ਵਾਰਾ ਬੇਹਾਲ ਹੋਇਆ।

ਵਡੇ ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਘਾਟਾ ਵੀ ਪਿਆ ਵਡਾ,
ਕੂਚ ਪਿਆਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁਲਾਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ।
ਕੱਠੇ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਵਜੀਰ ਨੇ ਵਿਦਾ ਲੀਤੀ,
ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਮ ਬਿਤਾਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ।

ਨੰਦ ਲਾਲ ਲਿਖੀਆਂ ਅਸਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਨੇ,
ਦਰਦੇ ਜਿਗਰ ਦੀਆਂ ਨੌਂਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੇ।
ਠੰਢੇ ਸਾਹ ਤੇ ਰੰਗ ਵਿਸਾਰ ਵਰਗਾ,
ਅਖਾਂ ਹਿਜਰ ਖੁਮਾਰ ਮਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ।
ਕੂਣ ਸਹਿਣ ਥੋੜਾ ਖਾਣ ਪੀਣ ਥੋੜਾਂ,
ਮਾਰ ਛੱਡੀਆਂ ਨੀਂਦ ਨੂੰ ਕਾਨੀਆਂ ਨੇ।
ਹਰ ਵੇਲੇ ਉਡੀਕ ਤੇ ਤੜਪਣੀ ਵੀ,
ਬੇ ਅਰਾਮੀਆਂ ਰਹਿਣ ਲਾਸਾਨੀਆਂ ਨੇ।
ਸਭੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਰਾਣਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਕੇ,
ਨਾਲ ਸੀਨੇ ਦੇ ਰਖੀਆਂ ਲਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ।
ਅਜ ਮੇਲਾ ਏ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਅੰਦਰ,
ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਮ ਬਿਤਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ।

[ਮਾ: ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਮਰਾਸਰ]

ਮਿਲਕੇ ਦੁਧ ਪਾਣੀ ਜਿਉਂ ਇਕ ਜਾਨ ਹੁੰਦਾ,
ਤਿਵੇਂ ਭਾਈ ਜੀ ਰਚੇ ਸਨ ਨਾਲ ਮਾਹੀ।
ਹਨੂੰਮਾਨ ਵਾਂਗੂ ਸਭ ਕੁਝ ਰਾਮ ਜਾਤਾ,
ਸਾਰੇ ਜਗ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਲ ਫਾਹੀ।
ਸੇਵਾ ਪਿਆਰ ਦੀ ਬੀਤੇ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚੋਂ,
ਮਿਲੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਲੈਣੀ ਮਿਸਾਲ ਚਾਹੀ।
ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦਾ ਹੋਵੇ ਵਜੀਰ ਐਸਾ,
ਹਰ ਇਕ ਗੁਠ ਜਹਾਨ ਦੀ ਭਾਲ ਗਾਹੀ।

ਉਹਨਾਂ ਨੈਣਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਤਕਿਆ ਨਹੀਂ,
ਸੱਚੇ ਜਤਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ।
ਏਥੇ ਸੁਖੀ ਪਰਲੋਕ ਵਿਚ ਸੁਰਖਰੂ ਨੇ,
ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਮ ਬਿਤਾਸੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ।
ਤੁਰੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੂਰ ਦੇ ਦੌਰਿਆਂ ਤੇ,
ਨਾਲ ਸੱਭੇ ਅਮੀਰ ਵਜ਼ੀਰ ਚੱਲੇ।
ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਮਗਰ ਉਹਦੇ,
ਵੇਖੋ ਜੱਗ ਤੋਂ ਘੱਤ ਵਹੀਰ ਚੱਲੇ।
ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਲ ਕੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਤੁਰ ਗਏ,
ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਬਾਝ ਹੋ ਅਸੀਂ ਬੇਧੀਰ ਚੱਲੇ।
ਸੀਨਾ ਪੰਥ ਦਾ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆਂ ਫੋਲ ਵੇਖੋ,
ਕਿੰਨੇ ਕਾਲ ਦੇ ਏਸ ਤੇ ਤੀਰ ਚੱਲੇ।
ਹਿਰਦਾ ਛਲਕਦੈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰਕੇ,
ਪਿਆਰ ਛਾਵੇਂ ਦੋ ਝੱਟ ਲੰਘਾਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ।
ਗਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ ਜਸ 'ਅਮਰੀਕ' ਦੁਨੀਆਂ,
ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਮ ਬਿਤਾਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ।

ਸ਼ੁਧੀ ਪਤ੍ਰ

ਥੋੜਾਂ ਭੇਦ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਅਖਰ ਲਗ ਮਾਤ੍ਰ ਦਾ ਘਟਾ ਵਧਾ ਤੇ ਕੱਠਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੋਣਾਂ। ਜਿਹਾ ਕਿ ਸੋਂਪ ਸੌਂਪ ਹਿਰ ਸਿਰ ਨਾਥ ਨਾਲ ਸੌਬੀ ਸੌਪੀ ਕਾਨ ਕ੍ਹਾਂਨ ਹਿਰਲ ਹੀ ਰਲ ਖੁਢਾ ਖੁੰਢਾ ਆਦ ਹਨ।

ਪੰਨਾ	ਪਾਲ	ਅਸ਼ੁਧ	ਸ਼ੁਧ
੧੧	੩	ਠੀਕ	ਨੀਕ
੨੧	੨	ਸੋਪ	ਸੌਪ
੩੭	੪	ਖੁਢਾ	ਖੁੰਢਾ
੪੩ ਤਲਿਉ	੨	ਮਿਲ	ਮਿਲੇ
੪੯	੨	ਮਹਰ	ਮਿਹਰ
੫੧	੧੩	ਰਾਲ	ਹਾਨ
,,	੧੬	ਜੋਤ	ਜੰਤ
੫੭	੧੦	ਰੰਗਿਆ	ਰੰਗਿਆਂ
੬੦	੫	ਮਨੁਖ	ਮਨੁਜ
੬੧	੧੯	ਦਹਾਂ	ਦੋਹਾਂ
੬੩	੬	ੜਭੌਤ	ਤੂਭੌਤ
੬੪	੩	ਤੇਡਾ	ਤੈਂਡਾ

੬੬	ਤਲਿਉਂ	੨	ਵਹਿਮੀ	ਵਹਿਮ
੬੮		੧੭	ਜਗਤ	ਜੜਤ
੬੯		੪	ਰਿਤ	ਚਿਤ
੭੧		੭	ਸਾਕਤਾ	ਸਾਕ ਭਾ
੭੫	ਤਲੇ ਦੀ	੧	ਤੋਪਦੀ	ਤੋਪਚੀ
੮੮		੧	ਕੈਂਡਾ	ਤੈਂਡਾ
,,		੧੯	ਅਨਮੌਲਾ	ਅਨਮੋਲਾ
੯੧		੮	ਸਿਰਾਂ	ਸਿਰ
੧੦੧		੧੯	ਵਜੋਂ	ਵਲੋਂ
੧੦੮		੨	ਆਸ਼ਾਕ	ਆਸ਼ਕ
੧੧੯		੧੭	ਦਾਂ	ਦਾ
੧੩੧		੫	ਪਾਂਦ	ਪਾਂਦੇ
੧੩੬		੧੬	ਹੁੰਦੀ	ਹੂੰਦੀ

ਪ੍ਰਿੰਟਰ—ਸ: ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪਰੈਸ,
ਬਹਾਦਰ ਨਗਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਵਿਚ ਛਪੀ।